

ONDERWIJSARBEIDSMARKTANALYSE BRABANT-OOST

EINDRAPPORTAGE, 31 OKTOBER 2025

TITEL

Onderwijsarbeidsmarktanalyse Brabant-Oost

DATUM

31 oktober 2025

STATUS RAPPORT

Definitieve eindrapportage

OPDRACHTGEVER

Onderwijsregio Brabant-Oost PO

Onderwijsregio Brabant-Oost VO

PROJECTTEAM DECISIO

Daan van Gent

Freek Lier

Tijn Voerman

PROJECTTEAM OOG

Bas Warner

Martina Kruif

Marieke de Vries

CONTACTGEGEVENS DECISIO | ECONOMISCH ONDERZOEK EN ADVIES

Valkenburgerstraat 212

1011 ND Amsterdam

T 020 – 67 00 562

E info@decisio.nl

I www.decisio.nl

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting	I
S.1 Inleiding	I
S.2 Onderwijsarbeidsmarktanalyse Primair Onderwijs	II
S.3 Onderwijsarbeidsmarktanalyse VO	V
S.4 Doorkijk naar aanpak en scenario's voor samenwerking in de Onderwijsregio	IX
1. Inleiding	1
2. Onderwijsarbeidsmarktanalyse PO	4
2.1 Afbakening	4
2.2 Vraag; ontwikkeling leerlingenaantallen	6
2.3 Opgave; verwachte personeelsvraag	14
2.4 Arbeidsmobiliteit	30
2.5 Gespecialiseerd onderwijs	38
2.6 Lerarenopleidingen	39
3. Onderwijsarbeidsmarktanalyse VO	42
3.1 Afbakening	42
3.2 Vraag; ontwikkeling leerlingenaantallen	43
3.3 Opgave; verwachte personeelsvraag	53
3.4 Arbeidsmobiliteit	67
3.5 Opleidingen	78
4. Doorkijk naar scenario's en aanpak	80
4.1 Aanpak lerarentekort (landelijke) ideeën en aanpakken	80
4.2 Verbinding zoeken met andere regionale samenwerkingsconstructen	84
5. Verantwoording prognoses leerlingenaantallen	87
Bijlage 1. Verantwoording gebruikte bronnen	92
Bijlage 2. Achtergronddata	93

B2.1	Primair Onderwijs	93
B2.2	Voortgezet Onderwijs	99

Managementsamenvatting

S.1 Inleiding

Geïnformeerd vooruit kijken

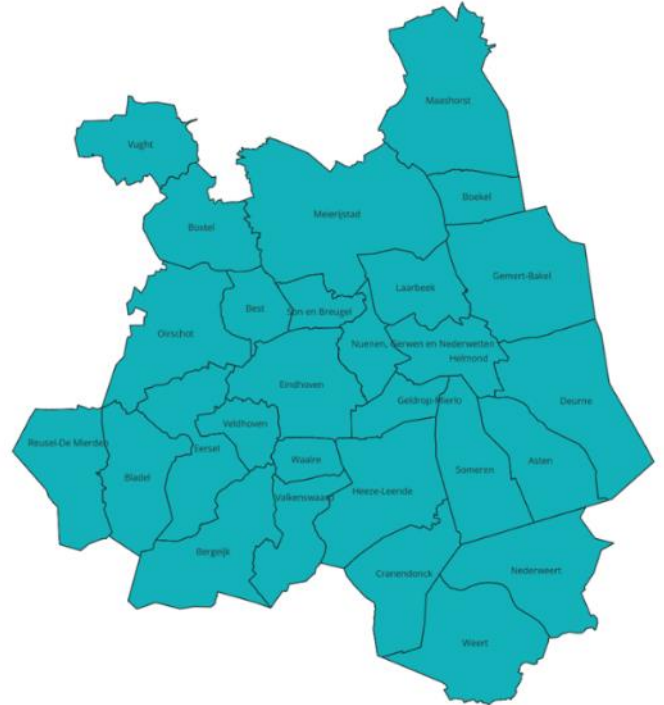
Het vinden van de juiste mensen voor de juiste plek, die mensen werven en behouden en ze in staat stellen zichzelf te ontwikkelen is voor het onderwijs een uitdaging van alle tijden. Toch is de huidige tijd in dat kader een bijzonder uitdagende. In een krappe arbeidsmarkt wordt het onderwijs niet meer vanzelfsprekend gezien als een sector met aanzien. Tegelijkertijd staat het onderwijs zelf voor grote uitdagingen: resultaten staan onder druk, welbevinden onder leerlingen en studenten is laag en de nadrukkelijke beweging richting een inclusieve samenleving stelt hoge eisen aan de samenwerking met ketenpartners in het jeugddomein. Het beroepsonderwijs wordt geherwaardeerd, maar worstelt met aansluiting in de beroepsonderwijskolom en het vinden van personeel dat vakinhoudelijke kwaliteiten kan combineren met pedagogisch-didactische. Als het onderwijs deze uitdagingen het hoofd wil blijven bieden, vraagt dat om geïnformeerd vooruitkijken. Zeker in een regio als Brabant-Oost, waarin mede door internationalisering in verschillende lagen van de arbeidsmarkt de leerling- en studentenpopulatie een unieke mix van onderwijs- en ondersteuningsvragen kent.

Onderwijsarbeidsmarktanalyse moet leiden tot inzicht, nodig om keuzes te maken

De onderwijsregio's PO en VO Brabant-Oost zijn zich van deze realiteit doordrongen. Zij willen betekenisvolle keuzes voor de toekomst kunnen maken en zien in dat het daartoe eerst nodig is de situatie van vandaag te overzien. Om die reden is deze onderwijsarbeidsmarktanalyse voor het PO en VO voor de regio opgesteld. De hoofdvraag die in dit onderzoek centraal staat is: *Welke factoren spelen een rol in de ontwikkeling van de onderwijsarbeidsmarkt in Oost-Brabant, en hoe kunnen de regionale partners hier effectief op sturen?*

Het is daarbij zowel van belang om in beeld te brengen welke opgaven nu actueel zijn als welke opgaven in de toekomst (kunnen) gaan spelen. In de rapportage zijn de onderwijsarbeidsmarktanalyses voor het PO en VO apart van elkaar uitgewerkt. Een doorkijk naar scenario's en aanpak is wel integraal voorgesteld, mede vanwege overlap en noodzaak tot doorgaande lijnen in oplossingsrichtingen. Deze samenvatting bevat de inzichten voor het PO in paragraaf S.2 en die voor het VO in paragraaf S.3. In paragraaf S.4 zijn de belangrijkste ideeën voor aanpak uitgewerkt.

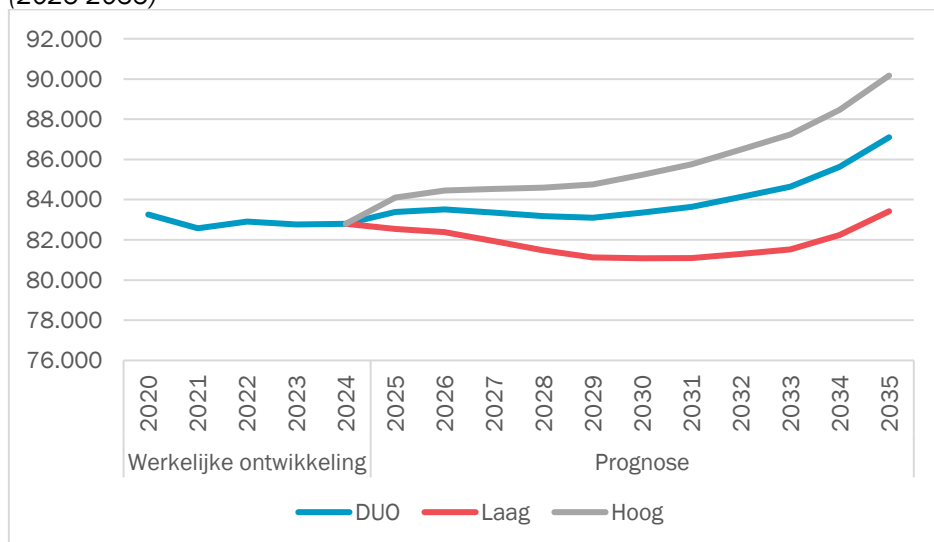
De Onderwijsregio Brabant-Oost bestaat in het primair onderwijs (PO) uit 353 vestigingen van scholen, waar in 2024 82.800 leerlingen op zaten. De regioafbakening is hiernaast weergegeven. In de regio spelen diverse factoren een rol die van invloed zijn op de aanwezigheid en mate van een tekort aan leerkrachten in Brabant-Oost. We gaan hierbij in op de ontwikkeling van het aantal leerlingen, de demografische samenstelling van de leerlingen, de arbeidsmobiliteit van onderwijspersoneel en de ontwikkelingen bij lerarenopleidingen. In paragraaf S.4 bespreken we mogelijkheden voor de regio om hier effectief op te sturen.

In de regio speelt een aantal specifiek voor de onderwijsarbeidsmarkt relevante, demografische ontwikkelingen. We zien enerzijds dat de ‘natuurlijke aanwas’ van kinderen afneemt, maar constateren anderzijds een (sterke) groei van het aantal *internationals* dat zich in de regio vestigt. Het grootste deel van de instroom van internationals is economisch gedreven en betreft kinderen van kenniswerkers of arbeidsmigranten die in de regio komen werken. Regionaal zijn daarin sterke verschillen waarneembaar. In en rondom Eindhoven vestigen zich met name *kenniswerkers* die in de hightech sector van de Brainportregio werken. In de gemeenten in een schil daaromheen en bijvoorbeeld in en rondom Helmond is de vestiging van *arbeidsmigranten* juist groter. Dit betreft lager geschoolde werknemers die bijvoorbeeld werken in de logistiek, vleesverwerkende industrie of landbouw.

ONDERWIJSARBEIDSMARKTANALYSE BRABANT-OOST

Figuur S.1 Prognoses leerlingenaantallen PO in Brabant-Oost volgens 3 scenario's (2025-2035)

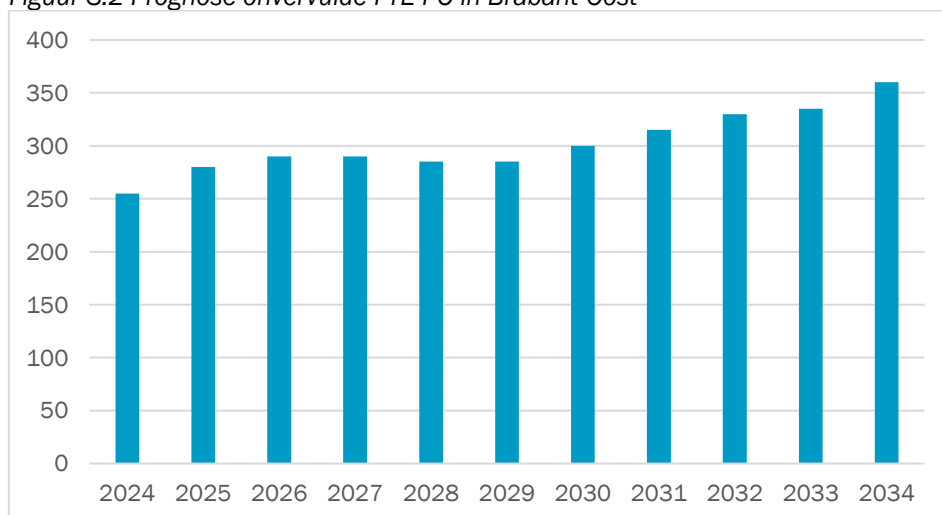
Ondanks toename van leerkrachten sprake van serieus lerarentekort

Het personeelsbestand in Brabant-Oost is in het PO de laatste jaren gegroeid. Desalniettemin is sprake van een tekort aan leerkrachten (volgens Centerdata een tekort van 250 FTE; 3,9 procent) en schoolleiders (tekort van 7 FTE; 2 procent). Gegevens over eventuele tekorten in onderwijsondersteunend personeel ontbreken. Dit biedt aanleiding tot nader onderzoek op regionaal niveau.

De tekorten op het niveau van de gehele regio liggen momenteel lager dan het landelijk gemiddelde. Tegelijkertijd constateren we dat er subregionale verschillen bestaan in de tekorten. In Noordoost-Brabant is het lerarentekort (7 procent) bijvoorbeeld hoger dan in Zuidoost-Brabant (4,2 procent) en in Helmond-De Peel (4 procent). Opvallend is dat de diverse stakeholders (o.a. scholen, schoolbesturen en lerarenopleidingen) in de regio constateren dat zij momenteel nog geen (serieuze) knelpunten ervaren met betrekking tot het lerarentekort. Zij geven aan dat vacatures op dit moment nog redelijk goed vervuld kunnen worden. Zij voorzien ook voor de komende jaren nog geen grote uitdagingen, mede door de verwachting van een stabilisering van het aantal leerlingen. Dit zou kunnen duiden op verborgen tekorten; ontstane ruimte in de formatie wordt ingevuld door bestaande medewerkers met een werktijduitbreiding, stagiaires die voor een klas of groep staan en externe inzet. Tegelijkertijd kan sprake zijn van subregionale verschillen, waarbij het aantal leerlingen in de stedelijke gebieden groeit en daar de vraag naar personeel ook het sterkst zal stijgen.

Het beeld vanuit gesprekken komt dus slechts deels overeen met wat de cijfers ons vertellen. We constateren weliswaar dat het aantal leerlingen de komende jaren waarschijnlijk niet sterk zal stijgen (afhankelijk van het scenario), maar zien voor de middellange termijn een groei op de regio afkomen. Dat zal ook een vraag naar extra personeel met zich meebrengen. Centerdata verwacht dat het aantal on vervulde FTE zal toenemen naar minimaal 350 in 2034. Rekening houdend met de scenario's voor de ontwikkeling van het aantal leerlingen zal dit tekort iets lager of hoger uitvallen. De ontwikkeling van het tekort is namelijk niet alleen afhankelijk van de ontwikkeling van het aantal leerlingen, maar ook van de verwachte uit- en instroom van leerkrachten bij ongewijzigd beleid.

Figuur S.2 Prognose on vervulde FTE PO in Brabant-Oost

Bron: Centerdata

Urgentie groeit

De verhouding tussen in- en uitstroom in het onderwijs in de regio was de afgelopen jaren nog positief. Tot 2024, in dat jaar is sprake van een negatieve verhouding: meer uitstroom, dan instroom. We zien in de toekomst wel dat de vervangingsvraag iets afneemt. Dat duidt erop dat het tekort aan leerkrachten en ander onderwijspersoneel met name stijgt door de groei van het aantal leerlingen. Van belang is ook de verder toenemende internationalisering in de klas, dit vraagt mogelijk om extra/andere vaardigheden in de klas en extra/andere capaciteit binnen het onderwijs.

Het feit dat het ziekteverzuim binnen het onderwijs in den breedte relatief hoog blijft draagt niet bij aan het oplossen van het lerarentekort. Hoewel in de regio Brabant-Oost sprake is van een ziekteverzuim dat lager ligt dan landelijk gemiddeld in het onderwijs, ligt het met 5,8 procent in 2023 nog altijd boven het gemiddelde

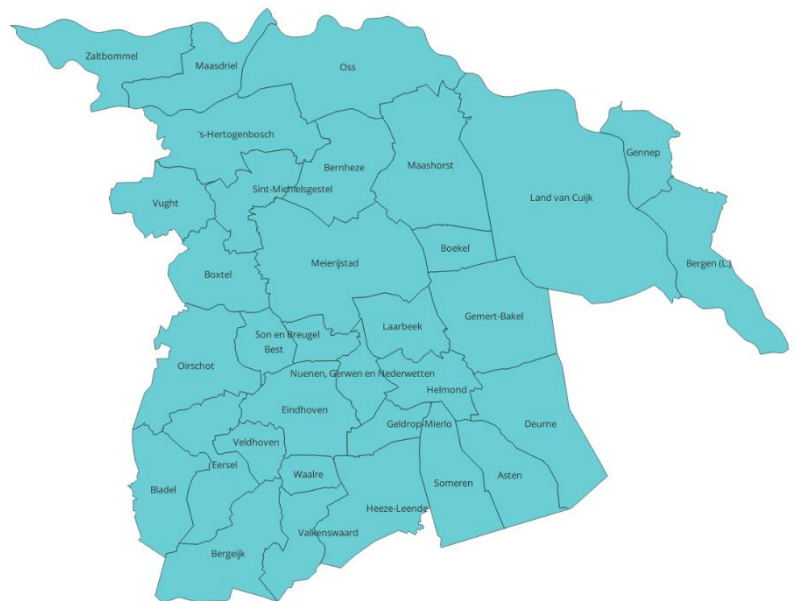
voor alle sectoren in Nederland (5,3 procent). Door ziekteverzuim aan leerkrachten moet nog eens gemiddeld 314 fte aan formatie worden ingevuld. Het verzuim onder onderwijsondersteuners is met 6,6 procent nog hoger (bijna 120 fte).

Een serieus aandachtspunt is dat het aantal eerstejaars PABO-studenten in de regio (bij Hogeschool de Kempen en Fontys Eindhoven) de afgelopen jaren is afgenomen. Een belangrijke bron van toekomstige instroom van leerkrachten in de regio komt daarmee onder druk te staan, dit kan het tekort mogelijk nog groter doen worden. De afname van het aantal studenten gaat bovendien in tegen de landelijke trend van een juist toenemende interesse om de PABO te volgen.

Kortom, cijfers laten op dit moment een personeelstekort in het onderwijs zien in het PO. Met de verwachte groei van het aantal leerlingen en een dalend aantal PABO-studenten, is sprake van een serieuze uitdaging om het personeelstekort niet verder te laten oplopen.

S.3 Onderwijsarbeidsmarktanalyse VO

De Onderwijsregio Brabant-Oost bestaat in het VO uit 88 vestigingen van scholen, waar in 2024 73.700 leerlingen op zaten. De regioafbakening is hiernaast weergegeven. Bij nadere uitwerking van de analyses is tevens rekening gehouden met een indeling van de regio naar arbeidsmarktregio's, te weten: Noordoost-Brabant, Zuidoost-Brabant en Helmond-De Peel.

In de regio spelen diverse factoren een rol die van invloed zijn op de aanwezigheid en mate van een tekort aan leerkrachten in Brabant-Oost. Het gaat onder meer om de ontwikkeling van het aantal leerlingen én de demografische samenstelling van de leerlingen, de arbeidsmobiliteit van onderwijspersoneel (in- en uitstroom), ziekteverzuim en de ontwikkelingen bij lerarenopleidingen. In paragraaf S.4 bespreken we mogelijkheden voor de regio om hier effectief op te sturen.

Dalend leerlingenaantal; grotere diversiteit

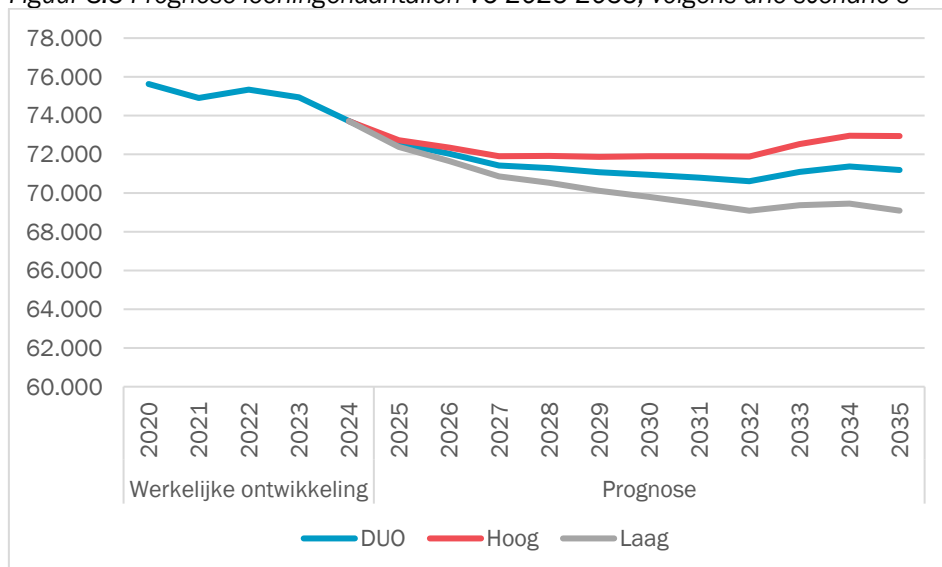
Het aantal leerlingen in het VO is de afgelopen jaren gedaald. Ten opzichte van 2019 gaat het om een totale afname van 3.000 leerlingen. Zichtbaar is wel dat de ontwikkeling van het aantal leerlingen per regio en per gemeente sterk verschilt. Stedelijke gebieden (Eindhoven, Den Bosch en Helmond) vertonen de laatste jaren een groei, minder stedelijke gemeenten juist krimp. Factoren die hierin een rol spelen zijn woningbouw (die is in stedelijke gebieden groter) en internationalisering (in stedelijke gebieden vestigen zich meer internationale gezinnen).

Voor de komende jaren wordt verwacht dat het aantal leerlingen in het VO verder zal dalen. De krimp duurt tot en met 2032, daarna zal het aantal leerlingen naar verwachting weer stijgen (DUO). We zien ten aanzien van deze cijfers wel sterke subregionale verschillen binnen de Onderwijsregio. De Onderwijsregio is nader in te delen in drie subregio's:

- Noordoost-Brabant met een verwachte krimp van het aantal leerlingen van 6,4 procent
- Helmond-De Peel met een verwachte krimp van 5,8 procent;
- Zuidoost-Brabant waar juist een lichte groei van 1,4% verwacht wordt.

Op basis van alleen al deze inzichten is de constatering terecht dat er niet één aanpak is voor de regio, maar dat subregionaal maatwerk op zijn plaats is.

Figuur S.3 Prognose leerlingenaantallen VO 2025-2035, volgens drie scenario's

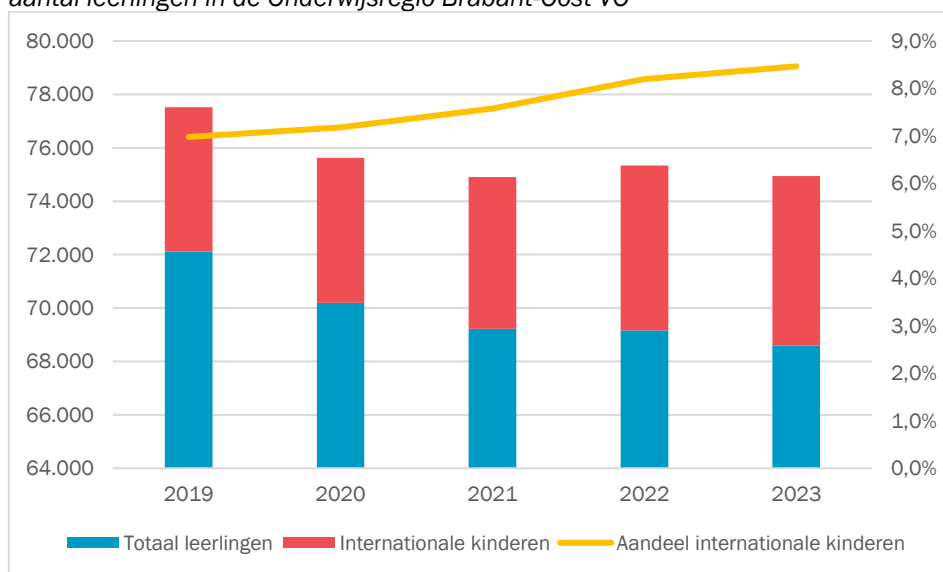

Bron: DUO en bewerkingen Decisio

Dubbele internationalisering factor van belang

In de regio is sprake van wat wij aanduiden als een ‘dubbele internationalisering’. Aan de ene kant zien we een sterke instroom van kenniswerkers en kinderen van kenniswerkers in met name de Brainportregio Eindhoven (geconcentreerd in en direct rondom Eindhoven) en in Den Bosch. Aan de andere kant is sprake van een instroom van arbeidsmigranten en kinderen van arbeidsmigranten in de meer landelijke gemeenten en in steden als Helmond, Oss en Zaltbommel. De instroom van internationale kinderen in het onderwijs zorgt ervoor dat het afnemende leerlingenaantal enigszins geremd wordt. Tegelijk zorgt het voor een extra onderwijskundige uitdaging. Het vraagt om meer aandacht en ondersteuning voor leerlingen die de Nederlandse taal nog niet machtig zijn en waarbij sprake kan zijn van culturele verschillen.

Figuur S.4 Ontwikkeling totaal aantal en aandeel internationale kinderen op het aantal leerlingen in de Onderwijsregio Brabant-Oost VO

Bron: DUO en CBS Microdata (bewerkingen Decisio)

Minder leerlingen, hoger oplopende tekorten door uitstroom van leerkrachten

In lijn met de krimp in de afgelopen jaren en de verwachte krimp van het aantal leerlingen in de komende jaren, zijn minder leerkrachten in het VO nodig. Desalniettemin is nu sprake een tekort aan leerkrachten van 230 FTE in Brabant-Oost (4,2 procent).¹ en is de verwachting dat dit tekort zal groeien. Centerdata gaat uit van een verdubbeling tot 2034. Die verwachting komt voort uit de zogeheten ‘vervangingsvraag’: fte’s die niet meer vervuld zullen/kunnen worden. De uitstroom

¹ Het betreft hier een door Centerdata berekend tekortpercentage dat door ons is vermenigvuldigd met het huidige aantal fte leerkrachten in de regio.

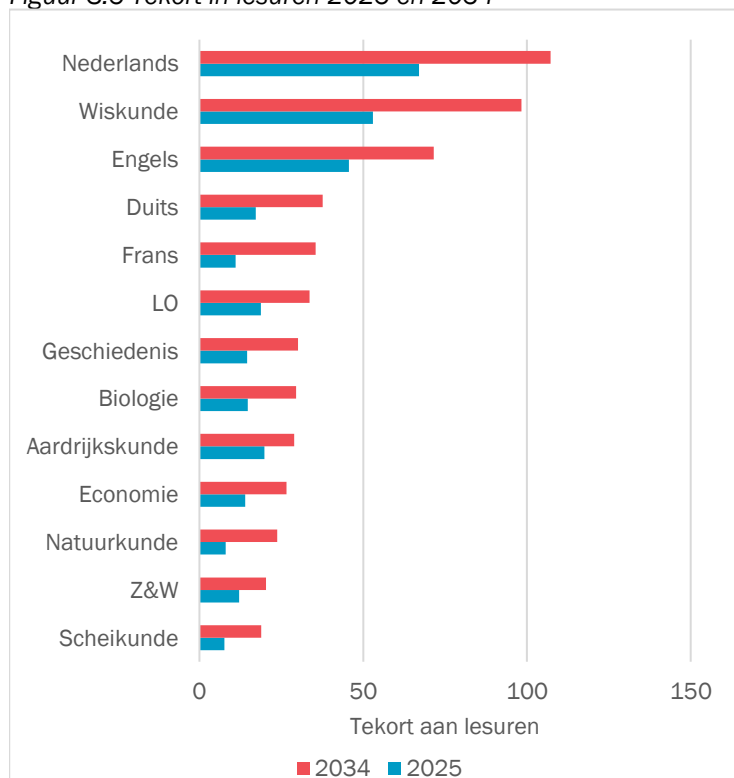
van docenten in het VO zal in de komende jaren in de regio toenemen en de verwachting is dat deze uitstroom bij gelijkblijvend beleid niet volledig opgevuld kan worden.

Vooral tekorten in talen

De lerarentekorten in het VO doen zich met name voor in bepaalde vakken. In de regio gaat het onder meer om Nederlands, Wiskunde, Engels, Duits en Frans waar de tekorten het sterkst oplopen. Dat komt grotendeels overeen met het landelijk beeld, behalve dat in deze regio de tekortvakken natuurkunde, techniek en informatica minder sterk naar voren komen.

Specifiek aandachtspunt voor alle onderwijsregio's, maar in het bijzonder in Noord-Brabant (de gegevens zijn enkel op dit schaalniveau beschikbaar) is de uitstroom van startende leerkrachten. Uit onderzoek van VOION in 2022 komt naar voren dat in Noord-Brabant tussen de 25 en 30 procent van de startende leerkrachten binnen drie jaar uit het onderwijs stroomt. Het (beter leren) behouden van startende leerkrachten voor het onderwijs is een belangrijke knop om aan te draaien in de aanpak tegen tekorten.

Figuur S.5 Tekort in lesuren 2025 en 2034

Belangrijke complicerende factor in het lerarentekort is het relatief hoge ziekteverzuim in het onderwijs. In de Onderwijsregio Brabant-Oost ligt dit percentage op 5,4 procent voor leerkrachten en 5,8 procent voor onderwijsondersteuners. In totaal zorgt verzuim ervoor dat bijna 400 fte aan onderwijspersoneel extra moet worden opgevuld. Wanneer dit teruggedrongen kan worden, kan ook een deel van de geldende tekorten worden opgevangen.

Overigens doet de regio het al relatief goed als het gaat om zij-instroom. In de afgelopen jaren lag het aandeel zij-instromers op het totaal aantal instromers op 37 procent. Dit is hoger dan het landelijk gemiddelde van 34 procent. Verdere cijfers over de instroom naar de opleidingen als eerste- of tweedegraads docent zijn niet of slechts beperkt beschikbaar. Het is voor de onderwijsregio interessant om hier meer inzicht in te krijgen, zodat hier ook gericht een aanpak op kan worden gezet.

S.4 Doorkijk naar aanpak en scenario's voor samenwerking in de Onderwijsregio

Aanpak en actie is vereist

We concluderen dat in de komende jaren in Brabant-Oost zowel in het PO als in het VO de personeelstekorten oplopen. Verschillende factoren spelen hierin een rol, maar feit is dat de verwachte instroom bij gelijkblijvend beleid niet voldoende is om de verwachte vraag naar en uitstroom van leerkrachten te compenseren. De Onderwijsregio's zullen zich hier goed op moeten voorbereiden. De oplopende tekorten zullen immers anders zorgen voor negatieve effecten op leerlingen en medewerkers. De werkdruk stijgt, onderwijskwaliteit en werkplezier nemen af. Met mogelijk meer ongewenste uitstroom en verzuim tot gevolg. Daarmee ontstaat een zichzelf negatief versterkende, vicieuze cirkel. Met andere woorden: niets doen is geen optie!

Op basis van de regionale context (vanuit data), gevoerde gesprekken én landelijke aanpakken van het lerarentekort is door ons een groslijst van ideeën en aanpakken geformuleerd. Deze is hieronder puntsgewijs samengevat opgenomen. De regio kan hier inspiratie uit opdoen, waarbij wij het belang van samenwerking en het goed op orde krijgen van relevante data benadrukken.

Behoud van zittend personeel

Voor de korte termijn zullen de belangrijkste aanpakken gericht moeten zijn op het behouden van medewerkers voor het onderwijs en met name de startende leerkrachten. Ideeën van aanpak zijn:

- Faciliteren en borgen van een goed inductieprogramma voor startende leerkrachten en docenten. Aandacht voor onboarding voor alle nieuwe medewerkers voor een goede landing binnen de eigen schoolcultuur
- Doordacht meerjarig beleid voor zij-instromers: goede facilitering en begeleiding.
- Stimuleren van het behalen van een tweede bevoegdheid of anderszins ten behoeve van verbreding van het loopbaanperspectief van medewerkers. Denk hierbij ook aan de doorstroom van PO bevoegdheid naar VO, NT2, speciaal onderwijs, etc.
- Vergroten van loopbaanmogelijkheden door specialisatie-opdrachten in bijv. curriculum ontwikkeling of begeleiding van minder ervaren docenten.
- Benutten van talent en potentieel van docenten in de laatste werkfase.
- Prioriteit in de leidinggevende taak richten op de medewerker (leerling zorg anders organiseren) zodat er aandacht en ruimte is voor professionele gesprekken en maatwerk.
- Aandacht voor verzuimbegeleiding, gericht op een gezonde en snelle terugkeer.

- Aandacht voor werkdruk en welzijn van medewerkers, laagdrempelig en gericht op motivatie.
- Professionaliseringsbeleid. Goed benutten van subsidiemogelijkheden t.b.v. professionalisering.

Regionale samenwerkingsmogelijkheden

In het licht van de Onderwijsregio is het zinvol om verschillende samenwerkingsmogelijkheden verder te verkennen en specifiek te kijken naar de volgende aanpakken die ontwikkeld kunnen worden:

- Gezamenlijke arbeidsmarktcommunicatie, waarbij ook de unique selling points van het werken in de regio naar voren worden gebracht.
- Aanhaken bij landelijke wervingsstrategie (werkeninhetonderwijs.nl) en deze regionaal vertalen.
- Sterke samenwerking met de docentopleidingen t.b.v. samen opleiden, inductie en professionalisering.
- Samen zorgen voor goede spreiding van stageplekken en kwalitatief hoogwaardige begeleiding van stagiaires.
- Samen zorgen voor een goede spreiding van net opgeleide stagiaires over de regio.
- Afspraken maken om onderlinge concurrentie te voorkomen (bijvoorbeeld over arbeidsvoorwaarden).
- Inzetten op het (regionaal) faciliteren van zij-instromers. Samen met de opleidingsinstituten zorgen voor goede informatie aan geïnteresseerden, stevige oriëntatie- en voorbereidingstrajecten ontwikkelen en opleidingstrajecten bieden die aansluiten bij levens- en werkervaring.
- Regionaal onderwijsloket ('Grijp je kans in het onderwijs') uitbreiden voor VO. Actief bemensen en bemiddelen van geïnteresseerden naar vacatureplaatsen.
- Regionale flexpools opzetten om tijdelijke tekorten op te kunnen vangen.
- In samenwerking met arbeidsregio en opleidingsinstituten trajecten op maat creëren gericht op (partners van) expats en statushouders met een bevoegdheid uit het land van herkomst.
- Regionale samenwerking op het gebied van professionalisering; aanbod van trainingen en bijscholing.
- Regionale aanpak voor arbeidsmarkt mobiliteit: actief delen van vacatures, actief bemiddelen van docenten met een loopbaanwens.
- Regionale inzet op strategische personeelsplanning (SPP) en strategisch HRM: professionalisering voor schoolleiders en HR experts.
- Regionale inzet op stille reserves (herintreders, vroeg gepensioneerd of medewerkers die wellicht in lestaak willen/kunnen uitbreiden).

Onderwijs van de toekomst

Ook in deze regio moet onder ogen worden gezien dat het lerarentekort ondanks alle inspanningen wellicht niet op te lossen is. In dit scenario kan de regio van betekenis zijn door met elkaar op zoek te gaan naar manieren om het onderwijs anders in te richten. Dat start met de vraag wat leerlingen te leren hebben om zich in de snel veranderende samenleving van de toekomst een plek te verwerven. Wat betekent dit voor het onderwijs? Het zijn van de Brainportregio biedt hierin een unieke kans, veel organisaties in de regio houden zich immers bezig met het ontwikkelen van toekomstige digitale technieken, ook voor het onderwijs biedt dit een kans om voorop te lopen in de onderwijsontwikkeling en het debat.

Data-informed werken

In generieke zin is het zaak om als Onderwijsregio meer data-informed te (gaan) werken. Een aantal acties daarin zijn mogelijk:

- Afspraken maken welke data relevant is om binnen de regio bij te houden. Op basis van de onderwijsarbeidsmarktanalyse zijn onder meer witte vlekken voort gekomen die toezien op het kwalitatief verrijken van data over bijvoorbeeld vertrek van onderwijspersoneel, motivaties om juist wel of niet voor het onderwijs te kiezen, rondom verzuim en de rol van onderwijsondersteuners.
- Investeer samen in het (laten) uitvoeren van kwantitatief en kwalitatief vervolgonderzoek met betrouwbare en volledige data. Verminder de afhankelijkheid van landelijk beschikbare databronnen, die vaak onvolledig zijn en niet altijd aansluiten op de regionale context. Dit verkleint het risico dat gebrekkige gegevens leiden tot conclusies en oplossingen die niet goed onderbouwd of bruikbaar zijn voor de regio.
- Bepaal met elkaar welke data relevant zijn en neem verantwoordelijkheid op het juist, op dezelfde manier en volledig administreren.

Verbinding met andere regionale samenwerkingen

Het versterken van de onderwijsarbeidsmarkt vraagt in Brabant-Oost om nauwe afstemming met bestaande regionale structuren zoals passend onderwijs, jeugdhulpregio's, doorstroompunten en arbeidsmarktregio's. Deze organisaties werken vaak met dezelfde gemeenten en doelgroepen en staan voor deels vergelijkbare uitdagingen. Door krachten te bundelen kan versnippering worden voorkomen en ontstaat een gezamenlijke agenda op thema's die breder zijn dan het onderwijs alleen.

Voor Brabant-Oost zijn met name de volgende thema's kansrijk: inclusief onderwijs en jeugdzorg (afstemming bij toenemende ondersteuningsvragen, o.a. in Eindhoven en Helmond), doorlopende leerlijnen en gelijke kansen (aankpak voortijdig schoolverlaten), arbeidsmarkt en personeelstekorten (gezamenlijke strategie voor

tekortvakken in Brainport) en huisvesting en migratie (anticiperen op de woningbouwopgave en internationale instroom).

Het is daarbij van belang om samenwerking **slank en doelgericht** te organiseren. De Onderwijsregio Brabant-Oost kan zo uitgroeien tot regisseur en verbinder: geen extra overlegtafel, maar een platform dat bestaande initiatieven versterkt en versnelt. Concrete mogelijkheden zijn het gezamenlijk benutten van personeel en scholing over sectoren heen, en regionale afspraken over loopbaanpaden of incentives voor leraren in moeilijk vervulbare functies.

1. Inleiding

Context

Het vinden van de juiste mensen voor de juiste plek, die mensen werven en behouden en ze in staat stellen zichzelf te ontwikkelen is voor het onderwijs een uitdaging van alle tijden. Toch is de huidige tijd in dat kader een bijzonder uitdagende. In een krappe arbeidsmarkt wordt het onderwijs niet meer vanzelfsprekend gezien als een sector met aanzien. Tegelijkertijd staat het onderwijs zelf voor grote uitdagingen: resultaten staan onder druk, welbevinden onder leerlingen en studenten is laag en de nadrukkelijke beweging richting een inclusieve samenleving stelt hoge eisen aan de samenwerking met ketenpartners in het jeugddomein. Het beroepsonderwijs wordt geherwaardeerd, maar worstelt met aansluiting in de beroepsonderwijskolom en het vinden van personeel dat vakinhoudelijke kwaliteiten kan combineren met pedagogisch-didactische. Als het onderwijs deze uitdagingen het hoofd wil blijven bieden, vraagt dat om geïnformeerd vooruitkijken. Zeker in een regio als Brabant-Oost, waarin mede door internationalisering in verschillende lagen van de arbeidsmarkt de leerling- en studentenpopulatie een unieke mix van onderwijs- en ondersteuningsvragen kent. Ten slotte beïnvloeden de huizenmarkt en de (OV-)infrastructuur de onderwijsarbeidsmarkt in Oost-Brabant. Hoge woningprijzen en onvoldoende bereikbaarheid kunnen van invloed zijn op het kiezen voor een onderwijs carrière in deze regio.

Onderwijsarbeidsmarktanalyse moet leiden tot inzicht, nodig om keuzes te maken

De onderwijsregio's PO en VO/MBO Brabant-Oost zijn zich van deze realiteit doordrongen. Zij willen betekenisvolle keuzes voor de toekomst kunnen maken en zien in dat het eerst nodig is de situatie van vandaag te overzien. Tegen deze achtergrond is aan OOG voor onderwijs en jeugd en Decisio opdracht verstrekt om een onderwijsarbeidsmarktanalyse voor de regio Brabant-Oost op te stellen.

De hoofdvraag die in dit onderzoek centraal stond is:

Welke factoren spelen een rol in de ontwikkeling van de onderwijsarbeidsmarkt in Oost-Brabant, en hoe kunnen de regionale partners hier effectief op sturen?

Naast het overzicht en inzicht in relevante ontwikkelingen, is dus ook de sturing vanuit regionale partners onderdeel van het onderzoek. Kortom, de analyses moeten inzicht opleveren, met als doel om te komen tot handelingsperspectieven voor een toekomstbestendige onderwijsarbeidsmarkt.

Doel van het onderzoek

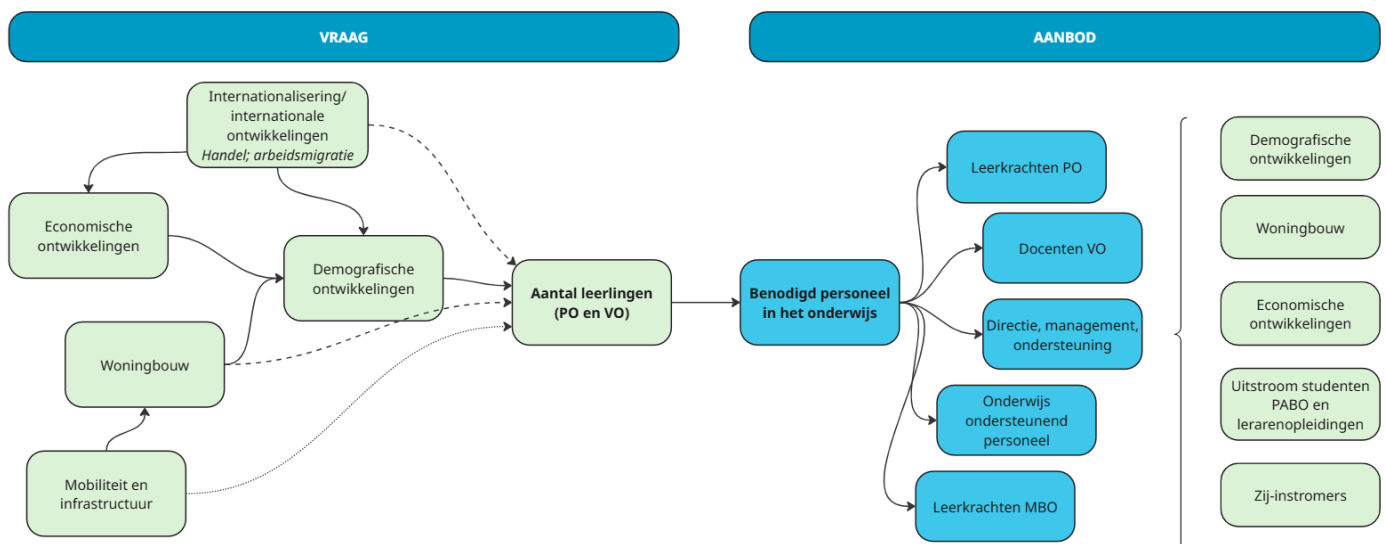
Voorliggend rapport bevat en beschrijft de feitelijke uitkomsten van een – grotendeels – cijfermatige analyse en uitwerking van scenario's. Naast deze tastbare opbrengsten, is doel van het traject geweest om:

- te komen tot een **gedeeld kennisniveau** onder partners;
- **gelijke toegang** tot hoogwaardige en bruikbare informatie te organiseren;
- een **gemeenschappelijk narratief** over de onderwijsarbeidsmarkt en kansen en uitdagingen te ontwikkelen,
- inclusief een overzicht van **realistische handelingsperspectieven** voor een toekomstbestendige aanpak.

Aanpak

Om tot analyses en inzichten te komen is gebruik gemaakt van diverse onderzoeksmethodieken. Allereerst is gebruik gemaakt van deskresearch, interviews en een tweetal werksessies om te komen tot een brede inventarisatie van factoren die van invloed zijn op het vraagstuk. Zowel aan de 'vraagzijde' (ontwikkeling leerlingenaantal), als aan de 'aanbodzijde' (ontwikkeling personeel), zijn factoren geïdentificeerd en onderzocht, zie figuur 1.1.

Figuur 1.1 Overzicht factoren van invloed op het onderwijsarbeidsmarkt vraagstuk in Brabant-Oost

Vervolgens is met behulp van data-analyse inzicht gegeven in de ontwikkelingen op de diverse factoren in het verleden en verwachte ontwikkelingen voor de nabije toekomst.

Leeswijzer

De feitelijke onderwijsarbeidsmarktanalyse is in hoofdstuk 2 (PO) en hoofdstuk 3 (VO) bevat. Het gemeenschappelijke narratief en de mogelijke scenario's om hierop te handelen is in hoofdstuk 4 bevat. In hoofdstuk 5 is een nadere toelichting en verantwoording op de prognoses van leerlingenaantallen opgenomen.

2. Onderwijsarbeidsmarktanalyse PO

In dit hoofdstuk is de onderwijsarbeidsmarktanalyse voor het Primair Onderwijs (PO) in Brabant-Oost uitgewerkt. Het hoofdstuk gaat in op de verschillende relevante aspecten van de onderwijsarbeidsmarkt. We bespreken eerst de precieze afbakening van het onderzoek en met name het onderzoeksgebied (paragraaf 2.1). Daarna gaan we achtereenvolgens inhoudelijk in op de volgende elementen:

- De ontwikkeling van de ‘vraag naar onderwijs’; hoe heeft het leerlingenaantal zich in Brabant-Oost ontwikkeld en wat zijn prognoses voor de toekomst? Dit komt terug in paragraaf 2.2.
- Ontwikkeling van ‘het aanbod’ aan leerkrachten, met daarin een analyse van de huidige en verwachte tekorten op verschillende aspecten (functie, regionale verschillen, verzuim). Dit komt terug in paragraaf 2.3.
- In paragraaf 2.4 bespreken we de arbeidsmobiliteit van leerkrachten in het Voortgezet Onderwijs in Brabant-Oost.
- In paragraaf 2.5 besteden we kort aandacht aan de relevante informatie die beschikbaar is voor het gespecialiseerd onderwijs.
- Tot slot bespreken we beschikbare gegevens over de opleidingen in paragraaf 2.5.

2.1 Afbakening

De onderwijsregio Brabant-Oost Primair Onderwijs bestaat uit 28 gemeenten in met name Zuidoost-Brabant.² De regio is weergegeven in figuur 2.1. Op basis van informatie van DUO³ maken we op dat in deze gemeenten gezamenlijk 353 vestigingen van scholen zijn gelegen. In 2024 hadden deze vestigingen gezamenlijk bijna 82.800 leerlingen.

Van belang te benoemen is dat deze gegevens als volgt tot stand zijn gekomen:

- Basis vormt de lijst van gemeenten die tot de Onderwijsregio Brabant-Oost PO behoren, deze is verkregen via de website van de onderwijsregio's.⁴
- Vervolgens is via DUO open onderwijsdata 1) het aantal vestigingen en 2) het aantal leerlingen per vestiging geteld.

Deze aantallen wijken af van wat in het [dashboard Onderwijsarbeidsmarkt in cijfers](#) is opgenomen. Dit heeft te maken met het feit dat het precieze verzorgingsgebied

---

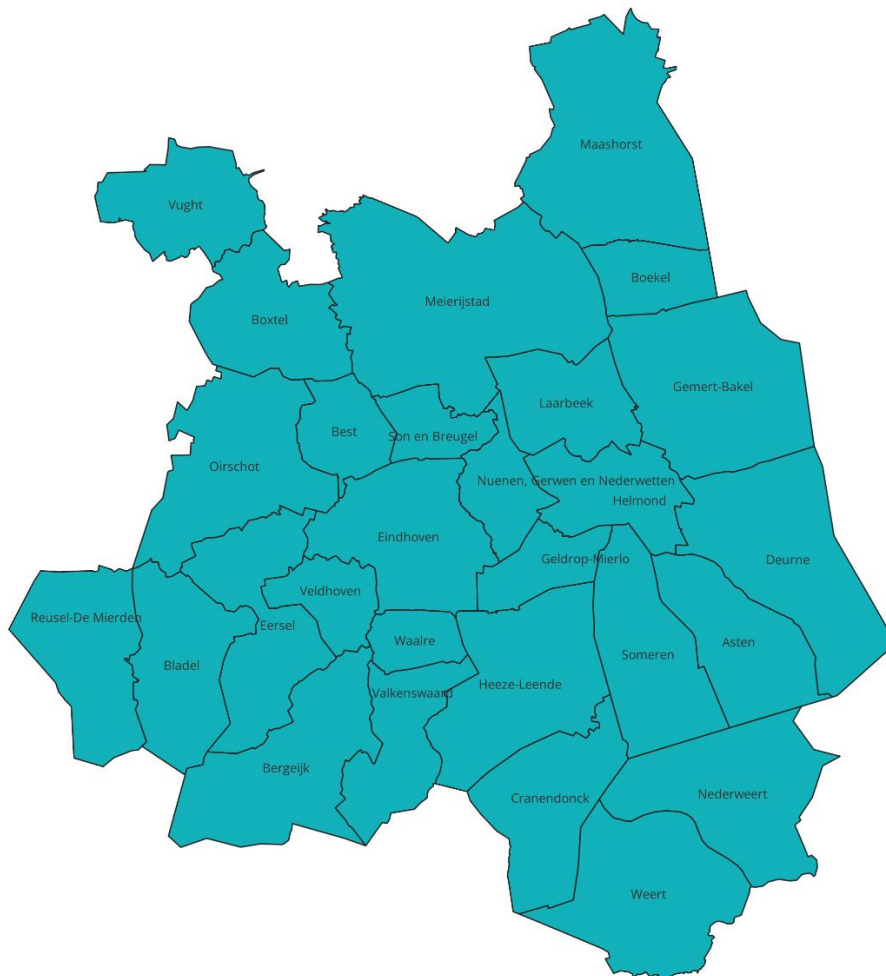
² [BrabantOost \(po\) | Zuid-Nederland | Wij zijn de onderwijsregio's](#)

³ Data ontsloten via: [Prognoses aantal leerlingen - Primair onderwijs - DUO Open Onderwijsdata](#)

⁴ Zie: [BrabantOost \(po\) | Zuid-Nederland | Wij zijn de onderwijsregio's](#)

van de onderwijsregio 1) is bepaald op basis van gemeenten en 2) op basis van deelnemende schoolbesturen. Daarbij zijn er schoolbesturen die vestigingen net buiten de onderwijsregio hebben, maar die wel bij de data van de onderwijsregio zijn betrokken. Er zijn ook gemeenten die niet direct onderdeel uitmaken van de onderwijsregio, maar waar wel schoolbesturen zijn gevestigd die onderdeel uitmaken van de onderwijsregio (Maashorst is hier een voorbeeld van). Deze context is van belang bij het lezen en interpreteren van de data die in dit hoofdstuk over de onderwijsregio is uitgewerkt.

Figuur 2.1 Regio-afbakening Brabant-Oost Primair Onderwijs

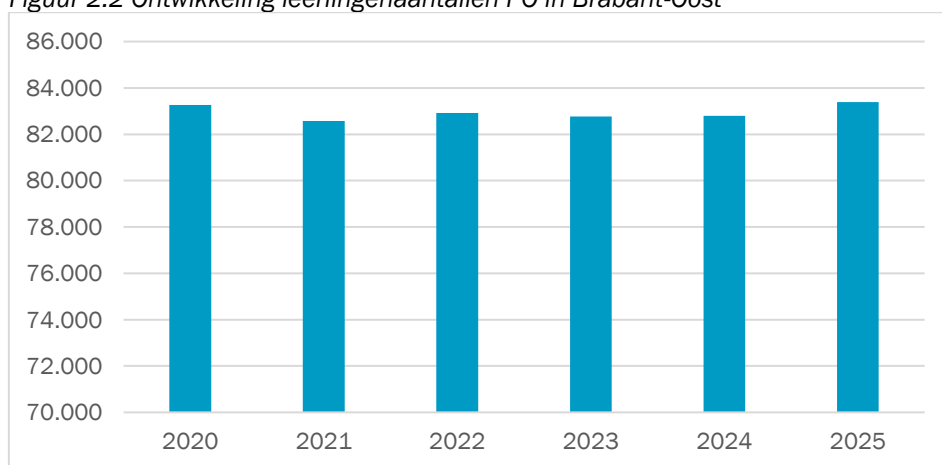

2.2 Vraag; ontwikkeling leerlingenaantallen

2.2.1 Ontwikkeling leerlingenaantallen afgelopen jaren

Het totaal aantal leerlingen op basisscholen in Brabant-Oost fluctueerde in de afgelopen jaren enigszins. Zo daalde in 2021 het aantal leerlingen met 0,8%, maar steeg het aantal leerlingen in 2022 weer met 0,4%.⁵ Wanneer we 2025 met 2020 vergelijken, dan ligt het aantal leerlingen nagenoeg gelijk. De ontwikkeling van het aantal leerlingen is weergegeven in Figuur 2.2.

Figuur 2.2 Ontwikkeling leerlingenaantallen PO in Brabant-Oost

Bron: DUO open onderwijsdata

Sterke regionale verschillen in ontwikkeling leerlingenaantallen

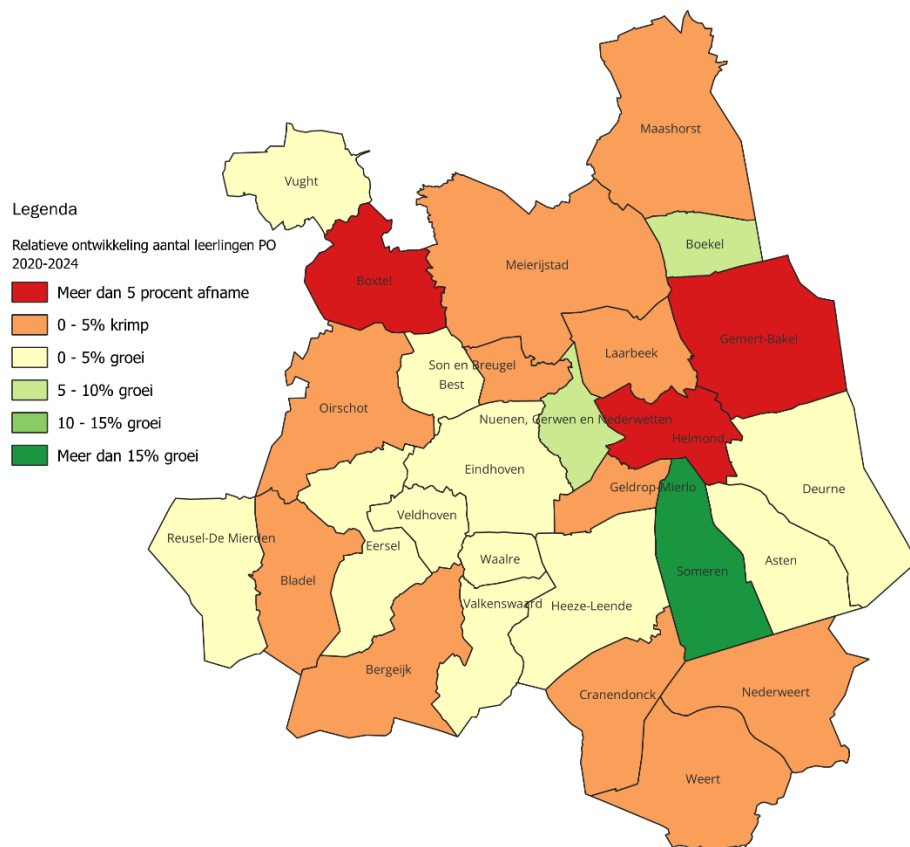
Regionaal zijn er sterke verschillen in de ontwikkeling van het leerlingenaantal in het PO. Zichtbaar is dat in en rondom Eindhoven sprake is van groei, maar dat in enkele gemeenten daaromheen ook krimp is waar te nemen in het aantal leerlingen. Zo kennen de gemeenten Helmond, Boxtel en Bladel een relatief sterke daling van meer dan 5 procent van het aantal leerlingen in de periode 2020-2024.

Het is kenmerkend en typerend voor de regio dat er sterke verschillen binnen de regio zijn, daarbij valt het stedelijke gebied op als regio waar groei is en zijn de meer rurale gebieden te duiden als 'krimpregio's'. Opvallend is wel dat Helmond als stedelijk gebied hierin uit de toon valt.

⁵ Data afkomstig van DUO en verkregen via deze website: [Prognoses aantal leerlingen - Primair onderwijs - DUO Open Onderwijsdata](#)

De verschillen per gemeenten zijn opgenomen in Figuur 2.3. In bijlage 2 zijn in Tabel B.1 de aantallen leerlingen per gemeente ook weergegeven voor de periode 2020-2025.

Figuur 2.3 Relatieve ontwikkeling leerlingenaantal PO per gemeente, periode 2020-2025

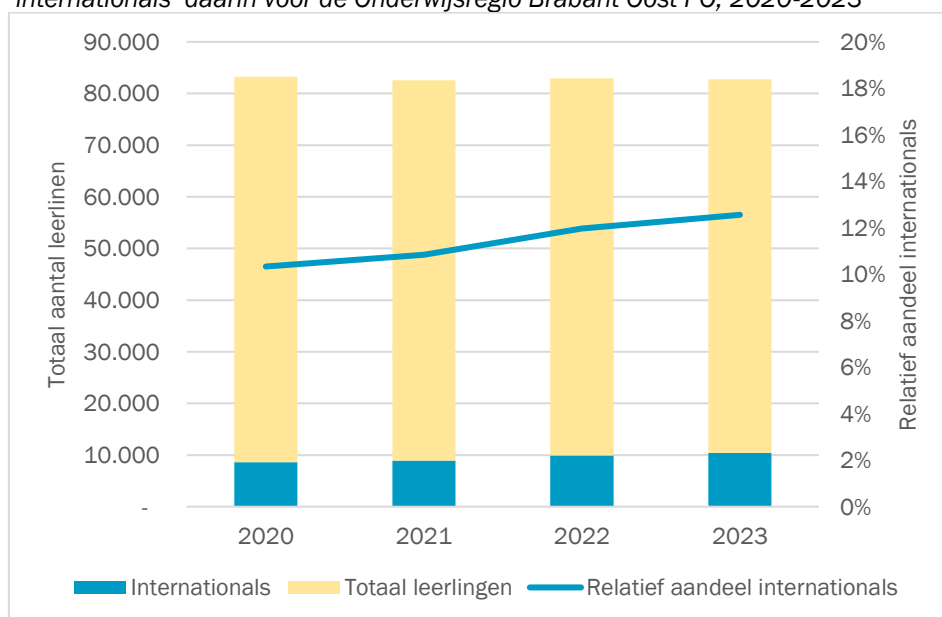
Bron: DUO open onderwijsdata

Internationalisering bepaalt in toenemende mate omvang en samenstelling van de klas

Een deel van de ontwikkeling (groei of juist krimp) van het aantal leerlingen wordt verklaard door migratie. Uit onderzoek en prognoses van de provincie Noord-Brabant komt naar voren dat de 'natuurlijke aanwas' in de regio te laag is om de bevolkingsaantallen op peil te houden, groei is er in bepaalde delen van de regio nog wel, maar vooral door migratie. Het gaat om internationals die komen werken en wonen in de regio. Meer en meer nemen deze internationals ook hun gezin en kinderen mee, of ze stichten in Nederland een gezin. Uit de Decisio database *Monitor internationals* komt naar voren dat in 2023 10.400 internationale kinderen in de regio wonen, het gaat om 12,6 procent van het totaal aantal kinderen in het

PO in de Onderwijsregio Brabant-Oost.⁶ Het aantal internationale kinderen en ook het aandeel internationale kinderen in de klas is in de afgelopen jaren toegenomen. Het aantal lag in 2020 nog op 8.600 en het aandeel betrof toen nog 10,3 procent. Dit maakt ook inzichtelijk dat de groei die er in de regio nog enigszins is geweest in leerlingenaantallen voor een groot deel wordt veroorzaakt door de instroom van internationale kinderen. De gegevens zijn weergegeven in Figuur 2.4.

Figuur 2.4 Ontwikkeling aantal leerlingen en het aantal en aandeel van 'internationals' daarin voor de Onderwijsregio Brabant Oost PO, 2020-2023

Bronnen: DUO Open onderwijsdata, Decisio, bewerkingen via CBS Microdata

Ook wat betreft internationalisering zien we sterke regionale verschillen

Het aandeel internationale kinderen in het PO verschilt nogal per gemeente. Zo zijn er gemeenten waar het aandeel internationals 4 of 5 procent is, maar zien we in de gemeenten rondom Eindhoven percentages van boven de 20 procent. Het aandeel internationals per gemeente is weergegeven in Figuur 2.5.

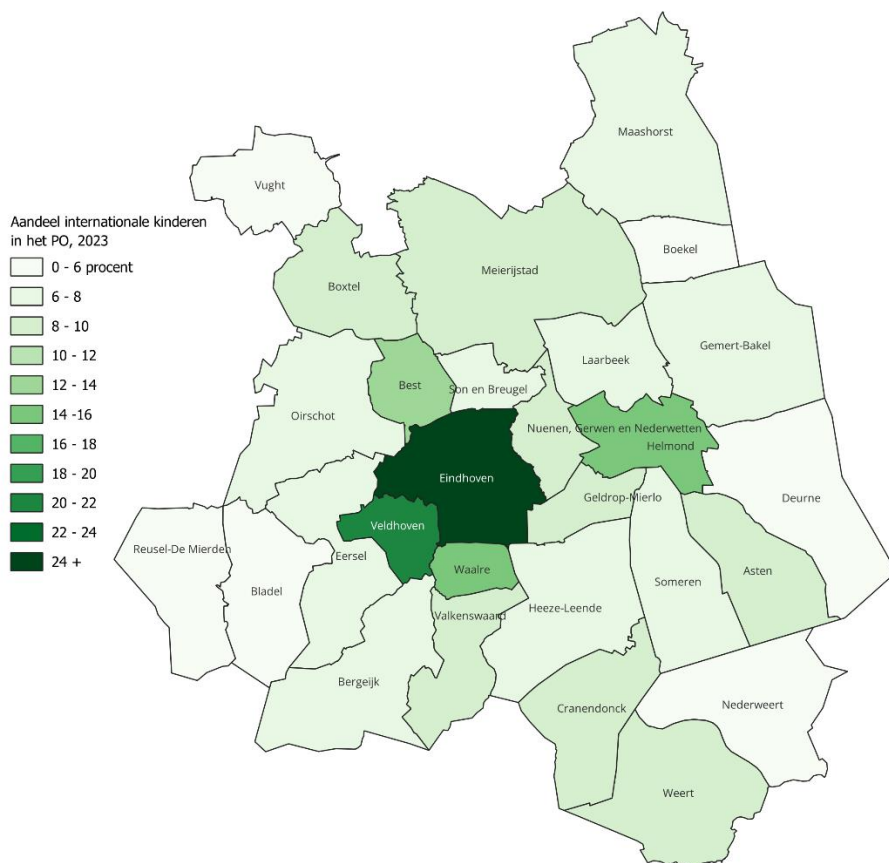
Binnen de brede groep 'internationals' maken we nog onderscheid tussen kenniswerkers, arbeidsmigranten, statushouders en studenten. Wanneer we naar de omvang van deze groepen kijken per gemeente, dan valt een bepaalde 'dualiteit' op. Zo zijn er enkele gemeenten waar voornamelijk kinderen van kenniswerkers wonen, zoals in Veldhoven (80 procent), Waalre (76 procent) en Eindhoven (66 procent). Maar zien we aan de andere kant enkele gemeenten waar vooral veel kinderen van arbeidsmigranten wonen, zoals Someren (55 procent), Helmond (52

⁶ Het gaat om kinderen van ouders die niet de Nederlandse nationaliteit hebben.

procent) en Meierijstad (50 procent). In bijlage 2 is een tabel (zie: Tabel B.3) opgenomen met alle gegevens per gemeente.

Figuur 2.5 Aandeel internationale kinderen op het totaal aantal leerlingen in het PO, per gemeente in 2023

Bronnen: DUO Open onderwijsdata, Decisio, bewerkingen via CBS Microdata

2.2.2 Vraag; prognose leerlingenaantallen

Diverse factoren zijn van invloed op het vraagstuk

Om tot een goede prognose van het aantal leerlingen te komen is een goed begrip van alle factoren die van invloed zijn op het vraagstuk nodig. Daartoe hebben we verschillende gesprekken gevoerd en is veel documentatie bestudeerd. We zijn op basis daarvan overgegaan tot analyse en duiding van verschillende factoren die het aantal leerlingen op regionale/lokale schaal beïnvloeden.

Van groot belang en van grote invloed op de regio zijn de aanzienlijke woningaantallen die in de komende jaren gerealiseerd gaan worden. Meest in het oog springend daarin zijn de ontwikkelingen in en rondom Eindhoven. De zogeheten

‘Brainportregio’, waar sterke verwachte economische groei invloed heeft op de vraag naar personeel en de vraag naar woningen. In de afgelopen jaren is dat al zichtbaar (zie ook de eerdere gegevens over groei van aantal leerlingen in en rondom Eindhoven), maar voor de komende jaren wordt dit in sterke mate ook verwacht. Desalniettemin is de woningbouwopgave ook in Noordoost-Brabant groot. Op basis van zogeheten ‘woondeals’ die tussen de regio en het rijk zijn gesloten maken we op dat tussen 2022 en 2030 de volgende woningbouwaantallen gerealiseerd moeten worden:

- Noordoost Brabant: ~ 41.000
- Zuidoost Brabant: ~ 42.000

Dit zorgt uiteraard ook voor een groei van het aantal inwoners én kinderen in de regio. Om die groei/ontwikkeling in beeld te krijgen is gekeken naar de bevolkingsprognoses van de provincie Noord-Brabant en de prognoses voor leerlingenaantallen per vestiging van DUO. Beide modellen houden rekening met de geprognoseerde woningbouwaantallen en zijn daarmee valide voor een doorrekening van het aantal leerlingen. Dit heeft ertoe geleid dat we de prognoses van DUO als basisscenario kiezen. Echter, een belangrijke onzekere factor in deze prognoses is de mate waarin internationals naar de regio komen voor werk en om hier te wonen. Uit de ontwikkelingen van de afgelopen jaren leiden we af dat de ontwikkeling van deze groep ook van invloed is op de ontwikkeling van het totale aantal leerlingen in een regio. Tegelijkertijd hangt de ontwikkeling van deze groep sterk samen met regionaal economische ontwikkelingen. In het kader van de ‘Monitor internationale kinderen Brainportregio Eindhoven’ heeft Decisio een prognosemodel ontwikkeld voor deze groep. Op basis van die prognoses zijn ook voor de basisprognoses voor het totaal aantal leerlingen in de regio een tweetal scenario’s toegevoegd. Uiteindelijk ontstaan zo drie scenario’s:

- Een ‘basisscenario’, waarbij we gebruik maken van de prognoses die **DUO** heeft opgesteld.
- Een scenario ‘hoog’; in dit scenario is aanvullend op de prognoses van DUO, uitgegaan van een hogere economische groei en van daaruit hogere vraag naar personeel en instroom van inwoners naar de regio (waar de woningbouwontwikkeling vervolgens ook rekening mee moet houden) binnen de onderwijsregio Brabant-Oost. In het scenario is aangesloten op prognoses voor de ontwikkeling van internationale kinderen in de regio, dit onder de veronderstelling dat migratie in de komende jaren met name bepalend is voor het wel of niet laten groeien van de bevolkingsomvang.
- Een scenario ‘Laag’; in dit scenario is ten opzichte van de prognoses van DUO uitgegaan van een lagere economische groei en van daaruit relatief lagere vraag naar personeel en instroom van inwoners naar de regio. Ook in dit

scenario is gebruik gemaakt van prognoses die we voor internationale kinderen eerder hebben opgesteld voor de regio.

In hoofdstuk 5 is een uitgebreidere toelichting opgenomen over de verschillende factoren die relevant zijn en van invloed zijn op de ontwikkeling van het aantal leerlingen in de Onderwijsregio Brabant-Oost. Daarnaast wordt nader ingegaan op de vertaling van de verschillende factoren naar prognoses voor het aantal leerlingen in het PO.

Van lichte krimp naar stijging leerlingenaantallen

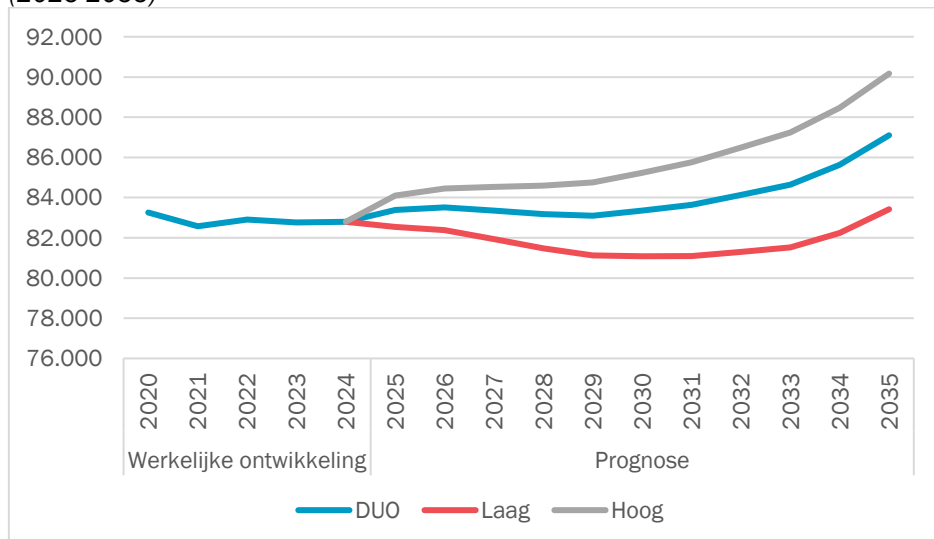
De prognoses van DUO laten zien dat het leerlingenaantal in de eerstkomende jaren (2025 en 2026) licht zal groeien, daarna wordt voor drie jaren een lichte krimp verwacht. Waarna het aantal leerlingen vanaf 2030 aanzienlijk zal stijgen. In onze lage en hoge prognose houden we rekening met een bandbreedte die gelijke tred voert met deze ontwikkelingen. Concreet bevindt de bandbreedte van het aantal PO-leerlingen zich:

- In 2030 tussen de 81.000 (scenario Laag) en 85.200 (scenario Hoog); waarbij DUO uitgaat van 83.300 leerlingen.
- In 2035 tussen de 83.400 (scenario Laag) en 90.200 (scenario Hoog); waarbij DUO uitgaat van 87.100 leerlingen.

De verwachting is dat ten opzichte van 2024 het aantal leerlingen met 600 tot 7.400 stijgt. Waarbij de DUO prognose uitgaat van een groei van iets meer dan 4.300 leerlingen.

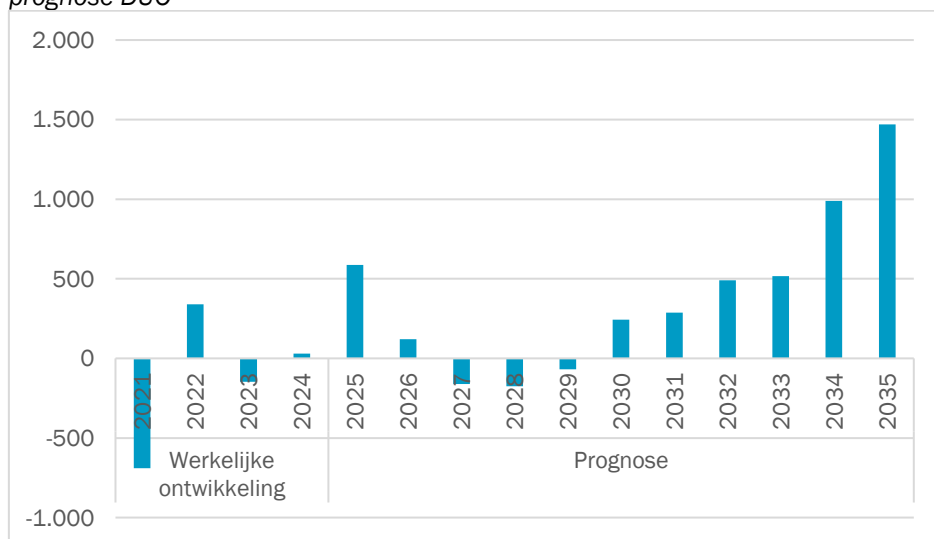
De prognoses zijn weergegeven in Figuur 2.6. De jaar-op-jaar mutaties zijn, enkel voor het DUO scenario weergegeven in Figuur 2.7.

Figuur 2.6 Prognoses leerlingenaantallen PO in Brabant-Oost volgens 3 scenario's (2025-2035)

Bron: DUO, bewerkingen Decisio

Figuur 2.7 Verwachte jaar-op-jaar mutaties van het aantal leerlingen volgens prognose DUO

Bron: DUO, bewerkingen Decisio

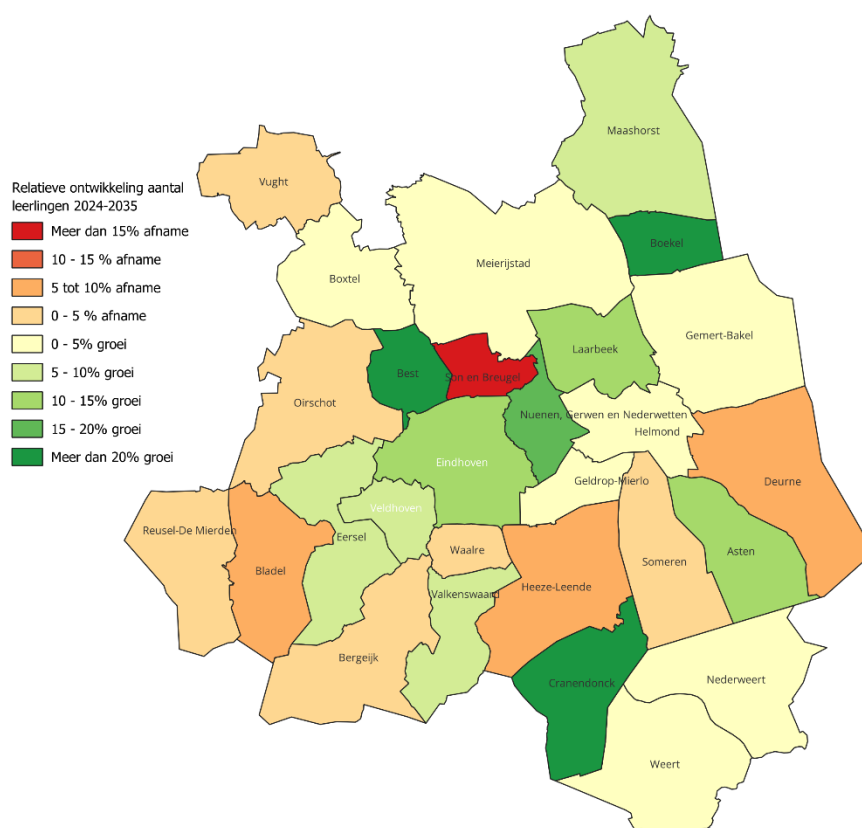
Regionale verschillen

We constateren ook op dit punt dat er regionaal sterke verschillen bestaan in de prognoses van het aantal leerlingen. Er zijn gemeenten waar sprake is van relatief sterke groei, zoals in Boekel, Best, Nuenen, Gerwen en Nederwetten, Cranendonck en Eindhoven. Daarbij geldt dat Eindhoven als grootste stad in de regio, maar ook als gemeente waar veel nieuwbouw is geconcentreerd, te maken zal krijgen met de

sterkste groei in absolute zin. Tegelijkertijd zijn er gemeenten waar verwacht wordt dat het aantal leerlingen juist gaat afnemen, zoals in Son en Breugel en Heeze-Leende. Dit maakt dat de opgave per gemeente, of mogelijk nog lokaler, kan verschillen.

De prognoses per gemeente zijn weergegeven in Figuur 2.8, in bijlage 2 is ook een tabel met per gemeente de gegevens uitgesplitst opgenomen.

Figuur 2.8 Prognoses ontwikkeling leerlingenaantal per gemeente (2025-2035)

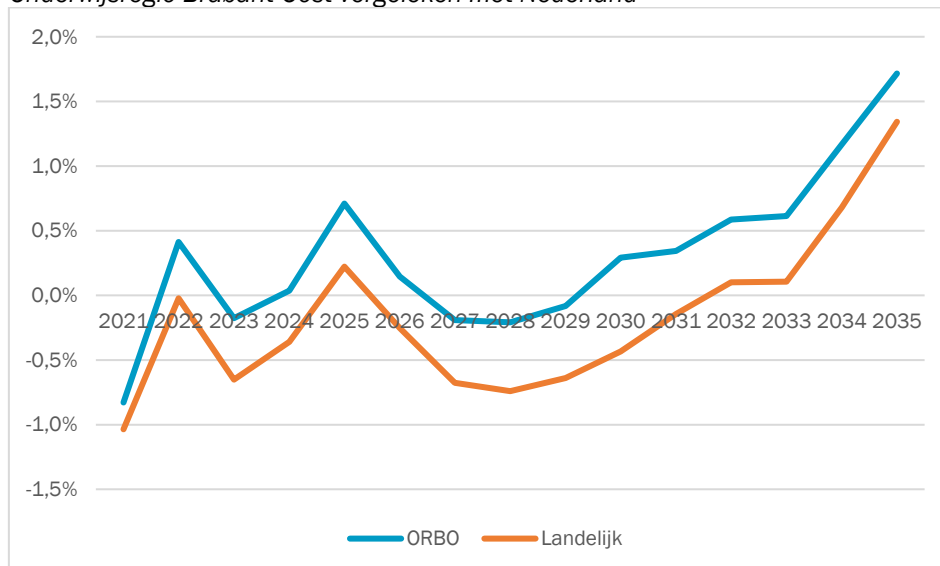

Bron: DUO

Ontwikkeling leerlingenaantal loopt gelijk op met landelijk beeld

In Figuur 2.9 hebben we de relatieve ontwikkeling van het aantal leerlingen in het PO (zowel terugkijkend, als vooruitkijkend) in de Onderwijsregio Brabant-Oost naast de landelijke ontwikkelingen gezet. Daarin valt op dat de trendlijnen min of meer gelijk zijn, maar dat de Onderwijsregio Brabant-Oost er in ieder jaar net wat boven zit. Dit duidt op een sterkere ontwikkeling van het aantal leerlingen dan landelijk, met name vanaf 2027 is dat relevant, aangezien vanaf dan weer groei wordt voorzien en die is dus ook duidelijk sterker dan landelijk gemiddeld.

Figuur 2.9 Relatieve jaar-op-jaar ontwikkeling van het aantal leerlingen in de Onderwijsregio Brabant-Oost vergeleken met Nederland

Bron: DUO Open onderwijsdata

2.3 Opgave; verwachte personeelsvraag

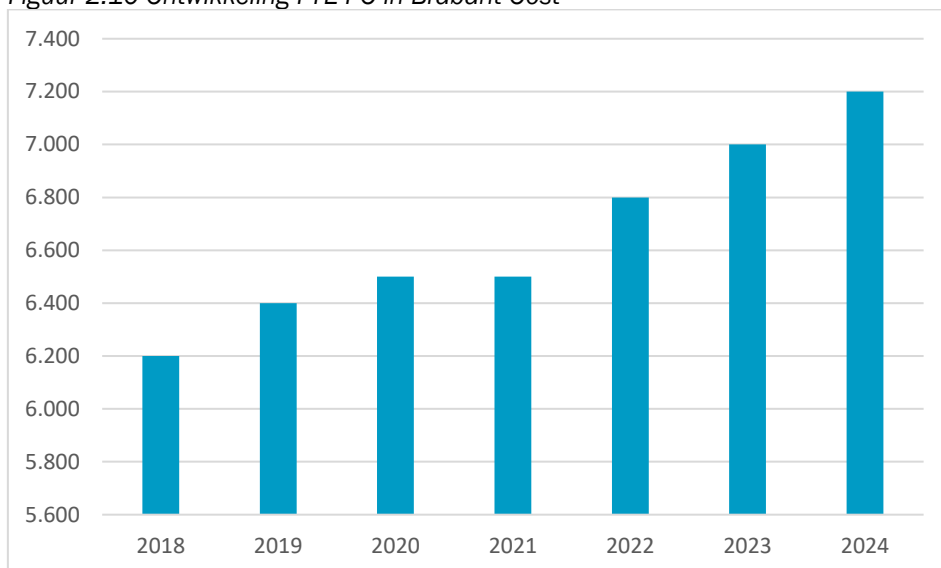
2.3.1 Huidige personeelsbestanden en ontwikkeling afgelopen jaren

De omvang van het personeelsbestand (uitgedrukt in fte) binnen het primair onderwijs in Brabant-Oost laat sinds 2018 een geleidelijke groei zien. In 2024 bedroeg dit ongeveer 7.200 FTE. De ontwikkelingen zijn weergegeven in Figuur 2.10.

Het personeelsbestand bestaat grotendeels uit onderwijzend personeel, dat circa 75 procent van het totaal omvat. Ongeveer 20 procent is ondersteunend personeel en de resterende 5 procent bestaat uit managementfuncties.

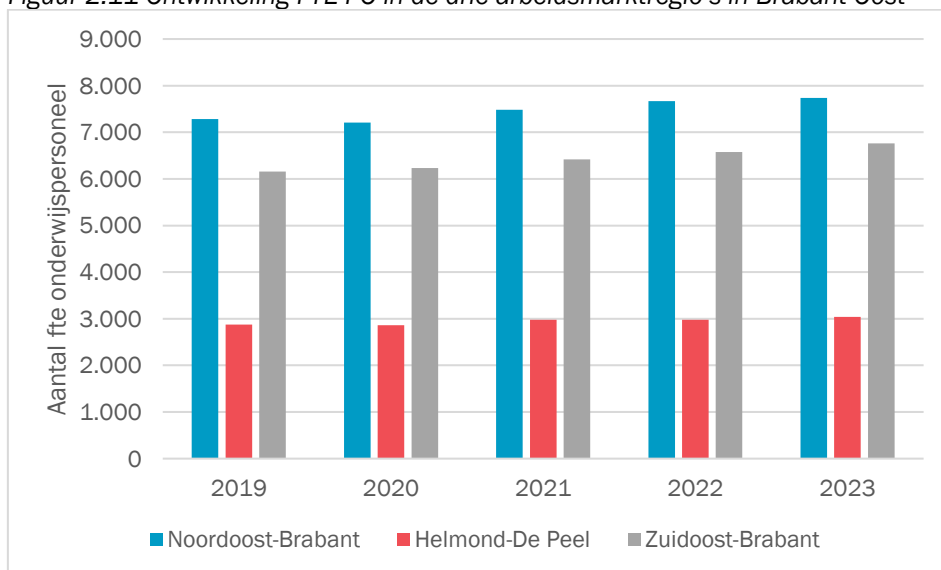
Informatie over de ontwikkeling van personeelsbestanden is op regionale schaal enkel uit te werken op basis van arbeidsmarktregio's. Deze regio's lopen niet gelijk aan de regio-indeling van de Onderwijsregio Brabant-Oost, daarmee zijn de aantallen niet goed bij elkaar op te tellen. Wel maakt dit inzichtelijk of er sterke regionale verschillen in de ontwikkeling van het personeelsbestand zijn. Deze informatie laat zien dat met name in Zuidoost-Brabant sprake is geweest van groei, dat geldt in mindere mate ook voor Noordoost-Brabant en in Helmond-De Peel is de ontwikkeling meer gematigd. De informatie is opgenomen in Figuur 2.11

Figuur 2.10 Ontwikkeling FTE PO in Brabant-Oost

Bron: DUO open onderwijsdata

Figuur 2.11 Ontwikkeling FTE PO in de drie arbeidsmarktregio's in Brabant-Oost

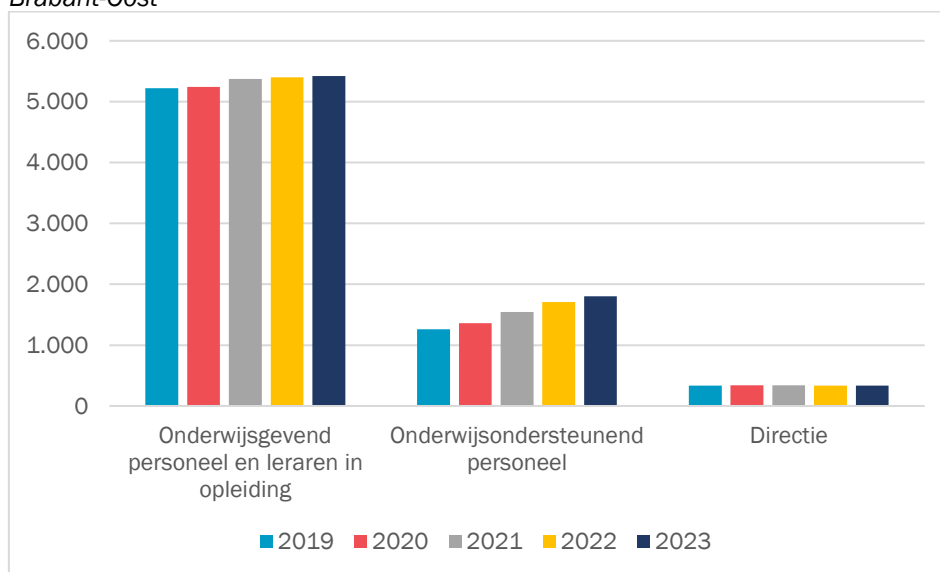
Bron: DUO open onderwijsdata

Personeelsbestand in alle functies de laatste jaren gegroeid

Het personeelsbestand is op alle functies in het PO in Brabant-Oost de laatste jaren gegroeid. Daarin valt met name de relatief sterke groei van het onderwijsondersteunend personeel op. Dat is sinds 2019 met 43,3 procent toegenomen. Een belangrijke oorzaak hiervan is gelegen in de beschikbaarheid van de (tijdelijke) NPO-middelen. Het is de vraag of dit personeelsbestand gelijk

gehouden kan blijven. Het aantal FTE aan leerkrachten is met 3,8 procent gestegen in de periode 2019-2023. De omvang van de aanstelling van directie is min of meer gelijk gebleven. De gegevens zijn per type functie weergegeven in Figuur 2.12.

Figuur 2.12 Ontwikkeling van de omvang van aanstelling (in FTE) per functie in Brabant-Oost

Bron: DUO Onderwijsdata

In Brabant-Oost werkt het personeel relatief veel

In Nederland werken relatief veel mensen in deeltijd. In het onderwijs is dat niet anders, waarmee het direct een knop is om aan te draaien wanneer sprake is van een personeelstekort. Kun je medewerkers verleiden meer te werken, dan is mogelijk een deel van het tekort ook opgelost. In Brabant-Oost werkt het personeel in het PO al relatief veel, in vergelijking met het landelijk gemiddelde. De werktijdfactor bedraagt 0,75, landelijk is dat 0,7. Dit uit zich ook in de gemiddelde omvang van de werkweek van personeelsleden. Die is in Brabant-Oost 30,7 uur, landelijk is het 28 uur. De informatie is opgenomen in Tabel 2.1. We zien daarbij dat de werktijdfactor in Brabant-Oost de laatste jaren gestaag is gestegen. In 2019 lag deze nog op 0,73, nu dus op 0,75. Binnen de regio zijn geen grote verschillen in deze gegevens waargenomen.

Tabel 2.1 Werkijdfactor en gemiddelde omvang werkweek in het PO, 2023

	Werkijdfactor	Gemiddelde omvang werkweek
Onderwijsregio Brabant-Oost	0,75	30,7
Landelijk	0,70	28,0

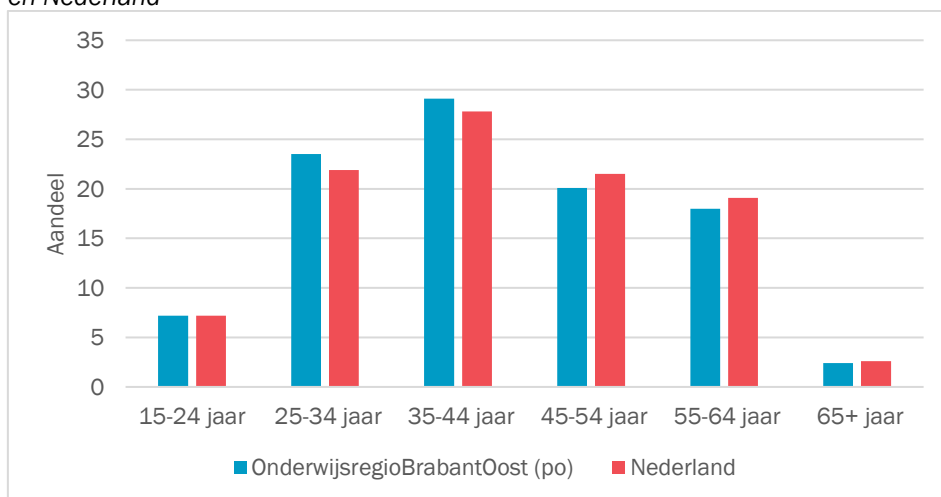
Bron: DUO onderwijsdata en bewerkingen CBS Microdata (ABF)

2.3.2 Kenmerken personeelsbestand

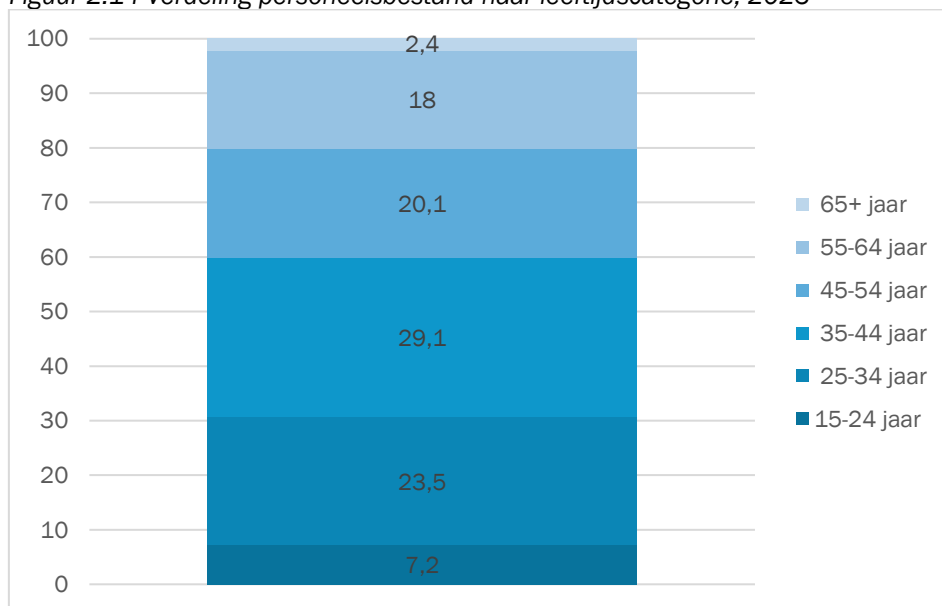
We zoomen in deze paragraaf wat dieper in op de kenmerken van het personeelsbestand van de Onderwijsregio Brabant-Oost. Zo constateren we dat de gemiddelde leeftijd van het personeelsbestand in Brabant-Oost wat lager is dan landelijk gemiddeld. Figuur 2.13 en Figuur 2.14 laten zien dat iets meer dan 30 procent van het personeelsbestand in Brabant-Oost jonger is dan 34 en dat de leeftijdscategorieën tot en met 44 jaar relatief gezien sterker zijn vertegenwoordigd dan landelijk het geval. Dit kan duiden op een iets minder sterke verwachte uitstroom van personeel naar de pensioenleeftijd in de regio, dan dat dit landelijk het geval is.

Figuur 2.13 Verdeling personeelsbestand naar leeftijdscategorie, vergelijking ORBO en Nederland

Bron: DUO - Onderwijsdata | Personeel

Figuur 2.14 Verdeling personeelsbestand naar leeftijdscategorie, 2023

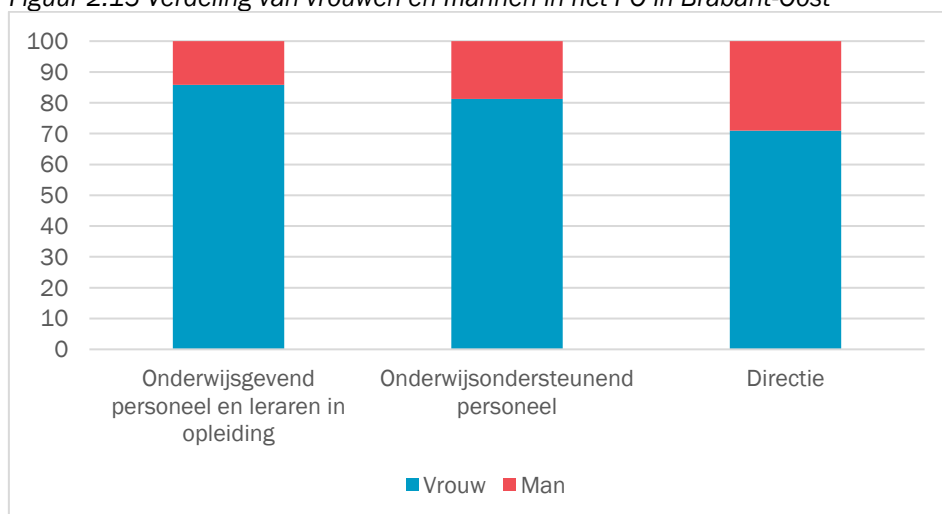

Bron: DUO - Onderwijsdata | Personeel

Man/vrouw verhouding

Het grootste deel van het onderwijspersoneel in Brabant-Oost is vrouw. Dat is het sterkst zichtbaar in het onderwijsgevend personeel en in het onderwijsondersteunende personeel, waar de aantallen boven de 80 procent liggen. Op directieniveau liggen de verhoudingen op 70/30 procent. De informatie is opgenomen in Figuur 2.15. Dit beeld is overeenkomstig met het landelijk beeld.

Figuur 2.15 Verdeling van vrouwen en mannen in het PO in Brabant-Oost

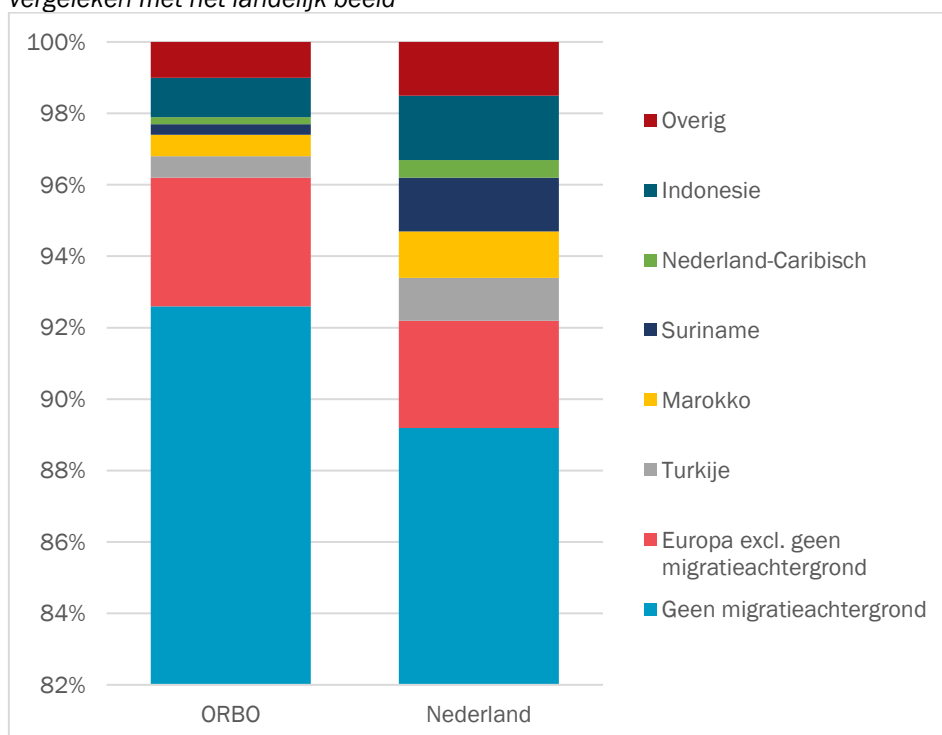

Bron: DUO - Onderwijsdata | Personeel

Migratieachtergrond

Tegen de achtergrond van de sterke instroom van internationals in de regio en internationale kinderen in het onderwijs, is het interessant te kijken naar de ‘internationalisering’ in het personeelsbestand in het onderwijs. Er is geen concrete informatie beschikbaar over internationale werknemers in het Primair Onderwijs in de regio (deze informatie zou aanvullend opgevraagd kunnen worden bij schoolbesturen). Wel is via het Dashboard Onderwijsarbeidsmarkt in cijfers informatie beschikbaar over de migratieachtergrond van het personeel. Deze informatie is in Figuur 2.16 opgenomen en vergeleken met het landelijk beeld.

Figuur 2.16 Migratieachtergrond van het personeel in het PO in Brabant-Oost, vergeleken met het landelijk beeld

Bron: CBS Microdata, bewerkingen ABF

Ruim 90 procent van het personeelsbestand in Brabant-Oost heeft geen migratieachtergrond, dat aandeel ligt lager dan landelijk gemiddeld. Daar de regio toch wordt gezien als een *internationale regio*, is het opvallend dat er relatief weinig mensen in het PO werken met een migratieachtergrond. Mogelijk dat via programma's van de Expat Centers in de regio aangehaakt kan worden op de uitdaging van meer internationale kinderen in de klas. Zo is er het *Expat Spouses Initiative* van het Holland Expat Center South⁷, van waaruit wordt getracht om

⁷ [Expat Spouses Initiative: Empowering Internationals in the Dutch Labour Market](#)

echtgenoten van internationals ook een professionele carrière in Nederland te laten opbouwen. Een dergelijk programma wordt momenteel ook in Noordoost-Brabant opgezet.

Tevredenheidscijfers onderwijspersoneel Brabant-Oost

Op basis van een enquête van het CBS en TNO is informatie beschikbaar over de baantevredenheid van personeel in het onderwijs. In Brabant-Oost valt op dat 92,3 procent tevreden is en slechts 9,3 procent 'neutraal' heeft geantwoord. Geen van de ondervraagden is ontevreden. Daarmee 'scoort' de regio beter dan landelijk gemiddeld, daar is 4,2 procent ontevreden en 'slechts' 84 procent tevreden. We zoomen hieronder in op enkele onderliggende factoren:

- **Interessant werk:** ligt met 61,5 procent van de ondervraagden die heel tevreden is relatief hoog ten opzichte van andere onderwijsregio's. Landelijk ligt het op 54,6 procent (heel tevreden) en 41,9 procent (tevreden), 3,5 procent is ontevreden. Terwijl in Brabant-Oost geen van de respondenten ontevreden is.
- Over de **mogelijkheid om te leren** is al het personeel tevreden, 49,3 procent is zelfs heel tevreden. Dat beeld is ook positiever dan landelijk gemiddeld (41,3 procent), terwijl daar ook 7 procent ontevreden is.
- **Tevredenheid over leidinggevende.** Dit beeld komt in Brabant-Oost vrijwel overeen met het landelijk gemiddelde; 11,2 procent is niet tevreden, 49,7 procent is wel tevreden en 40,9 procent zelfs heel tevreden. Landelijk is 11,5 procent ontevreden, 51,2 procent tevreden en 37,3 procent zeer tevreden.
- In Brabant-Oost is het ondervraagde onderwijspersoneel in het PO allemaal 'tevreden' met het **salaris**. Daarmee wordt een stuk positiever beeld geschetst dan het landelijk gemiddelde, waar 18,9 procent ontevreden is.
- Over de aspecten **werkzekerheid** en de mogelijkheid om in **deeltijd** te kunnen werken is het meeste personeel tevreden.
- In Brabant-Oost is 14,8 procent van het onderwijspersoneel ontevreden op het aspect '**zelf werktijden kunnen regelen**'. Dat is iets negatiever gesteld dan het landelijk beeld (13,8 procent).
- Al het personeel is tevreden of zelfs heel tevreden (50,3 procent) met de **reistijd** die zij hebben. Daarmee is het regionale beeld redelijk gelijk aan het landelijke beeld, waar nog wel 6 procent ontevreden is en de 'heel tevreden' categorie met 49 procent redelijk gelijk ligt.

Op de meeste aspecten doet de onderwijsregio Brabant het dus relatief goed ten opzichte van het landelijk beeld. Afwijkend beeld is enkel te zien op het aspect 'zelf werktijden kunnen regelen'. Dat betekent niet dat er onderliggend dus ontevredenheid is op bepaalde aspecten, zoals ten aanzien van de tevredenheid met de werkgever en het zelf in kunnen delen van werktijden.

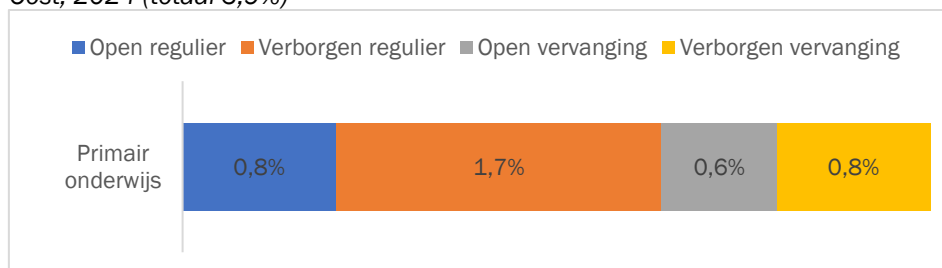
2.3.3 Onvervulde werkgelegenheid

Leerkrachten

Het tekortpercentage leerkrachten in het PO lag in 2024 in de Onderwijsregio Brabant-Oost op 3,9 procent.⁸ Wanneer we dit percentage afzetten tegen het totaal aantal fte aan leerkrachten in het PO in de regio (5.585), dan constateren we dat er een tekort is van 218 leerkrachten.

Het lerarentekort is in de afgelopen jaren afgenomen. In voorgaande jaren lag het tekortpercentage immers rond de 7 procent. De Onderwijsregio Brabant-Oost kent daarbij ook een relatief lager tekortpercentage dan landelijk gemiddeld. Landelijk bedraagt het tekort 8,1 procent. Toch spreken de cijfers voor de regio voor zich: een tekort van 218 leerkrachten is hoog. Figuur 2.17 laat een verdere verdeling van het tekort aan leerkrachten voor het jaar 2024 zien.

Figuur 2.17 Verdeling tekort aan leerkrachten in het PO in Onderwijsregio Brabant-Oost, 2024 (totaal 3,9%)

Bron: Centerdata, via [Dashboard Onderwijsarbeidsmarkt - Werkenden & tekorten - OnderwijsregioBrabantOost \(po\)](#)

Onderscheid is te maken tussen open en verborgen tekorten. Daarbij maken we wel graag een notitie over de betrouwbaarheid van de data. De administratie van onvervulde vacatures en de manier waarop die soms toch worden vervuld, bijvoorbeeld door collega's die tijdelijk extra gaan werken, is meestal niet goed. Centerdata vraagt deze informatie op bij scholen en schoolbesturen, maar niet alle schoolbesturen leveren deze informatie aan en het is ook de vraag of dit eenduidig gebeurt. Vaak is er wel informatie over de inhuur van externe onderwijsprofessionals, maar is informatie over meer creatieve oplossingen niet direct voorhanden. Het is voor de Onderwijsregio Brabant-Oost een belangrijke actie om in de komende jaren dit tekort meer precies in beeld te brengen, bijvoorbeeld door hiervoor een eigen monitor op te zetten in samenwerking met alle schoolbesturen.

⁸ Centerdata 2024, via: [Dashboard Onderwijsarbeidsmarkt - Werkenden & tekorten - OnderwijsregioBrabantOost \(po\)](#)

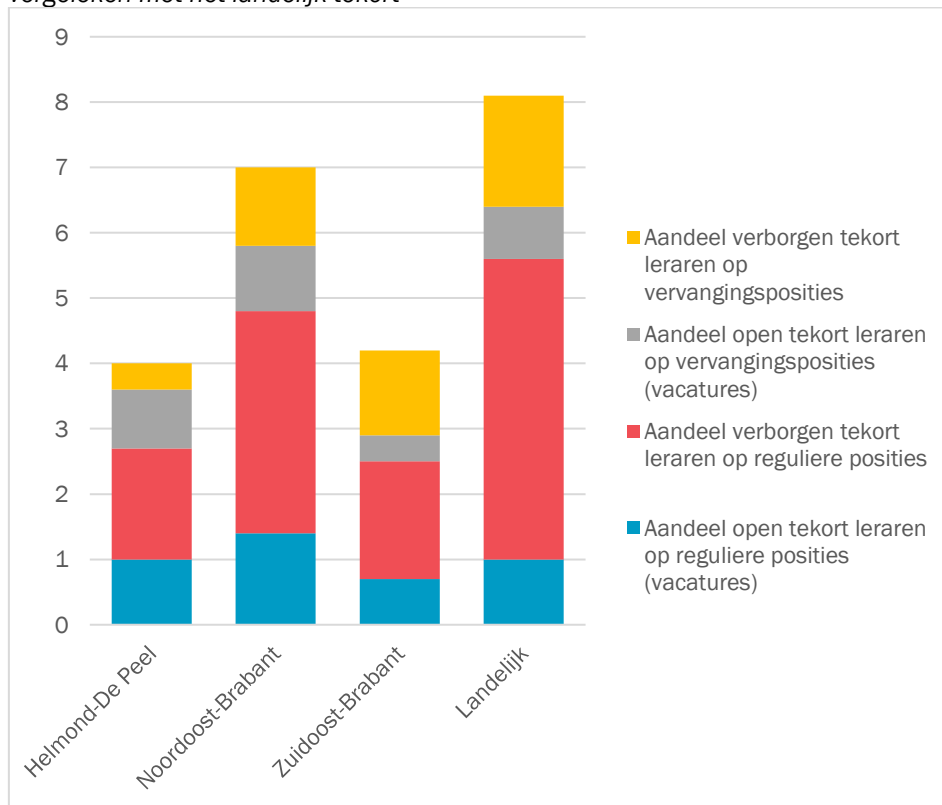
We duiden onderstaand nog kort de verschillende typen tekorten aan de hand van de indeling van Centerdata:

- Het open (aandeel) lerarentekort op reguliere posities wordt berekend door het open tekort in reguliere posities in fte aan leraren te delen door de totale werkgelegenheid in fte van leraren in reguliere posities. Dit bedraagt in Brabant-Oost 0,8 procent van het totale tekort, is daarmee iets lager dan landelijk gemiddeld (1 procent).
- Het verborgen (aandeel) lerarentekort op reguliere posities wordt berekend door het verborgen tekort in fte aan leraren voor reguliere posities te delen door de totale werkgelegenheid in fte van leraren voor reguliere posities. Het gaat hier om posities die door onbevoegden worden opgevuld, of door middel van extra inzet vanuit andere leerkrachten. Dit bedraagt in Brabant-Oost 1,7 procent van het totale tekortpercentage en laat daarmee zien dat sprake is van een relatief groot verborgen tekort. Wel ligt ook dit percentage lager dan landelijk gemiddeld (4,6 procent).
- Het open (aandeel) lerarentekort op vervangingsposities wordt berekend door het open tekort in vervangingsposities in fte aan leraren te delen door de totale werkgelegenheid in fte van leraren in vervangingsposities. Dit bedraagt in Brabant-Oost 0,6 procent van het totale tekort, is daarmee iets lager dan landelijk gemiddeld (0,8 procent).
- Het verborgen (aandeel) lerarentekort op vervangingsposities wordt berekend door het verborgen tekort in fte aan leraren voor vervangingsposities te delen door de totale werkgelegenheid in fte van leraren voor vervangingsposities. Dit bedraagt in Brabant-Oost 0,8 procent van het totale tekort, is daarmee lager dan landelijk gemiddeld (1,7 procent).

Regionaal sterke verschillen

Het tekortpercentage aan leerkrachten verschilt binnen de regio sterk. Het tekort is met name hoger in Noordoost-Brabant (NB. Nogmaals van belang is te benadrukken dat het hier om de arbeidsmarktregio gaat en dat deze ook gemeenten omvat die niet tot Onderwijsregio Brabant-Oost PO behoren), namelijk 7 procent. In die regio valt ook het open tekort op, dat met 1,4 procent hoger is dan landelijk gemiddeld (1 procent). De tekorten in de arbeidsmarktregio's Zuidoost-Brabant en Helmond-De Peel zijn met ongeveer 4 procent aanzienlijk lager dan het landelijk tekortpercentage van 8,1 procent. De gegevens zijn opgenomen in Figuur 2.18.

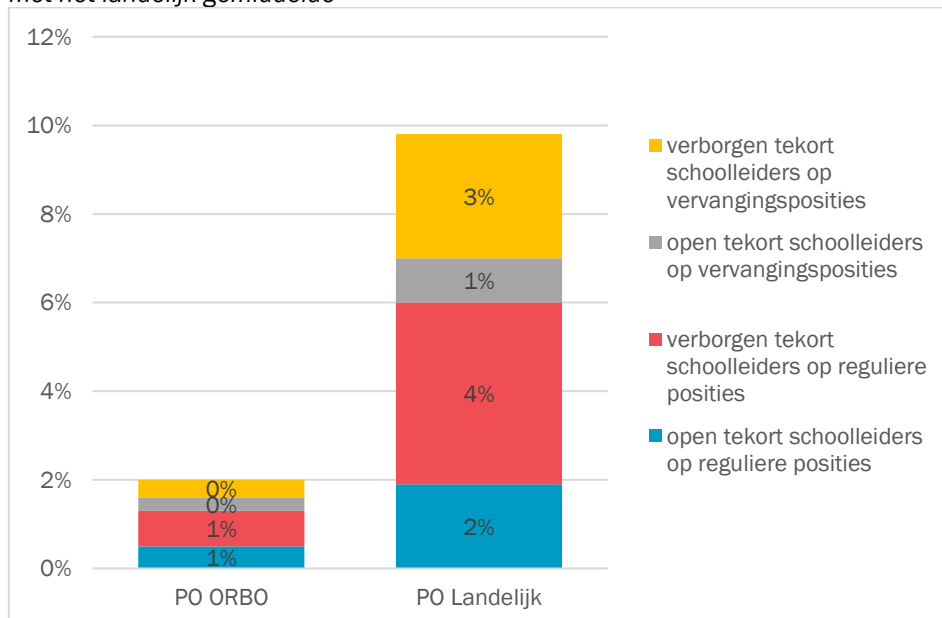
Figuur 2.18 Verdeling tekort aan leerkrachten, per arbeidsmarktregio en vergeleken met het landelijk tekort

Tekorten aan schoolleiders

Het tekort aan schoolleiders is in de onderwijsregio Brabant-Oost 2 procent. Daarmee is het tekort aanzienlijk lager dan het landelijk gemiddelde van 9,8 procent. Het tekort is nader uitgesplitst weergegeven in Figuur 2.19.

Figuur 2.19 Tekort aan schoolleiders in 2023 nader uitgesplitst, ORBO vergeleken met het landelijk gemiddelde

Bron: Centerdata

Onderwijs ondersteuners

Er zijn geen gegevens beschikbaar over tekorten aan onderwijsondersteuners. Hier is wel informatie over gepubliceerd die gaan over landelijke ontwikkelingen. Die laten tegelijkertijd een wisselend beeld zien. Zo zijn er bronnen die aangeven dat het aantal onderwijsassistenten en lerarenondersteuners stijgt en dat dit ook kansen biedt om personeelstekorten in het onderwijs aan te pakken.⁹

Aandachtspunt is dat veel basisscholen nog geen (goede) visie hebben op de meest passende inzet van onderwijsondersteuners in hun school. Dit blijkt uit gegevens van Centerdata.¹⁰ We zien ook in Brabant-Oost een stijging van het aantal onderwijsondersteuners (zie ook Figuur 2.12). Dit zegt tegelijkertijd nog niks over de eventuele tekorten op deze functies. Daar zijn met het aflopen van de NPO-middelen ook zorgen over in het onderwijsveld.

Aangezien hier nog geen goede beschikbare gegevens over beschikbaar zijn is het aan de Onderwijsregio Brabant-Oost aan te raden om deze informatie op te vragen en bij te gaan houden (monitoren), bijvoorbeeld via de schoolbesturen en/of scholen zelf.

⁹ Zie: [Groeidend aantal onderwijsondersteuners biedt kansen om tekorten aan te pakken - Arbeidsmarktplatform PO](#)

¹⁰ Zie: [Visie op inzet onderwijsondersteuners ontbreekt op veel scholen](#)

2.3.4 Toekomstige ontwikkeling onderwijspersoneel

De prognoses over de toekomstige ontwikkeling van onderwijspersoneel laten zien dat de vraag naar personeel in het PO vanaf 2025 verder zal stijgen in Brabant-Oost.¹¹ Dat is ook in lijn met de verwachte groei van het aantal leerlingen en sluit bovendien aan op trends dat klassen meer divers worden en dat meer personeel nodig is om tegemoet te komen aan specifieke behoeftes. En dat terwijl, volgens Centerdata, op dit moment al een personeelstekort bestaat van circa 250 FTE.¹² Met het aflopen van de NPO-gelden neemt ook de mogelijkheid af om onderwijs ondersteuners in te huren/aan te nemen, die mogelijk een deel van het tekort kunnen doen terugdringen (of negatief gezegd: kunnen maskeren). De omvang van dit tekort is daarmee een serieus aandachtspunt.

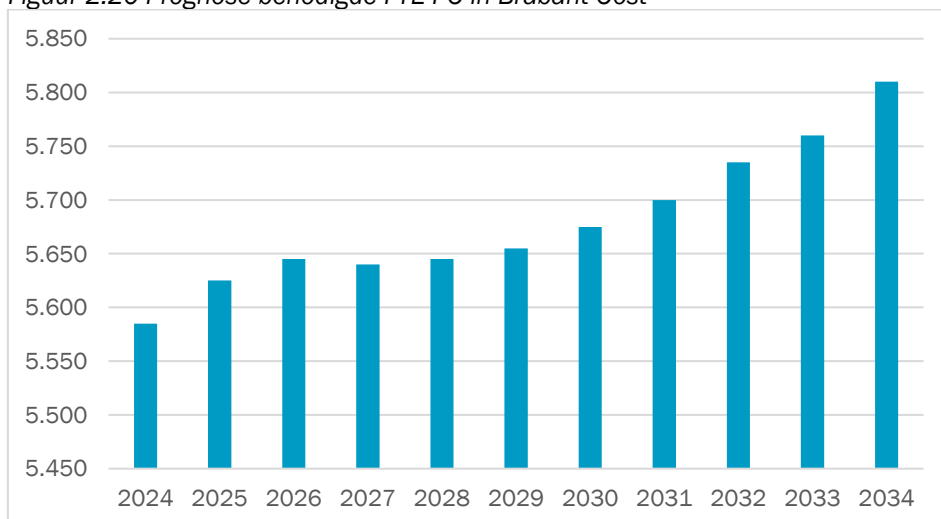
De data van Centerdata over de tekorten in het onderwijs gaan uit van de prognoses die DUO publiceert. Daarmee sluiten de prognoses voor FTE's en onvervulde FTE's goed aan op onze analyse van de verwachte 'vraagontwikkeling' (prognoses leerlingenaantallen). Het stelt ons ook in staat om de prognoses voor het aantal benodigde FTE en onvervulde FTE's in de lage en hoge bandbreedte uit te werken. Hieruit komt naar voren dat het verwachte arbeidsmarkttekort in het PO in 2030 tussen de 290 en 307 FTE is. Het tekort loopt naar 2034 op tot 345 minimaal en 373 FTE maximaal (meer dan 5 procent). In Figuur 2.20 en Figuur 2.21 is de ontwikkeling in vraag naar onderwijspersoneel in de regio en de ontwikkeling in onvervulde fte naar onderwijspersoneel (tekorten) weergegeven.

---

¹¹ Centerdata 2024, via: [Dashboard Onderwijsarbeidsmarkt - Werkenden & tekorten - OnderwijsregioBrabantOost \(po\)](#)

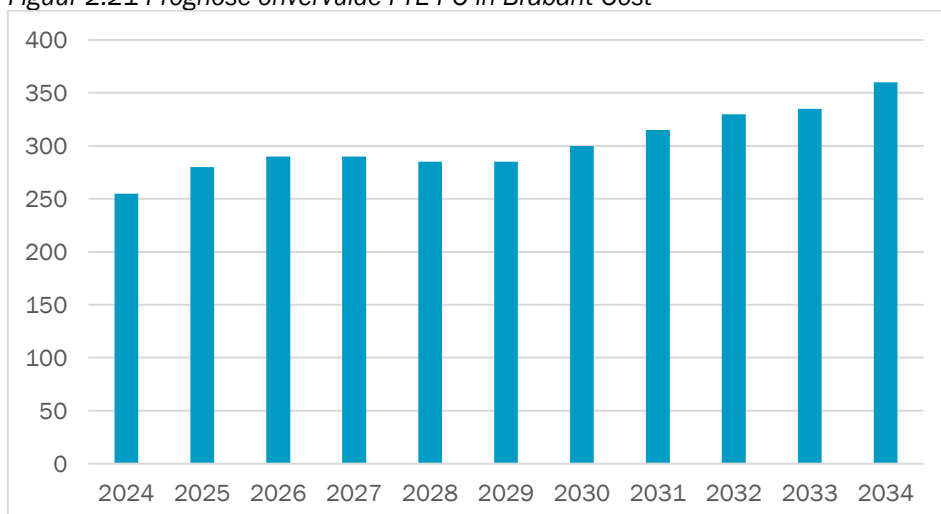
¹² Dit sluit deels aan op de 217 fte door ons zelf berekende tekort, op basis van het tekortpercentage van 3,9 procent en het huidige aantal fte in het onderwijs, dat de cijfers van Centerdata hier enigszins op afwijken, laat de gevoeligheid van de data zien. Het is aan te raden om als regio zelf nader onderzoek te doen naar en structureel te monitoren op het lerarentekort in de regio.

Figuur 2.20 Prognose benodigde FTE PO in Brabant-Oost

Bron: Centerdata – Onderwijs arbeidsmarktramingen, ontsloten via [Home | Onderwijsarbeidsmarkt in cijfers](#)

Figuur 2.21 Prognose onvervulde FTE PO in Brabant-Oost

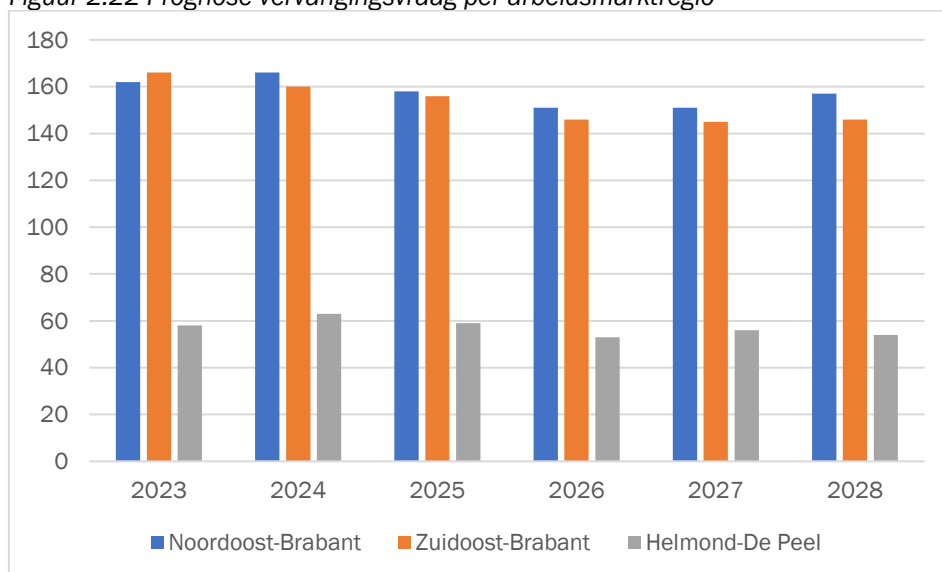
Bron: Centerdata – Onderwijs arbeidsmarktramingen, ontsloten via [Home | Onderwijsarbeidsmarkt in cijfers](#)

Prognose vervangingsvraag

De vervangingsvraag geeft een samenvatting van alle fte's die gedurende een jaar niet meer vervuld worden in de regio. Dat kan gebeurd zijn door uitstroom, maar ook doordat leraren minder zijn gaan werken of een andere functie (zoals directeur) zijn gaan bekleden. Personen die meer zijn gaan werken of juist leraar zijn geworden zijn hier ook in verrekend. Ook gewijzigd gebruik van de seniorenregeling heeft invloed op de vervangingsvraag. De informatie is verkregen via de

Arbeidsmarktramingen primair onderwijs 2024 van Centerdata (december 2024 gepubliceerd) en in Figuur 2.22 per arbeidsmarktregio weergegeven. Opvallend is dat de vervangingsvraag in de komende jaren afneemt. Dat het tekort aan personeel toch toeneemt in de regio wordt dus veroorzaakt door een stijgend aantal leerlingen.

Figuur 2.22 Prognose vervangingsvraag per arbeidsmarktregio

Bron: Centerdata 2024

Tekorten in de kinderopvang

We maken een kort uitstapje naar een andere, maar relevante en betekenisvolle sector voor het PO, namelijk de kinderopvang. Ook deze sector kampt met grote tekorten. Om dit voor de regio in beeld te brengen is gekeken naar de arbeidsmarktspanning (zie voor betekenis onderstaand kader) voor (pedagogisch) medewerkers in de kinderopvang en buitenschoolse opvang. Deze is relatief hoog in de regio:

- Helmond-De Peel: 4,33, 'zeer krap'
- Zuidoost-Brabant: 6,47, 'zeer krap'
- Noordoost-Brabant: 3,55, 'krap'.

Uit onderstaande toelichting blijkt dat de score in twee van de 3 subregio's zeer krap is, wat duidt op een aanzienlijk tekort aan personeel in de kinderopvang.

Spanningsindicator: Indicator voor de spanning op de arbeidsmarkt die wordt berekend door het aantal openstaande vacatures te delen door het aantal personen met een WW-uitkering met een verstreken WW-duur van minder dan een half jaar. Deze grootheden worden

gebruikt als benadering van de openstaande vraag en direct beschikbaar aanbod. Een score > 1,5 is gunstig voor werkzoekenden; er is meer vraag dan aanbod (typering krap). Wanneer de score > 4,0 is de situatie zeer krap. Een score lager dan 0,67 is ongunstig voor werkzoekenden; er is meer aanbod dan vraag. Bij een score < 0,25 is de situatie zeer ruim. Bij een score tussen 0,67 en 1,5 is er sprake van evenwicht op de arbeidsmarkt.

Bron: [TalentInZicht Noord-Brabant - Ontwikkeling arbeidsmarktspanning](#)

2.3.5 Verzuim

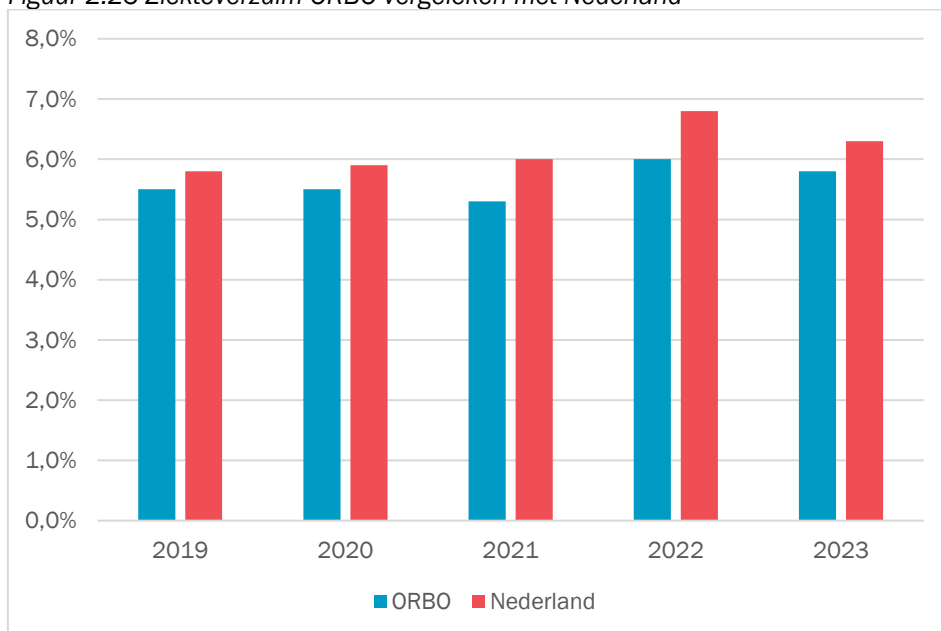
Het ziekteverzuimpercentage geeft aan welk deel van de werktijd in een jaar verloren is gegaan wegens het ziekteverzuim van werknemers. In de Onderwijsregio Brabant-Oost is sprake van een ziekteverzuim van 5,8% in 2023. Het gaat om 314 fte aan leerkrachten op jaarbasis.

Het verzuim is onder onderwijsondersteuners met 6,6 procent nog hoger (bijna 120 fte) en met 3 procent onder directieleden lager (ongeveer 20 fte), zie ook Tabel 2.2. Over het algemeen geldt dat hoe ouder het personeel, hoe hoger het ziekteverzuim ligt en dat het verzuim onder vrouwen (6,1%) hoger ligt dan bij mannen (4,9%). Verder kan worden geconcludeerd dat personeel met salarisschaal LC het hoogste ziekteverzuimpercentage hebben. Landelijk geldt dat voor personeel in salarisschaal LB, zie Tabel 2.3.

In totaal loopt het tekort door verzuim op naar **444 fte** aan onderwijspersoneel in 2023.

Het verzuimpercentage ligt lager dan landelijk gemiddeld (6,3%) in het onderwijs. Desalniettemin ligt dit ziekteverzuim hoger dan landelijk gemiddeld voor alle sectoren in Nederland (5,3% in 2023, bron: CBS). Het is daarmee een serieus aandachtspunt in het licht van het tekort aan onderwijspersoneel. De ontwikkelingen in ziekteverzuim, in vergelijking met het landelijk gemiddelde zijn opgenomen in Figuur 2.23.

Figuur 2.23 Ziekteverzuim ORBO vergeleken met Nederland

Bron: DUO - Onderwijsdata | Verzuimonderzoek personeel po

Tabel 2.2 Ziekteverzuimpercentage naar functie

	Onderwijsregio PO ORBO	Nederland
Onderwijsgevend personeel en leraren in opleiding	5,8%	6,3%
Onderwijsondersteunend personeel	6,6%	6,6%
Directie	3,0%	4,3%

Tabel 2.3 Ziekteverzuimpercentage naar salarisschaal

	Onderwijsregio PO ORBO	Nederland
LB	5,6	6,3
LC	5,7	6,1
LD	3,9	4,8

Ziekteverzuimpercentage naar schoolgrootte in werknemers

Tot slot, is het ziekteverzuimpercentage bepaald op basis van schoolgrootte. Het laagste ziekteverzuimpercentage is te vinden bij scholen met 20 tot 50 werknemers (5,7%) terwijl het hoogste ziekteverzuimpercentage (6,7%) is te vinden bij scholen bij meer dan 50 werknemers. De gegevens zijn met het landelijk beeld vergeleken in Tabel 2.4.

Tabel 2.4 Ziekteverzuimpercentage naar salarisschaal

	Onderwijsregio PO ORBO	Nederland
Minder dan 20 werknemers	?	4,3
20-49 werknemers	5,7	6,1
50 werknemers en meer	6,7	6,7

Verzuim kost de hele onderwijssector jaarlijks 811 miljoen euro. Van de schoolbesturen heeft ruim 70 procent een verzuimpercentage dat boven het landelijk gemiddelde ligt. Bij 25 procent van de schoolbesturen bedraagt het percentage zelfs 8,5 procent of meer. Dat betekent dat een aantal besturen een relatief groot aandeel heeft in het totale verzuim in het primair onderwijs. Een grondige aanpak van het verzuim kan daar dus veel verschil maken.

Meldingsfrequentie

Overigens zijn er ook positieve ontwikkelingen. Gemiddeld melden medewerkers in het primair onderwijs zich minder vaak ziek: de meldingsfrequentie is afgenomen. Het aantal medewerkers dat zich in een jaar niet ziek meldt, laat een stijgende lijn zien. Opvallend is verder dat het ziekteverzuimpercentage het hoogst is bij het onderwijsondersteunend personeel. Meer informatie hierover is in bijlage 2 toegevoegd.

De tekorten in deze regio bestaan voor een groot deel uit **verborgen tekorten**. Een tekort aan personeel wordt op een niet-ideale manier opgevangen. Stagiaires die een klas of groep alleen draaien, inzet van externe inhuur, of het samenvoegen van klassen. Ook tijdelijke uitbreiding van de werktijdfactor om tekorten op te vangen, is een deelgenomen maatregel. Deze oplossingen zijn vaak noodzakelijk om het onderwijs voor de korte termijn draaiend te houden, maar ze vormen een groot risico voor de gewenste onderwijskwaliteit. Hier zijn voor de langere termijn ook nadelen aan verbonden wat betreft duurzame inzetbaarheid.

2.4 Arbeidsmobiliteit

De ontwikkeling van het personeelsaanbod wordt sterk beïnvloed door de instroom als de uitstroom van medewerkers en de verhouding daartussen. In de volgende paragrafen worden de belangrijkste trends en bepalende factoren nader toegelicht.

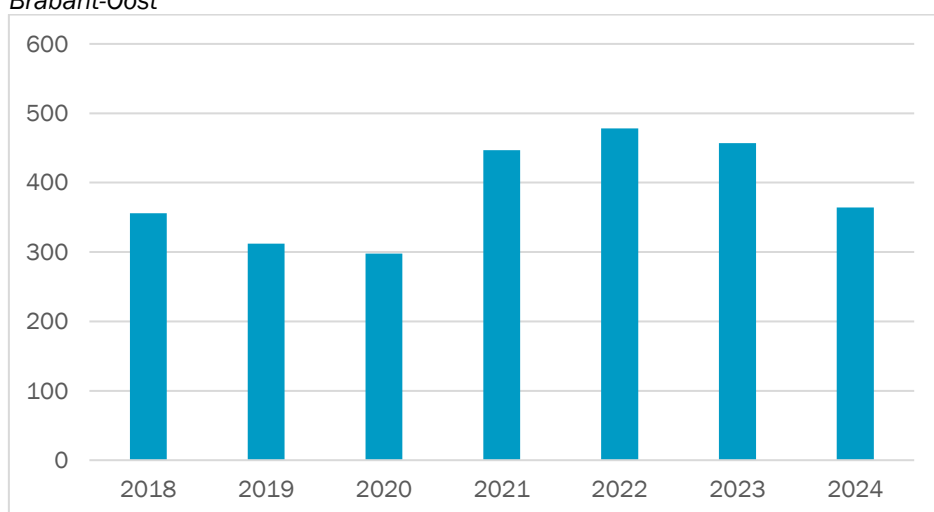
2.4.1 Instroom

De instroom van onderwijspersoneel in Brabant-Oost bedroeg in 2024 circa 900 FTE. Ongeveer een kwart hiervan bestaat uit afgestudeerden van de PABO en zij-instromers. Minder dan 20 procent komt voor rekening van herintreders, zoals

personen die na een periode buiten het onderwijs of in een andere sector opnieuw kiezen voor het primair onderwijs. Het overige deel – ruim de helft - betreft medewerkers die binnen de sector overstappen naar een andere functie of school.

De instroom in 2024 was lager dan de instroom in 2021, 2022 en 2023 maar hoger dan de jaren daarvoor. Figuur 2.24 geeft de ontwikkeling van het aantal *nieuwe instromers* en *herintreders* weer in Brabant-Oost.

Figuur 2.24 Ontwikkeling instromers en herintreders in de onderwijssector in Brabant-Oost

Bron: DUO open onderwijsdata

Het grootste deel van de nieuwe instromers en herintreders in 2024 bestond uit onderwijzend personeel. Iets minder dan de helft was werkzaam in een ondersteunende functie, terwijl de overige nieuwe medewerkers hun start maakten in het management. In de periode 2021 tot en met 2023 lag het aandeel onderwijs ondersteunend personeel juist boven de helft, en was het aandeel onderwijzend personeel lager. De samenstelling van de instroom in 2024 laat daarmee een duidelijke verschuiving zien ten opzichte van voorgaande jaren.

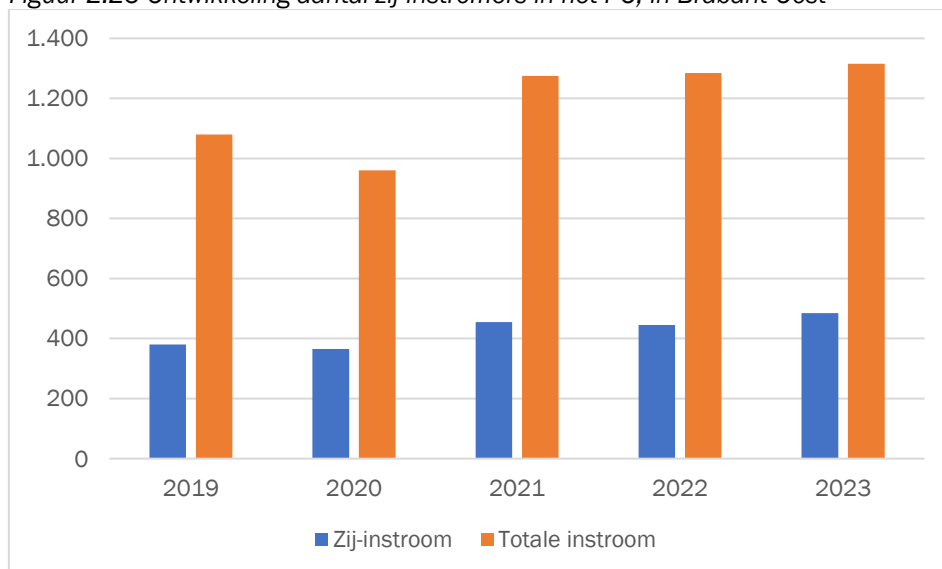
Databeschikbaarheid om meer in functie te differentiëren als het gaat om in- en uitstroom van personeel is beperkt. Het is aan te raden om hier in de regio nader onderzoek naar te doen. Bijvoorbeeld met als doel te kijken hoeveel ondersteuners doorstromen naar een functie van leerkracht en hier gerichte aanpakken op te ontwikkelen.

2.4.2 Zij-instroom

Het aantal zij-instromers is in de afgelopen jaren toegenomen in Brabant-Oost. Zowel in absolute zin (aantallen), als in relatieve zin op de totale instroom van leerkrachten (35 procent in 2019, 37 procent in 2023). Zij-instroom ligt relatief gezien hoger dan in andere regio's. Al liggen de percentages niet ver uit elkaar. Met landelijk 33 procent in 2023.

Op basis van een landelijke analyse is de trend van zij-instromers nader te duiden. De afgelopen jaren is het aantal zij-instromers in het primair onderwijs flink toegenomen. Kozen er in 2017 nog maar 71 mensen van buiten het onderwijs voor een baan voor de klas, in 2022 waren dit er 799. Van iedere zes of zeven nieuwe leraren in het basisonderwijs, is er één een zij-instromer in het beroep. Uit een rapportage van het ministerie van OCW blijkt dat een groot deel van de zij-instromers na afronding van het traject in het onderwijs blijft werken. Van de lichten die in 2014 als leraar zij-instroomde, is 83 procent vijf jaar later nog steeds werkzaam in het onderwijs. Het rendement is dus hoog.

Figuur 2.25 Ontwikkeling aantal zij-instromers in het PO, in Brabant-Oost

Bron: CBS - Microdata, bewerking ABF en Decisio

2.4.3 Uitstroom

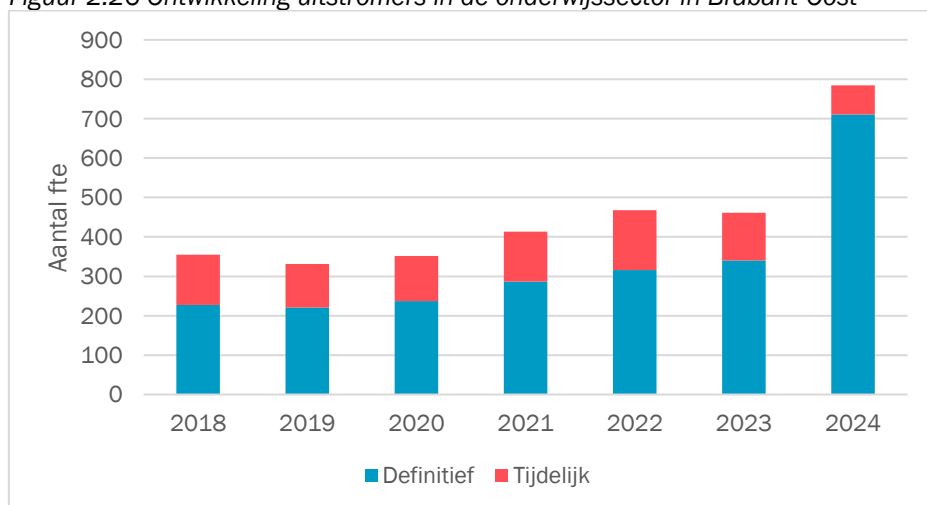
De uitstroom in Brabant-Oost 2024 kwam uit op ruim 1.250 FTE. Meer dan de helft daarvan (ongeveer 55 procent) betrof medewerkers die definitief uitstromen, bijvoorbeeld door pensionering. Circa 5 procent viel onder 'tijdelijke uitstroom' (bijvoorbeeld door langdurig verlof of loopbaanonderbreking). Het resterende deel,

zo'n 40 procent, bestond uit medewerkers die binnen de sector naar een andere functie of school overstapten.

De uitstroom is de afgelopen jaren toegenomen. Dit hangt deels samen met een groeiend aantal medewerkers dat de pensioengerechtigde leeftijd bereikt. In de onderstaande grafiek wordt de ontwikkeling van de uitstroom in de periode 2018 tot en met 2024 overzichtelijk weergegeven.

Figuur 2.26 Ontwikkeling uitstromers in de onderwijssector in Brabant-Oost

Bron: DUO open onderwijsdata

In 2024 betreft bijna 60 procent van de uitstroom onderwijzend personeel. Ongeveer 35 procent van de uitgestroomde medewerkers had een onderwijs ondersteunende functie. Het resterende deel betrof managementpersoneel.

Van de medewerkers die binnen de sector overstapten naar een andere school, bleef 70 procent werkzaam in de regio Brabant-Oost. Het overgrote deel van de overige medewerkers vond een baan in aangrenzende regio's, zoals Noord-Brabant, Limburg of Gelderland.

Uitstroom onder jonge leerkrachten is hoog

De uitstroom onder jonge leerkrachten in het PO is hoog. Op basis van landelijke cijfers van het ministerie van OCW¹³ is te constateren dat van de leerkrachten die in 2019 gestart is, inmiddels 31 procent al niet meer in het onderwijs werkzaam is.

¹³ Zie: [Uitval startende leraren primair onderwijs | Kerncijfers en indicatoren Primair Onderwijs | OCW in cijfers](#)

Deze trend van snelle uitstroom na start als leerkracht is wel dalende. Zo was dit percentage nog 65 procent over leerkrachten die in 2013 gestart waren. Figuur 2.27 laat deze dalende trend zien.

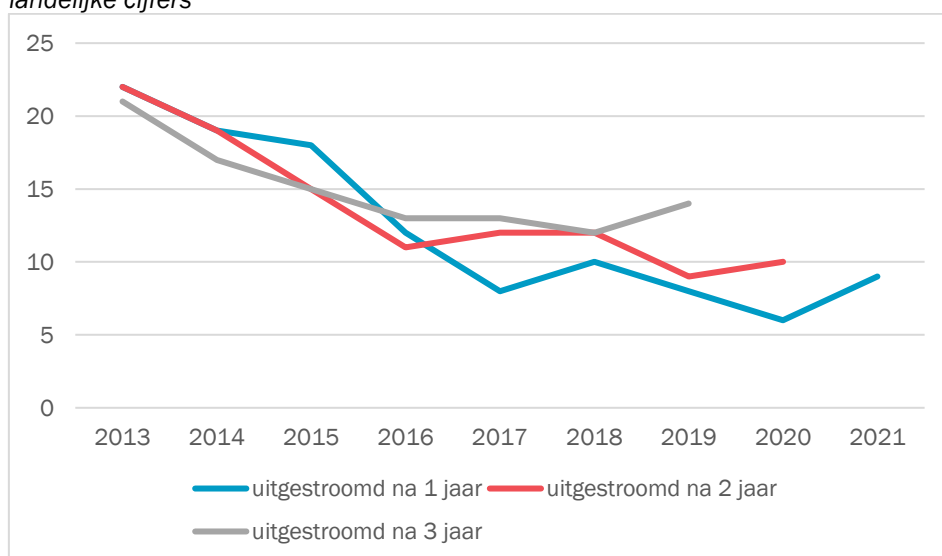
Voor de Onderwijsregio Brabant-Oost zijn deze cijfers niet bekend. Het verdient de aandacht om hier nader onderzoek naar te doen. Hoe verhoudt de uitstroom van startende leerkrachten zich tot het landelijk beeld? En, wat zijn motieven voor leerkrachten en onderwijsondersteuners om zo snel na start van hun onderwijscarrière iets anders te gaan doen? Dat vergt naast kwantitatief, ook kwalitatief onderzoek. Bijvoorbeeld door middel van interviews en enquêtes onder uitstromende of uitgestroomde onderwijzers.

Het is voor de regio een hele belangrijke knop om aan te draaien. Het behoud van het zittende personeel is het meest relevant om het onderwijstekort aan te pakken. Onderdelen van een mogelijke aanpak zijn:

- Goede begeleiding van startende docenten
- Blijvende aandacht voor professionele en persoonlijke ontwikkeling
- Goed leiderschap
- Aandacht voor loopbaanontwikkeling
- Aandacht voor autonomie in de functie invulling.

Binnen de regio kan samenwerking en samenspel voor medewerkers de mogelijkheden vergroten, wat motivatie en behoud voor de regio vergroot.

Figuur 2.27 Uitstroom startende leerkrachten uitgesplitst naar jaar na starten, landelijke cijfers

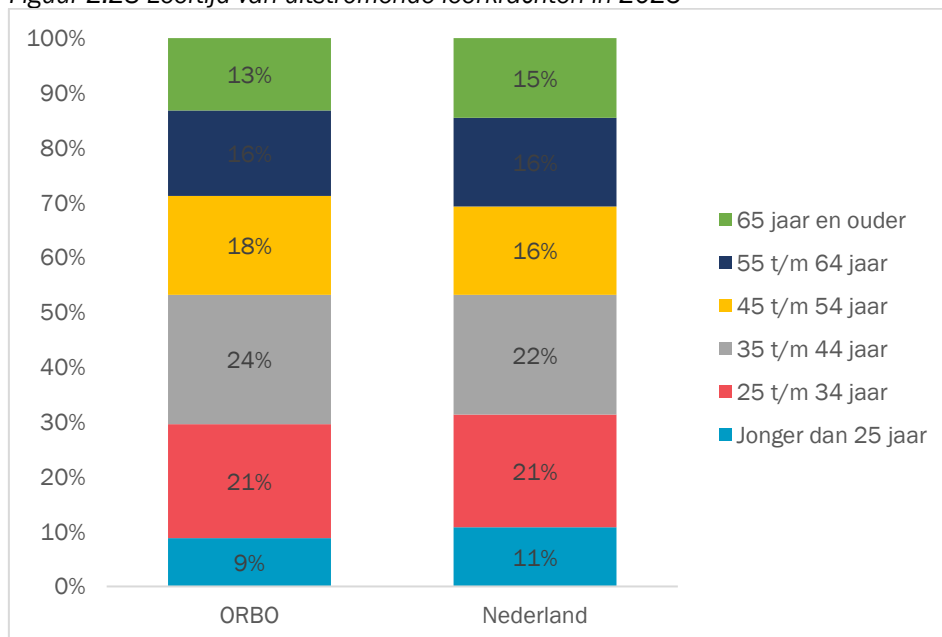
Bron: Ministerie OCW, op basis van DUO

Een nadere specificering van de uitstroom in de regio, kijkend naar werkduur is niet beschikbaar. Deze informatie wordt door DUO momenteel verzameld en is eind dit jaar (2025) beschikbaar. Het is voor de regio interessant om te weten hoe lang mensen in dienst zijn bij een werkgever, alvorens zij een volgende stap maken. Dit om ook haar aanpak nader op toe te spitsen.

Uitstroom onder jonge leerkrachten relatief hoog

Op het geheel aan leerkrachten (dus ongeacht wanneer zij zijn gestart in het onderwijs) is wel een regionaal beeld te schetsen van de leeftijd waarop zij uitstromen. Deze uitstroom gecategoriseerd naar leeftijden laat in de regio een redelijk gelijklopend beeld zien met het landelijk gemiddelde. Daarbij valt op dat de uitstroom onder jonge leerkrachten (tot 34 jaar) relatief hoog is met 30 procent, dat is bijvoorbeeld hoger dan de uitstroom onder 55 plussers (de gegevens zijn opgenomen in Figuur 2.28). Overigens is het wel zo dat een groot deel van de uitstromers wel binnen het onderwijs blijft (inclusief de sector kinderopvang). In Brabant-Oost gaat het om 53 procent van het personeel dat van baan wisselt. Een groot deel van het personeel kan simpelweg ook een nieuwe uitdaging vinden op een andere school. Desalniettemin vertrekt een relatief groot deel dus ook weer uit het onderwijs. Dit zien we terug in de analyse vervolgbestemming (zie volgende paragraaf).

Figuur 2.28 Leeftijd van uitstromende leerkrachten in 2023

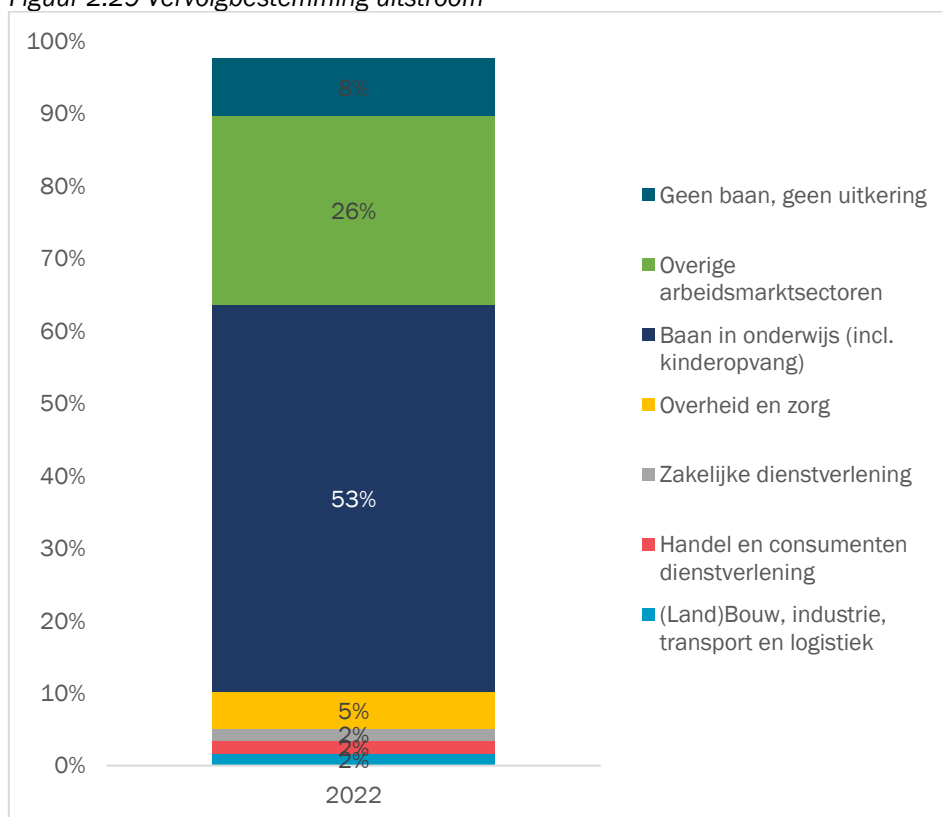

Bron: CBS - Microdata, bewerking ABF

Vervolgbestemming uitstromers

Een groot deel van de uitstromers blijft binnen het onderwijs (inclusief kinderopvang), het gaat om 53 procent van het personeel dat van baan wisselt. Tegelijkertijd betekent dit dat 47 procent uitstroomt naar een andere sector of stopt met werken (door pensionering of door ontslag). Hierin is geen eenduidige andere grote sector te benoemen, zo stroomt 5 procent uit naar de sector 'Overheid en zorg', maar is 26 procent van de uitstroom ook naar 'overige arbeidsmarktsectoren'.

Figuur 2.29 Vervolgbestemming uitstroom

Bron: CBS - Microdata, bewerking ABF

2.4.4 Verhouding in- en uitstroom

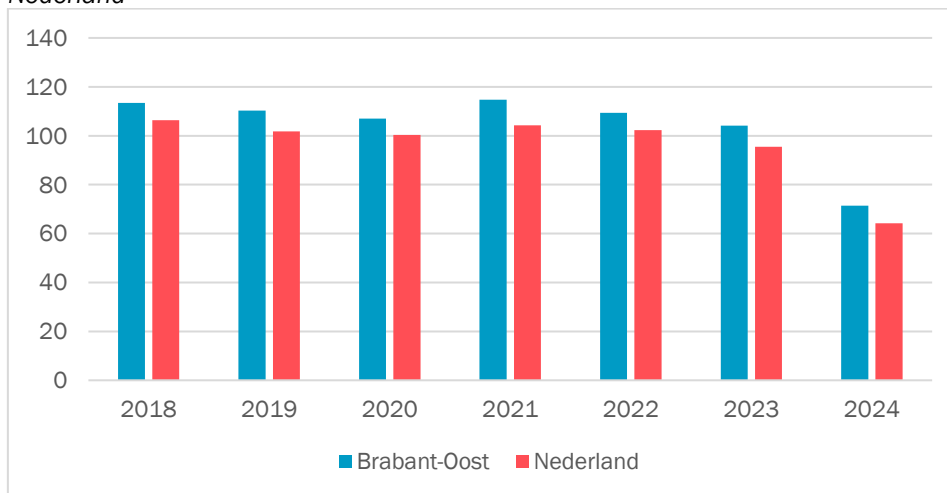
De verhouding tussen instroom en uitstroom is weergegeven met de mobiliteitsratio (instroom gedeeld door uitstroom). Ligt deze ratio boven de 100 procent, dan komen er meer medewerkers binnen dan vertrekken; ligt de ratio onder de 100 procent, dan is het omgekeerde het geval.

In de periode van 2018 tot en met 2024 lag deze verhouding in Brabant-Oost boven het landelijke gemiddelde. In Brabant-Oost was de mobiliteitsratio tussen

2019 en 2023 telkens hoger dan 100 procent: er kwamen dus meer medewerkers binnen dan dat er vertrokken. In 2024 deed zich echter een duidelijke trendbreuk voor, waarbij de uitstroom het niveau van de instroom overtrof en de mobiliteitsratio onder de 100 procent zakte.

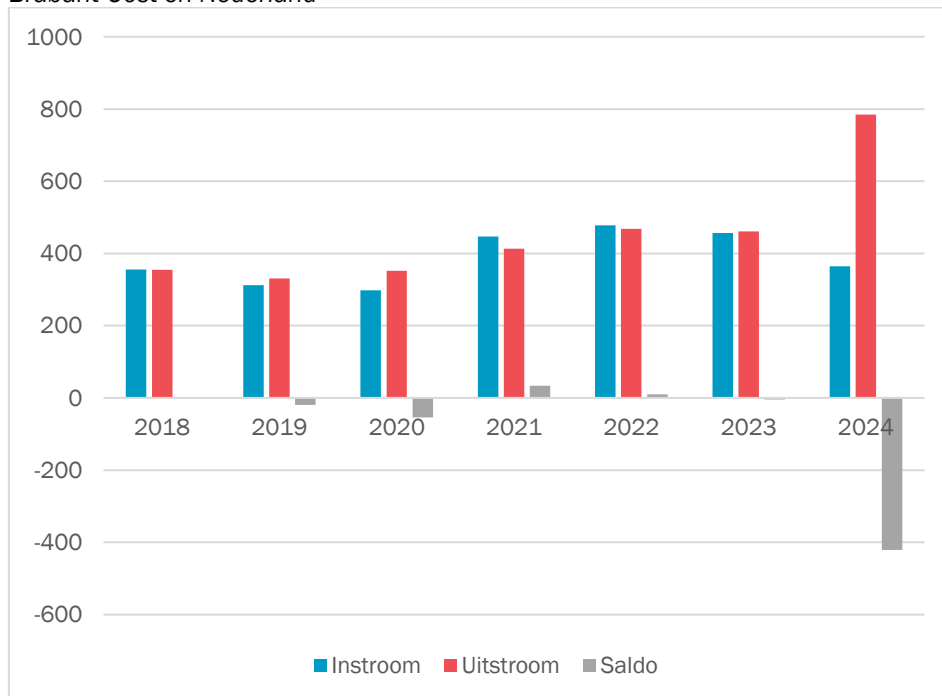
We constateren verder dat Brabant-Oost meebeweegt met landelijke trends als het gaat om de mobiliteitsratio. Zo zien we dat landelijk in 2023 en 2024 sprake is van oplopende tekorten, in Brabant-Oost wordt deze ontwikkeling dus ook cijfermatig gevonden. De gegevens zijn weergegeven in Figuur 2.30.

Figuur 2.30 Ontwikkeling mobiliteitsratio in de onderwijssector in Brabant-Oost en Nederland

Bron: DUO open onderwijsdata

Figuur 2.31 Ontwikkeling in-, uitstroom en saldo in omvang de onderwijssector in Brabant-Oost en Nederland

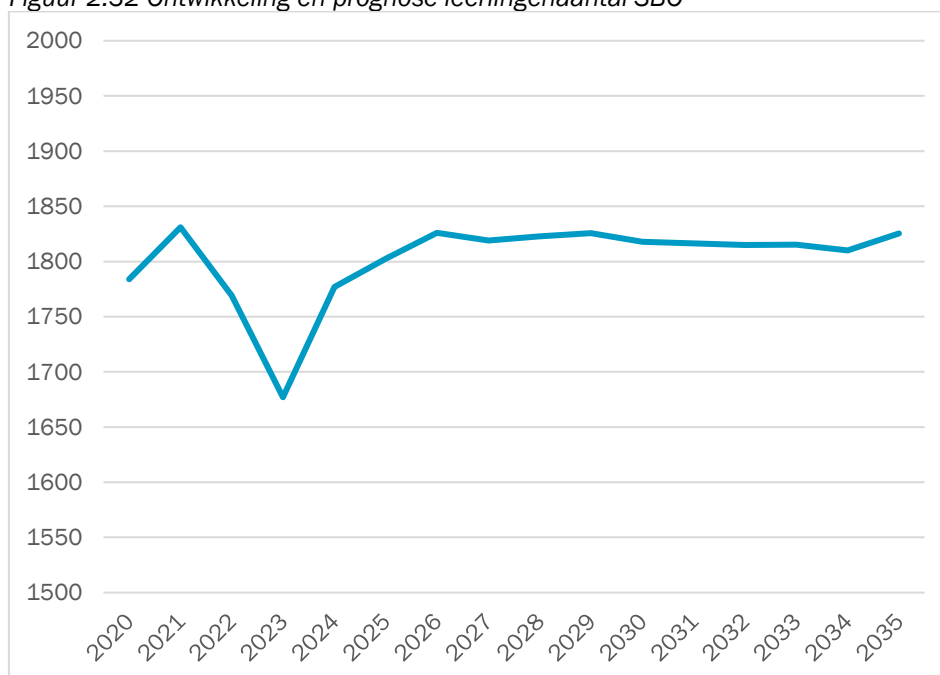
Bron: Vervangings- en participatiefonds

2.5 Gespecialiseerd onderwijs

In de regio zijn 14 SBO-scholen gevestigd. De informatie van deze scholen is tot op heden meegenomen in alle analyses. In deze paragraaf gaan we specifiek in op enkele gegevens voor het gespecialiseerd onderwijs.

De 14 scholen hebben in 2024 gezamenlijk bijna 1.800 leerlingen. Dat aantal is de laatste jaren redelijk stabiel gebleven en de verwachting voor de nabije toekomst is dat dit ook zo zal blijven. Pas na 2035 zal deze groep wat sterker groeien. De gegevens zijn opgenomen in Figuur 2.32.

Figuur 2.32 Ontwikkeling en prognose leerlingenaantal SBO

Bron: DUO Open onderwijsdata

Het deelnamepercentage SBO en SO is per regio opgenomen in Tabel 2.5. Hieruit blijkt dat de regio een redelijk gelijk deelnamepercentage laat zien.

Tabel 2.5 Deelnamepercentage SBO en SO per regio, vergeleken met landelijk gemiddelde

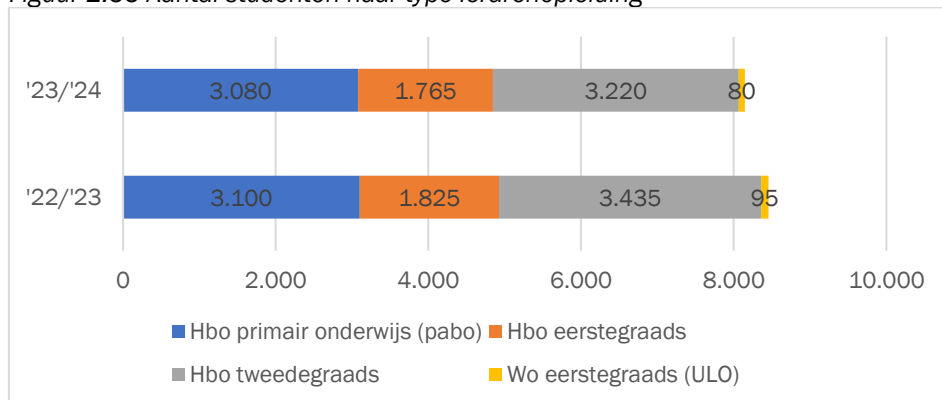
Landelijk gemiddelde PO	Meerij PO	Helmond Peelland PO	3006 PO	Eindhoven PO	De Kempen PO
sbo = 2,47%	Sbo: 0,29%	Sbo: 2,6%	Sbo: 1,61%	Sbo: 2,39%	Sbo: 2,19%
so = 1,06%	So: 1,31%	So: 1,26%	So 1,49%	So: 1,22%	So: 0,96%

Informatie over tekorten aan personeel in het speciaal onderwijs is niet beschikbaar.

2.6 Lerarenopleidingen

Studenten die afstuderen van de lerarenopleidingen vormen uiteraard een belangrijke bron van toekomstige instroom van leerkrachten in het PO. Daarin is over de hele linie echter een licht dalende trend in zichtbaar. Binnen de Onderwijsregio Brabant-Oost neemt het aantal studenten aan lerarenopleidingen af. In het studiejaar 2023-2024 stonden 8.145 studenten ingeschreven op verschillende typen opleidingen. Dit aantal lag een schooljaar eerder nog 300 hoger (8.455). De uitsplitsing naar type opleidingen is weergegeven in Figuur 2.33.

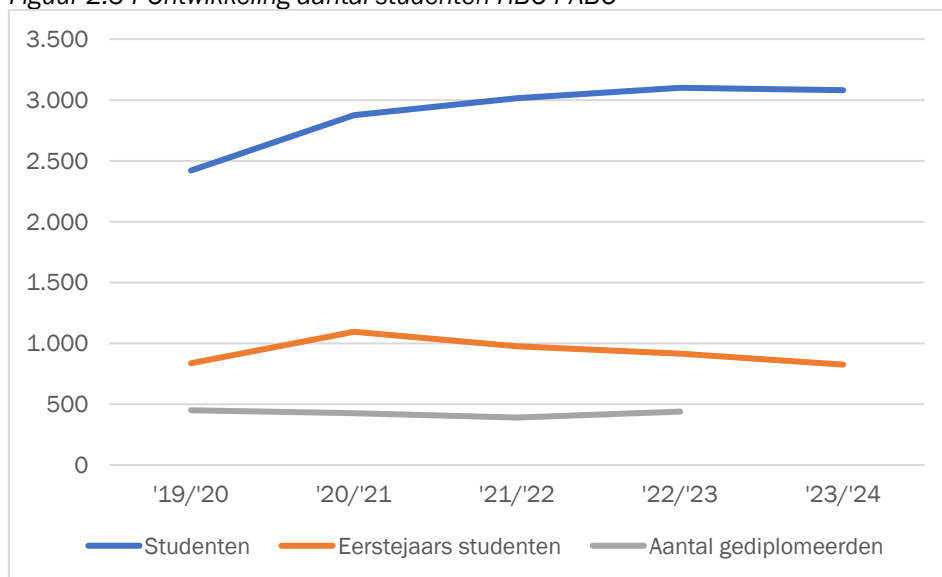
Figuur 2.33 Aantal studenten naar type lerarenopleiding

Bron: DUO, [Databronnen - DUO - Onderwijsdata | personeel](#)

Wanneer we inzoomen op de HBO PABO studenten binnen de regio, dan zien we dat het aantal eerstejaars studenten al sinds 2021 afneemt en dat ook in het laatst bekende studiejaar het totaal aantal studenten afneemt. Het gaat hier om cijfers van DUO, die zich baseert op inschrijvingen bij de instellingen die in deze regio gevestigd zijn. Uit gesprekken met opleiders die in de regio gevestigd zijn komt echter een heel ander beeld, beide opleiders geven aan dat de instroom juist is toegenomen, mede door het gelijk trekken van het salaris tussen PO en VO. Het is een aandachtspunt om gegevens hierover nog een keer specifiek naast elkaar te leggen.

Figuur 2.34 Ontwikkeling aantal studenten HBO PABO

Bron: DUO, [Databronnen - DUO - Onderwijsdata | personeel](#)

Vanuit het PO is behoefte om de data m.b.t. in- door- en uitstroom van studenten ook per PABO-locatie in de regio uit te splitsen (Fontys Educatie en De Kempel). Deze data is beperkt meerjarig beschikbaar. Gegevens zijn er wel voor de meest recente jaren en voor de regio als totaal. In bijlage 2 is de data voor Hogeschool De Kempel en Fontys Hogescholen per locatie in Brabant opgenomen.

Kijken we naar de totaalgegevens voor de regio dan is informatie over de ontwikkeling van het aantal gediplomeerden per opleidingsinstituut per jaar beschikbaar. Dit is opgenomen Tabel 2.6. Het aantal gediplomeerde is de laatste jaren toegenomen tot en met het meest recente jaar waarover informatie beschikbaar is (2022). Het is een aandachtspunt om deze informatie te actualiseren en op te vragen bij de onderwijsinstellingen. De instroom in het eerste jaar en doorstroom naar het tweede jaar per opleidingslocatie is eveneens in de tabel opgenomen. Hieruit blijkt dat Fontys Eindhoven minder studenten heeft dan De Kempel en ook dat de doorstroom naar het tweede jaar hier lager ligt.

Tabel 2.6 Gediplomeerden, instroom en doorstroom van PABO-studenten per opleidingsinstituut in Brabant-Oost

	Gediplomeerden					Instroom	Doorstroom
	2018	2019	2020	2021	2022	2024/2025	Naar 2e jaar
De Kempel	128	148	168	164	177	302	77%
Fontys Eindhoven	66	62	63	55	87	89	65%

Bron: Vereniging Hogescholen 2024 en 123studiekeuze.nl

De instroom op het totaalniveau van de regio laat zien dat er een afname van de instroom van het aantal studenten is in de regio. Dit druist in tegen de landelijke trend van juist toename van studenten PABO, o.a. vanwege aantrekkelijkere arbeidsvoorwaarden die zijn gecreëerd.

Tabel 2.7 Gediplomeerden, instroom en doorstroom van PABO-studenten per opleidingsinstituut in Brabant-Oost

	Instromers totaal regio				
	2019	2020	2021	2022	2023
Deeltijd	52	62	45	47	36
Voltijd	368	453	405	386	364
Totaal	420	515	450	433	400

Bron: Vereniging Hogescholen 2024

3. Onderwijsarbeidsmarktanalyse VO

In dit hoofdstuk is de onderwijsarbeidsmarktanalyse voor het Voortgezet Onderwijs (VO) in Brabant-Oost uitgewerkt. Het hoofdstuk gaat in op de verschillende relevante aspecten van de onderwijsarbeidsmarkt. We bespreken eerst de precieze afbakening van het onderzoek en met name het onderzoeksgebied (paragraaf 3.1). Daarna gaan we achtereenvolgens inhoudelijk in op de volgende elementen:

- De ontwikkeling van de 'vraag naar onderwijs'; hoe heeft het leerlingenaantal zich in Brabant-Oost ontwikkeld en wat zijn prognoses voor de toekomst? Dit komt terug in paragraaf 3.2.
- Ontwikkeling van 'het aanbod' aan leerkrachten, met daarin een analyse van de huidige en verwachte tekorten op verschillende aspecten (functie, vak, regionale verschillen). Dit komt terug in paragraaf 3.3.
- In paragraaf 3.4 bespreken we de arbeidsmobiliteit van leerkrachten in het Voortgezet Onderwijs in Brabant-Oost.
- Tot slot bespreken we beschikbare gegevens over de opleidingen in paragraaf 3.5.

3.1 Afbakening

De Onderwijsregio Brabant-Oost in het VO kent een net iets andere geografische afbakening dan in het PO. Figuur 3.1 geeft de geografische afbakening weer, deze bestaat grotendeels uit de regio's Zuidoost- en Noordoost-Brabant. Daarnaast behoren enkele gemeenten uit Gelderland en Limburg tot de regio.

In totaal zijn in de regio 88 vestigingen van scholen aanwezig die participeren in de Onderwijsregio Brabant-Oost. DUO registreert op dit moment gegevens over 86 van deze vestigingen. Gezamenlijk zaten op deze scholen in 2024 73.700 leerlingen (DUO).

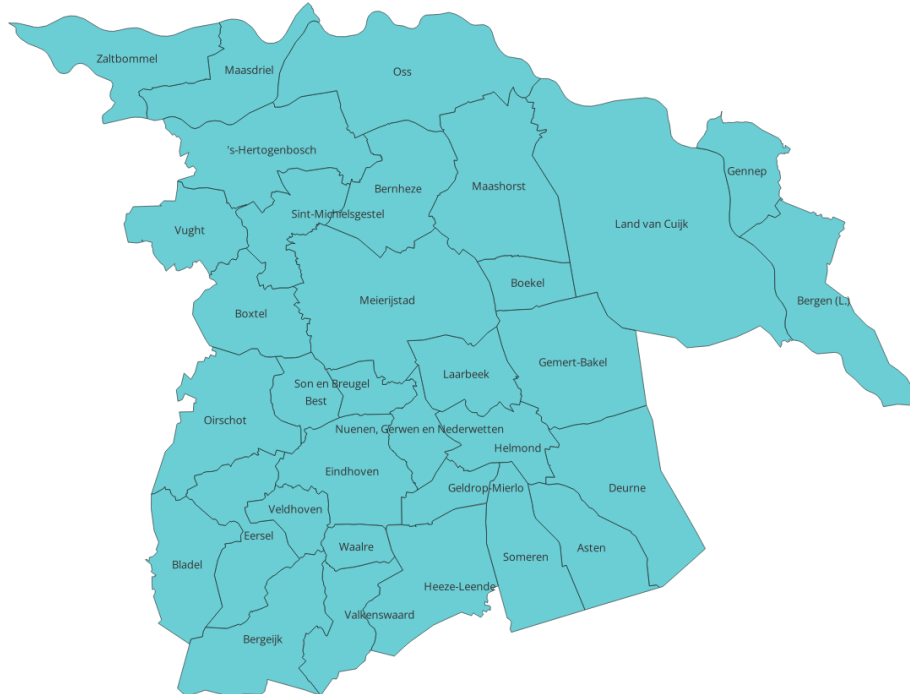
In de analyses maken we zoveel als mogelijk onderscheid tussen drie subregio's waarbij we de indeling van de arbeidsmarktregio's aanhouden.¹⁴ Binnen Brabant-Oost zijn de volgende drie subregio's van belang:

- Noordoost-Brabant met 40 vestigingen scholen waar in 2024 33.700 leerlingen op zaten.
- Zuidoost-Brabant met 30 vestigingen van scholen en 27.300 leerlingen
- Helmond-De Peel met 18 scholen en 12.700 leerlingen.

---

¹⁴ Zie: [Arbeidsmarktregio: Noordoost-Brabant](#)

Figuur 3.1 Regio-afbakening onderwijsregio Brabant-Oost VO

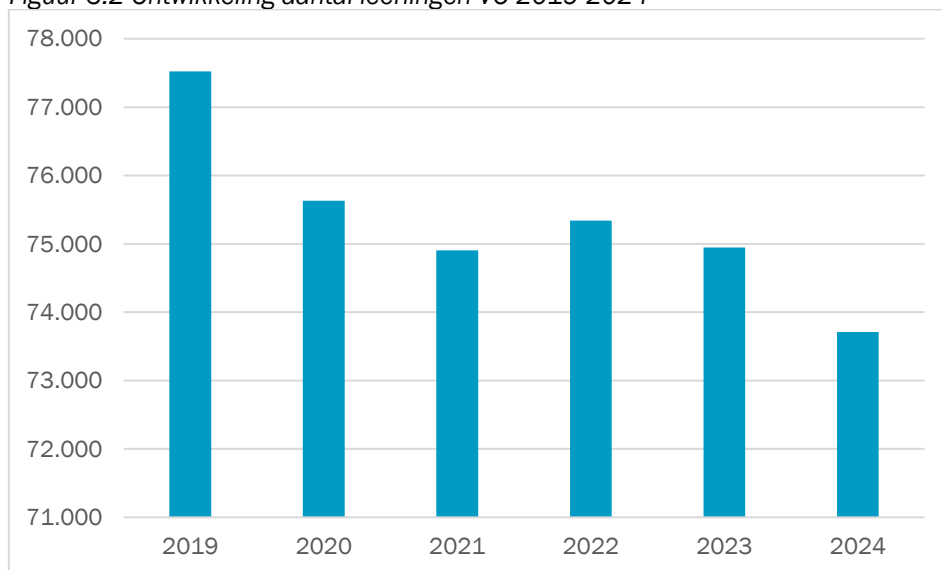
Bron: [Onderwijsregio Brabant-Oost \(vo/mbo\) | Zuid-Nederland | Wij zijn de onderwijsregio's](#)

3.2 Vraag; ontwikkeling leerlingenaantallen

3.2.1 Ontwikkeling leerlingenaantal

Het aantal leerlingen in de onderwijsregio Brabant-Oost is in het VO de afgelopen jaren gedaald. Had de regio in 2019 nog meer dan 77.500 leerlingen, nu ligt dat aantal ruim 3.800 lager op 73.700.

Figuur 3.2 Ontwikkeling aantal leerlingen VO 2019-2024

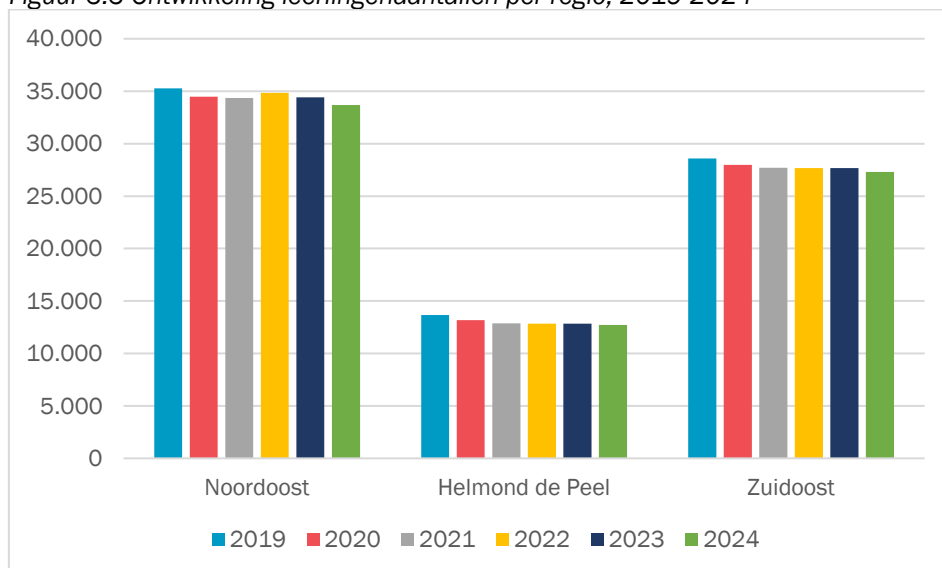

Bron: DUO

Duidelijke regionale verschillen zichtbaar in ontwikkeling leerlingenaantallen

Binnen de regio ontwikkelt het aantal leerlingen zich wisselend. Zichtbaar is dat de wat sterker stedelijke gebieden (Eindhoven, Den Bosch en Helmond) een groei hebben laten zien in de afgelopen jaren (2019-2024). De overige gemeenten laten bijna allemaal krimp zien. De verklaring hiervoor is grotendeels demografisch van aard: in de afgelopen jaren zijn simpelweg minder kinderen geboren, waardoor de doorstroom naar het VO ook lager is en de klassen kleiner worden. Tegelijkertijd zien we dat in de stedelijke gebieden sprake is van groei, door de bouw van meer woningen en door migratie vanuit het buitenland. Zo zien we het aantal internationale kinderen in bijvoorbeeld Eindhoven sterk stijgen, mede als gevolg van sterke economische groei bij ASML en aanverwante bedrijvigheid.

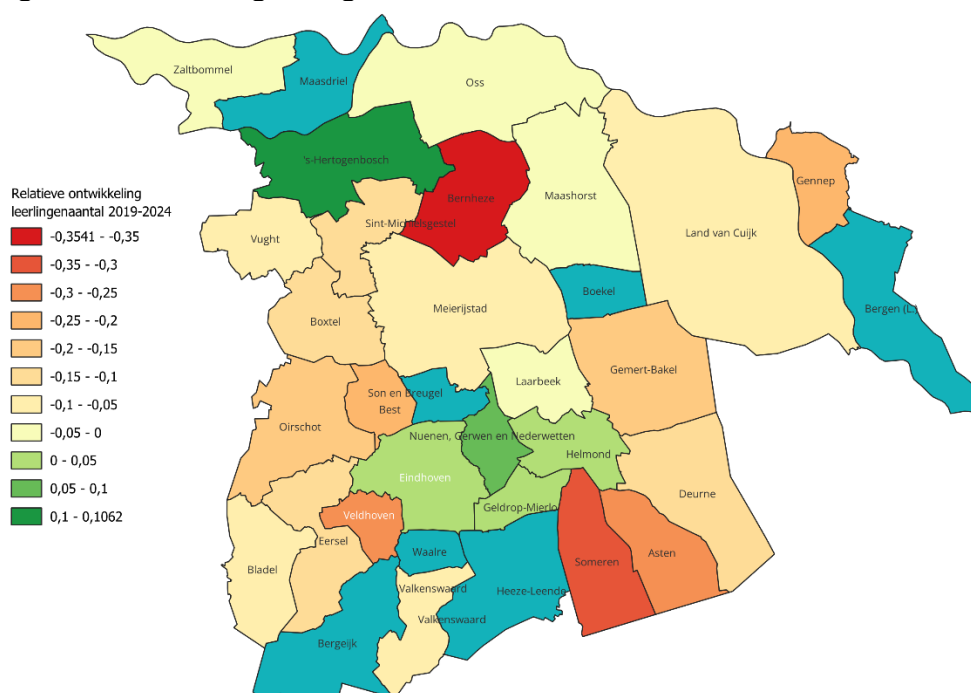
Figuur 3.3 Ontwikkeling leerlingenaantallen per regio, 2019-2024

Bron: DUO

Een nader inzicht in de ontwikkeling van het aantal leerlingen per gemeente in de periode 2019-2024 is opgenomen op de kaart in Figuur 3.4.

Figuur 3.4 Ontwikkeling leerlingenaantal 2019-2024 in het VO in ORBO

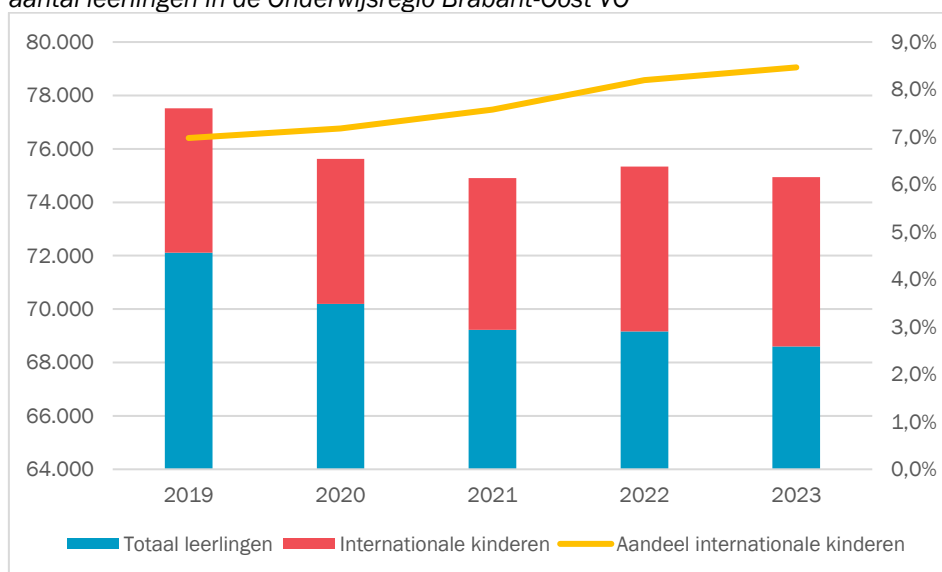

Bron: DUO, bewerkingen Decisio (NB: in de blauwe gemeenten zijn geen vestigingen van scholen aanwezig)

Internationalisering speelt een belangrijke rol in ontwikkeling leerlingenaantallen

Een deel van de ontwikkeling (groei of juist krimp) van het aantal leerlingen wordt verklaard door migratie. Uit onderzoek en prognoses van de provincie Noord-Brabant komt naar voren dat de 'natuurlijke aanwas' in de regio te laag is om de bevolkingsaantallen op peil te houden, groei is er in bepaalde delen van de regio nog wel, maar vooral door migratie. Het gaat om internationals die komen werken en wonen in de regio. Meer en meer nemen deze internationals ook hun gezin en kinderen mee, of ze stichten in Nederland een gezin. Uit de Decisio database *Monitor internationals* komt naar voren dat in 2023 6.345 internationale kinderen in de regio wonen in de leeftijd 12-18 jaar, het gaat om 8,5 procent van het totaal aantal kinderen in het VO in de Onderwijsregio Brabant-Oost naar school gaat.¹⁵ Het aantal internationale kinderen en ook het aandeel internationale kinderen in de klas is in de afgelopen jaren toegenomen. Het aantal lag in 2020 nog op 5.410 en het aandeel betrof toen nog 7,2 procent. Dit maakt ook inzichtelijk dat zonder de internationale kinderen de krimp in het aantal leerlingen in de regio nog sterker was geweest.

Figuur 3.5 Ontwikkeling totaal aantal en aandeel internationale kinderen op het aantal leerlingen in de Onderwijsregio Brabant-Oost VO

Bron: DUO en CBS Microdata (bewerkingen Decisio)

Ook wat betreft internationalisering zien we sterke regionale verschillen

Het aandeel internationale kinderen in het VO is lastig precies te duiden. We weten immers enkel waar de internationale kinderen wonen, niet waar zij precies naar school gaan. Wel zien we dat er regionale verschillen zijn in het aantal

¹⁵ Het gaat om kinderen van ouders die niet de Nederlandse nationaliteit hebben.

internationale kinderen in de VO-leeftijd. Deze concentreren zich in de steden (Eindhoven, Den Bosch en Helmond).

Binnen de brede groep ‘internationals’ maken we nog onderscheid tussen kenniswerkers, arbeidsmigranten, statushouders en studenten. Wanneer we naar de omvang van deze groepen kijken per gemeente, dan valt een bepaalde ‘dualiteit’ op. Zo zijn er enkele gemeenten waar voornamelijk kinderen van kenniswerkers wonen, zoals in Veldhoven (67 procent), Son en Breugel (70%) Waalre (61 procent) en Eindhoven (57 procent). Maar zien we aan de andere kant enkele gemeenten waar vooral veel kinderen van arbeidsmigranten wonen, zoals in Helmond, Oss, Zaltbommel. In Tabel 3.1 zijn alle gegevens per gemeente opgenomen.

Tabel 3.1 Aantal en aandeel internationale kinderen per doelgroep, per gemeente in ORBO

	Aantal kinderen per doelgroep					Aandeel kinderen per groep		
	AM	KW	statushouder	student	Totaal	AM	KW	statushouder
Asten	15	0	10	0	25	60%	0%	40%
Bernheze	35	15	25	0	75	47%	20%	33%
Best	45	50	25	0	120	38%	42%	21%
Bladel	30	20	10	0	60	50%	33%	17%
Boxtel	45	30	35	0	110	41%	27%	32%
Deurne	40	20	30	0	90	44%	22%	33%
Eersel	20	20	20	0	60	33%	33%	33%
Eindhoven	645	1130	195	10	1980	33%	57%	10%
Geldrop-Mierlo	50	55	40	0	145	34%	38%	28%
Gemert-Bakel	55	15	30	0	100	55%	15%	30%
Helmond	350	160	90	0	600	58%	27%	15%
Land van Cuijk	100	55	90	0	245	41%	22%	37%
Maashorst	75	45	45	0	165	45%	27%	27%
Meierijstad	145	70	90	0	305	48%	23%	30%
Oss	205	70	95	0	370	55%	19%	26%
Den Bosch	255	160	135	0	550	46%	29%	25%
Sint-Michielsgestel	20	25	35	0	80	25%	31%	44%
Veldhoven	55	195	40	0	290	19%	67%	14%
Vught	25	30	25	0	80	31%	38%	31%
Zaltbommel	65	15	25	0	105	62%	14%	24%
Bergeijk	20	15	15	0	50	40%	30%	30%
Bergen (L.)	15	0	10	0	25	60%	0%	40%
Boekel	15	10	0	0	25	60%	40%	0%
Gennep	10	0	25	0	35	29%	0%	71%

	Aantal kinderen per doelgroep					Aandeel kinderen per groep		
	AM	KW	statushouder	student	Totaal	AM	KW	statushouder
Heeze-Leende	15	25	15	0	55	27%	45%	27%
Laarbeek	30	15	30	0	75	40%	20%	40%
Maasdriel	50	20	20	0	90	56%	22%	22%
Nuenen, Gerwen en Nederwetten	20	40	15	0	75	27%	53%	20%
Oirschot	20	15	20	0	55	36%	27%	36%
Someren	25	20	25	0	70	36%	29%	36%
Son en Breugel	15	35	0	0	50	30%	70%	0%
Valkenswaard	25	45	25	0	95	26%	47%	26%
Waalre	10	55	25	0	90	11%	61%	28%
Totaal	2545	2475	1315	10	6345	40%	39%	21%

Bron: Decisio op basis van CBS Microdata

3.2.2 Prognose leerlingenaantal

Diverse factoren zijn van invloed op het vraagstuk

Om tot een goede prognose van het aantal leerlingen te komen is een goed begrip van alle factoren die van invloed zijn op het vraagstuk nodig. Daartoe hebben we verschillende gesprekken gevoerd en is veel documentatie bestudeerd. We zijn op basis daarvan overgegaan tot analyse en duiding van verschillende factoren die het aantal leerlingen op regionale/lokale schaal beïnvloeden.

Van groot belang en van grote invloed op de regio zijn de aanzienlijke woningaantallen die in de komende jaren gerealiseerd gaan worden. Meest in het oog springend daarin zijn de ontwikkelingen in en rondom Eindhoven. De zogeheten 'Brainportregio', waar sterke verwachte economische groei invloed heeft op de vraag naar personeel en de vraag naar woningen. In de afgelopen jaren is dat al zichtbaar (zie ook de eerdere gegevens over groei van aantal leerlingen in en rondom Eindhoven), maar voor de komende jaren wordt dit in sterke mate ook verwacht. Desalniettemin is de woningbouwopgave ook in Noordoost-Brabant groot. Op basis van zogeheten 'woondeals' die tussen de regio en het rijk zijn gesloten maken we op dat tussen 2022 en 2030 de volgende woningbouwaantallen gerealiseerd moeten worden:

- Noordoost Brabant: ~ 41.000
- Zuidoost Brabant: ~ 42.000

Dit zorgt uiteraard ook voor een groei van het aantal inwoners én kinderen in de regio. Om die groei/ontwikkeling in beeld te krijgen is gekeken naar de bevolkingsprognoses van de provincie Noord-Brabant en de prognoses voor leerlingenaantallen per vestiging van DUO. Beide modellen houden rekening met de

geprognosticeerde woningbouwaantallen en zijn daarmee valide voor een doorrekening van het aantal leerlingen. Dit heeft ertoe geleid dat we de prognoses van DUO als basisscenario kiezen. Echter, een belangrijke onzekere factor in deze prognoses is de mate waarin internationals naar de regio komen voor werk en om hier te wonen. Uit de ontwikkelingen van de afgelopen jaren leiden we af dat de ontwikkeling van deze groep ook van invloed is op de ontwikkeling van het totale aantal leerlingen in een regio. Tegelijkertijd hangt de ontwikkeling van deze groep sterk samen met regionaal economische ontwikkelingen. In het kader van de 'Monitor internationale kinderen Brainportregio Eindhoven' heeft Decisio een prognosemodel ontwikkeld voor deze groep. Op basis van die prognoses zijn ook voor de basisprognoses voor het totaal aantal leerlingen in de regio een tweetal scenario's toegevoegd. Uiteindelijk ontstaan zo drie scenario's:

- Een 'basisscenario', waarbij we gebruik maken van de prognoses die **DUO** heeft opgesteld.
- Een scenario 'hoog'; in dit scenario is aanvullend op de prognoses van DUO, uitgegaan van een hogere economische groei en van daaruit hogere vraag naar personeel en instroom van inwoners naar de regio (waar de woningbouwontwikkeling vervolgens ook rekening mee moet houden) binnen de onderwijsregio Brabant-Oost. In het scenario is aangesloten op prognoses voor de ontwikkeling van internationale kinderen in de regio, dit onder de veronderstelling dat migratie in de komende jaren met name bepalend is voor het wel of niet laten groeien van de bevolkingsomvang.
- Een scenario 'Laag'; in dit scenario is ten opzichte van de prognoses van DUO uitgegaan van een lagere economische groei en van daaruit relatief lagere vraag naar personeel en instroom van inwoners naar de regio. Ook in dit scenario is gebruik gemaakt van prognoses die we voor internationale kinderen eerder hebben opgesteld voor de regio.

In hoofdstuk 5 is een uitgebreidere toelichting opgenomen over de verschillende factoren die relevant zijn en van invloed zijn op de ontwikkeling van het aantal leerlingen in de Onderwijsregio Brabant-Oost. Daarnaast wordt nader ingegaan op de vertaling van de verschillende factoren naar prognoses voor het aantal leerlingen in het PO.

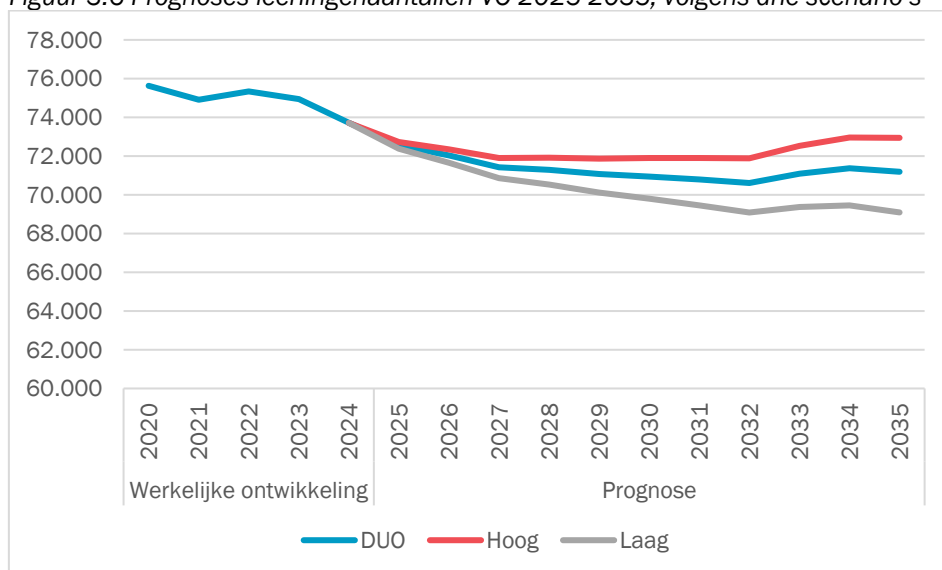
In de komende jaren zal het leerlingenaantal in het VO blijven dalen

De prognoses van DUO laten zien dat het aantal leerlingen in het VO in de Onderwijsregio Brabant-Oost de komende jaren zal blijven dalen. In ieder geval tot en met 2032, in dat jaar zijn er iets minder dan 70.600 leerlingen. Het gaat om een daling van 3.000 leerlingen (4,2 procent). Daarna neemt het aantal leerlingen weer wat toe. In 2035 worden 71.200 leerlingen verwacht, ten opzichte van 2024 gaat het om een daling van 3,4 procent.

In het hoge scenario gaan we eveneens uit van krimp, maar deze zal iets gematigder zijn. Vanaf 2026 zal in dit scenario het leerlingenaantal stabiel blijven rond de 72.000, vanaf 2032 wordt eveneens groei voorzien. In het lage scenario zal de krimp nog iets steviger zijn, met een dal in 2032 op rond de 69.000 leerlingen.

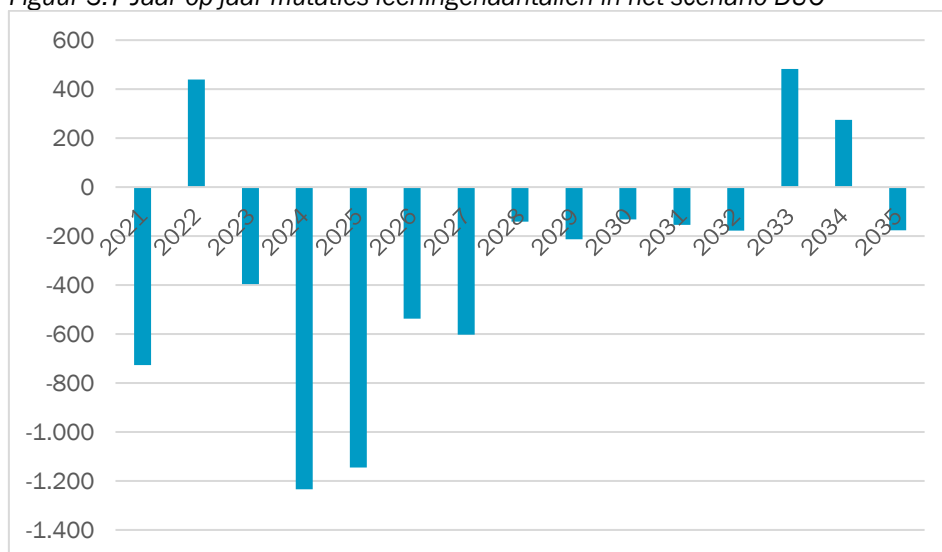
De prognoses volgens de drie scenario's zijn grafisch weergegeven in Figuur 3.6.

Figuur 3.6 Prognoses leerlingenaantallen VO 2025-2035, volgens drie scenario's

Bron: DUO en bewerkingen Decisio

Figuur 3.7 Jaar-op-jaar mutaties leerlingenaantallen in het scenario DUO

Bron: DUO en bewerkingen Decisio

3.2.3 Lokale verschillen

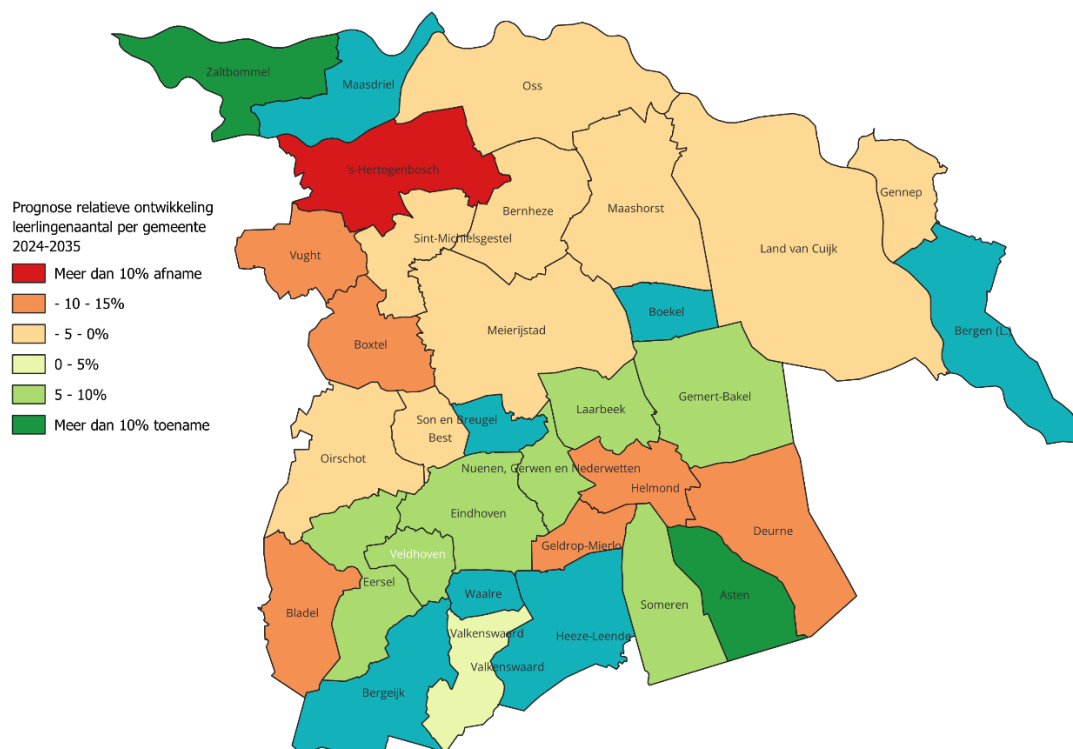
Binnen de regio zijn de verschillen relatief groot. Zo is zichtbaar dat de laatste jaren (2019-2024) het aantal leerlingen enkel in de wat hoger stedelijke gebieden is toegenomen (Eindhoven, Den Bosch en Helmond). Relatief sterke afname is er in gemeenten direct daaromheen, zoals Asten, Best en Veldhoven. Kijken we vooruit dan valt wederom op dat het aantal leerlingen in een aantal gemeenten gaat stijgen, namelijk in Asten, Eersel, Eindhoven, Someren, Veldhoven en Zaltbommel. Tegelijkertijd daalt het aantal leerlingen relatief hard in Helmond en Den Bosch, waar we recent dus groei hebben gezien. Verder valt gemeente Land van Cuijk op, daar daalde het aantal leerlingen de laatste jaren al hard, het is de verwachting dat dit zal blijven. Deze gegevens zijn opgenomen in Tabel 3.2.

Tabel 3.2 Ontwikkeling en prognose aantal VO-leerlingen per gemeente (DUO)

	Vershil 2019-2024	Relatief	Vershil 2024-2035	Relatief
ASTEN	-244	-26%	81	11%
BERNHEZE	-381	-35%	-49	-7%
BEST	-433	-21%	-1	0%
BLADEL	-157	-7%	-11	-1%
BOXTEL	-252	-11%	-167	-8%
DEURNE	-350	-12%	-120	-5%
EERSEL	-131	-11%	74	7%
EINDHOVEN	554	3%	336	2%
GELDROP-MIERLO	4	0%	-96	-9%
GEMERT-BAKEL	-355	-18%	-9	-1%
GENNEP	-336	-24%	-99	-9%
HELMOND	236	4%	-666	-12%
LAARBEEK	-1	0%	1	0%
LAND VAN CUIJK	-925	-16%	-497	-10%
MAASHORST	-2	0%	-127	-5%
MEIERIJSTAD	-234	-5%	-211	-5%
NUENEN CA	61	10%	-11	-2%
OIRSCHOT	-159	-16%	-7	-1%
OSS	-246	-4%	-280	-5%
S HERTOGENBOSCH	847	11%	-643	-7%
SINT-MICHIELSGESTEL	-152	-14%	-36	-4%
SOMEREN	-233	-33%	70	15%
VALKENSWAARD	-194	-8%	-25	-1%
VELDHOVEN	-477	-28%	115	9%
VUGHT	-169	-8%	-240	-12%
ZALTBOMMEL	-81	-5%	98	6%

In Figuur 3.8 zijn de gegevens per gemeente ook geografisch weergegeven. Een blauwe kleur in deze kaart betekent dat in deze gemeente geen VO-school is gevestigd, daar is dus ook geen data beschikbaar over een stijgend of dalend aantal leerlingen.

Figuur 3.8 Prognoses ontwikkeling aantal leerlingen 2026-2036

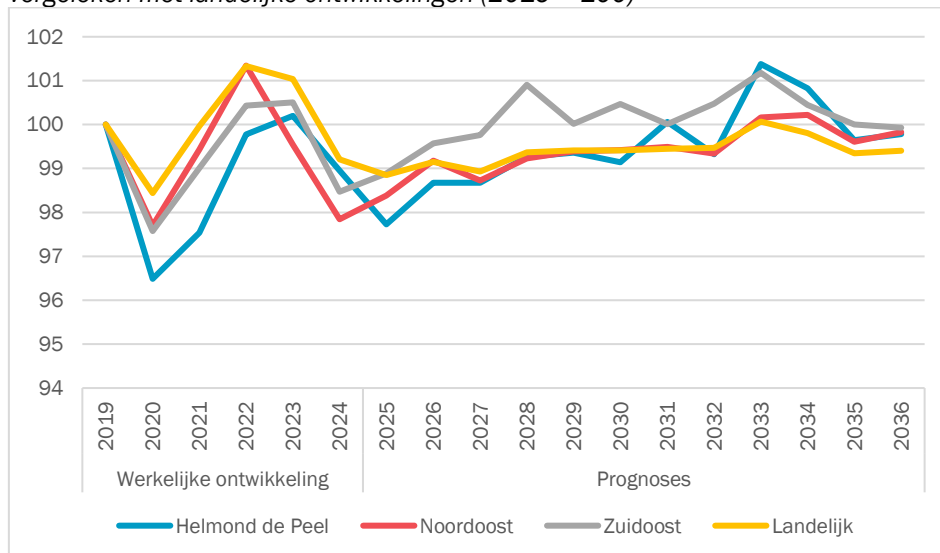
Bron: DUO

Ontwikkeling leerlingenaantal volgt landelijke trends

De relatieve ontwikkeling van het aantal leerlingen in Brabant-Oost én in de drie subregio's volgt grotendeels de landelijke tendensen. Daarbij is te zien dat met name op de korte termijn de leerlingenaantallen zich iets progressiever ontwikkelen in de regio Zuidoost-Brabant. De ontwikkelingen liggen in Noordoost-Brabant en Helmond-De Peel in de eerste jaren iets lager, maar op de langere termijn weer wat hoger. In deze analyses is rekening gehouden met het 'DUO-scenario', wanneer de economische ontwikkelingen in de regio sneller gaan, dan zal het leerlingenaantal zich mogelijk iets harder ontwikkelen in Brabant-Oost.

De ontwikkelingen zijn geschetst in Figuur 3.9.

Figuur 3.9 Relatieve ontwikkeling en prognoses aantal VO-leerlingen per regio, vergeleken met landelijke ontwikkelingen (2019 = 100)

Bron: DUO

3.3 Opgave; verwachte personeelsvraag

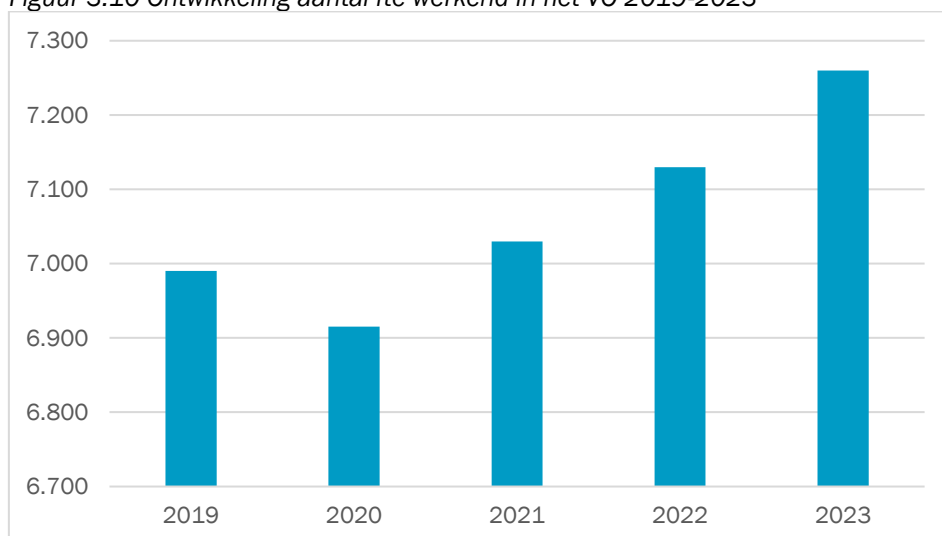
3.3.1 Huidige personeelsbestanden

Minder leerlingen, maar wel meer werkenden in het VO

Ondanks een dalend aantal leerlingen in de afgelopen jaren, is het aantal FTE dat werkzaam is in het voortgezet onderwijs in de Onderwijsregio Brabant-Oost de afgelopen jaren wel toegenomen. Werkten in 2019 nog 7.000 fte in het onderwijs, in 2023 gaat het om 7.260 fte. De ontwikkeling van het aantal fte is weergegeven in Figuur 3.10.

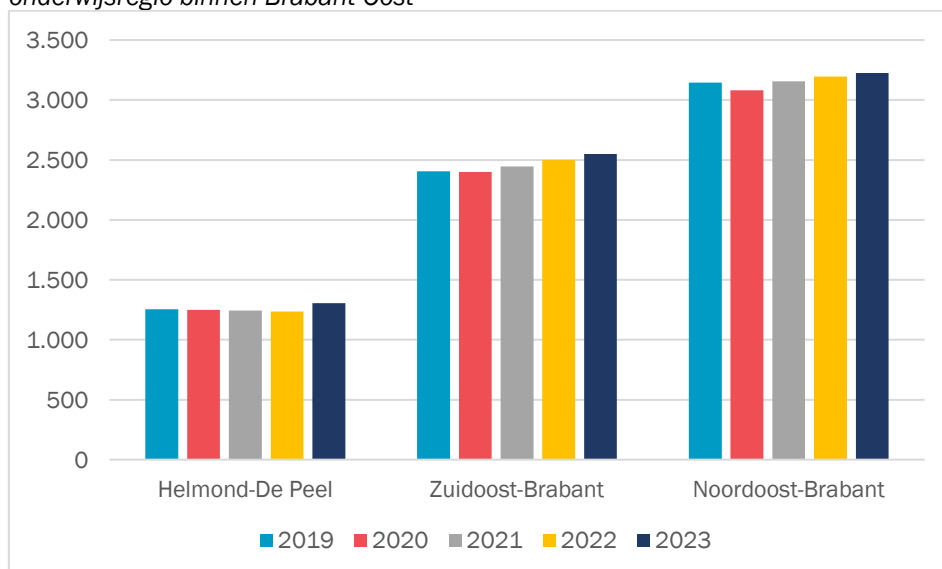
De ontwikkelrichting is per arbeidsmarktregio binnen Brabant-Oost niet sterk verschillend. Relatief gezien is de groei van het personeel het sterkst in Zuidoost-Brabant (5,9 procent groei in periode 2019-2023). De groei in Helmond-De Peel bedroeg 4,1 procent en 2,6 procent in Noordoost-Brabant. Deze ontwikkelingen zijn weergegeven in Figuur 3.10.

Figuur 3.10 Ontwikkeling aantal fte werkend in het VO 2019-2023

Bron: DUO

Figuur 3.11 Ontwikkeling aantal fte werkend in het VO 2019-2023, per onderwijsregio binnen Brabant-Oost

Bron: DUO

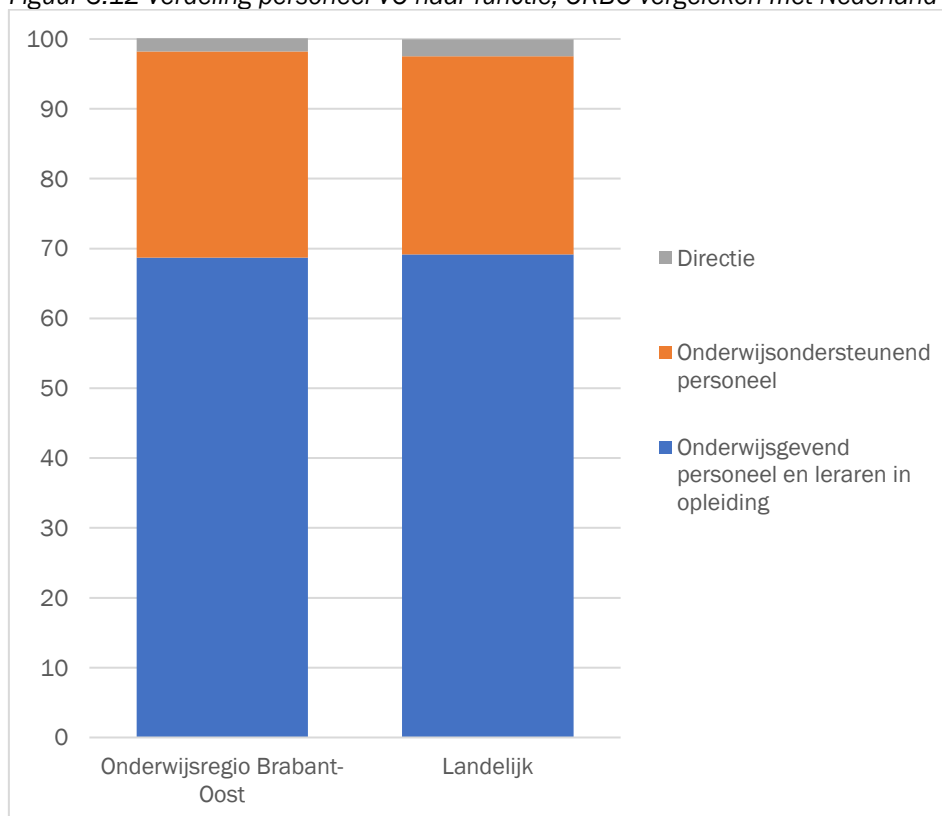
Grootste deel werkenden is leerkracht

Uiteraard staat het grootste deel van de werkenden voor de klas als onderwijsgevend personeel of leraar in opleiding (dit onderscheid is in data niet beschikbaar). In de onderwijsregio Brabant Oost gaat het om 68,7 procent. Dat ligt iets lager dan het landelijk gemiddelde van 69,2 procent, maar wijkt niet sterk af.

Opvallend is wel dat het onderwijsgevend personeel in relatieve zin in de regio is afgenomen in de afgelopen jaren. In 2019 bedroeg het aandeel nog 71,6 procent.

Dit komt mogelijk door de tijdelijke NPO gelden die beschikbaar waren na Corona en tot vorig jaar. Besturen hebben ‘andere professionals’ ingehuurd ter assistentie van docenten. Denk aan onderwijsassistenten of teamassistenten. Soms zijn dat tijdelijke contracten, soms met studenten. Ook zijn er experimenten met functies die administratieve taken op zich nemen. Dit zijn goede vormen van ‘het werk anders organiseren’. Zo zijn er ook voorbeelden van scholen die functies hebben gecreëerd in de leerlingenzorg wat docenten kan ontzorgen in hun mentortaat. Wat betreft data worden dit soort functies meestal binnen het OOP geadministreerd. Het is daarmee in omvang niet precies in beeld te brengen, iets waar de Onderwijsregio gezamenlijk aan kan werken.

Figuur 3.12 Verdeling personeel VO naar functie, ORBO vergeleken met Nederland

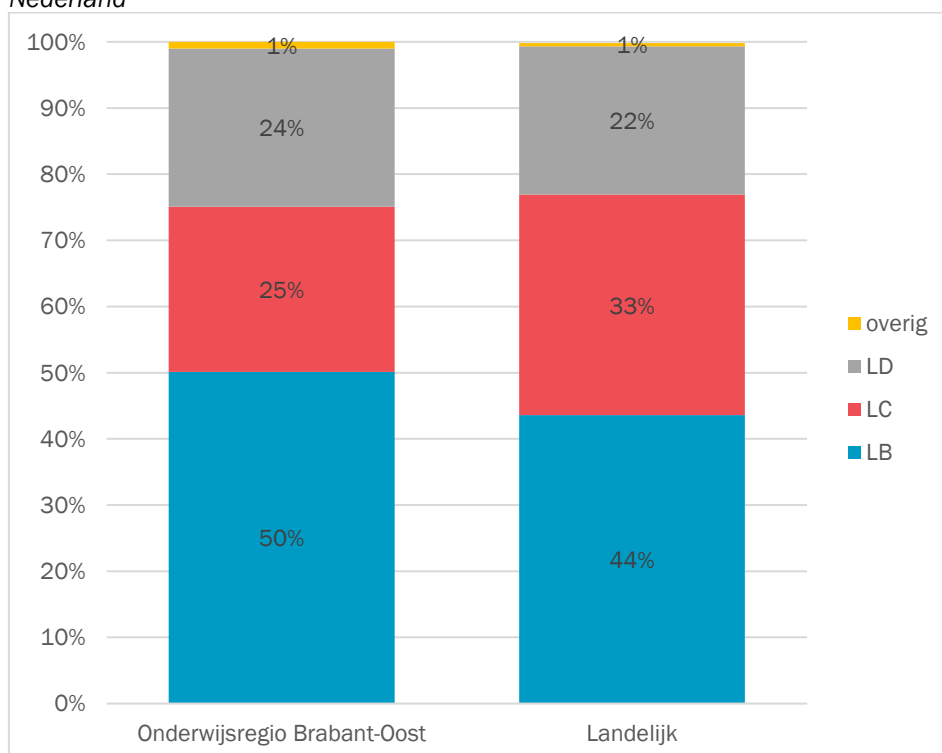
Bron: DUO

Salariëring

De salariëring in de Onderwijsregio is relatief lager dan landelijk gemiddeld. In Brabant-Oost is 50 procent van het personeel ingeschaald in de LB-salarisschaal,

landelijk ligt dat aandeel op 44 procent. Met name minder personeel is ingeschaald in LC (25 procent in de regio, 33 procent landelijk). Daarentegen is een iets groter deel van het personeel in de LD-salarisschaal ingedeeld (24 procent in de regio, 22 procent landelijk). De vergelijking is opgenomen in Figuur 3.13.

Figuur 3.13 Verdeling personeelsbestand naar salarisschaal, ORBO vergeleken met Nederland

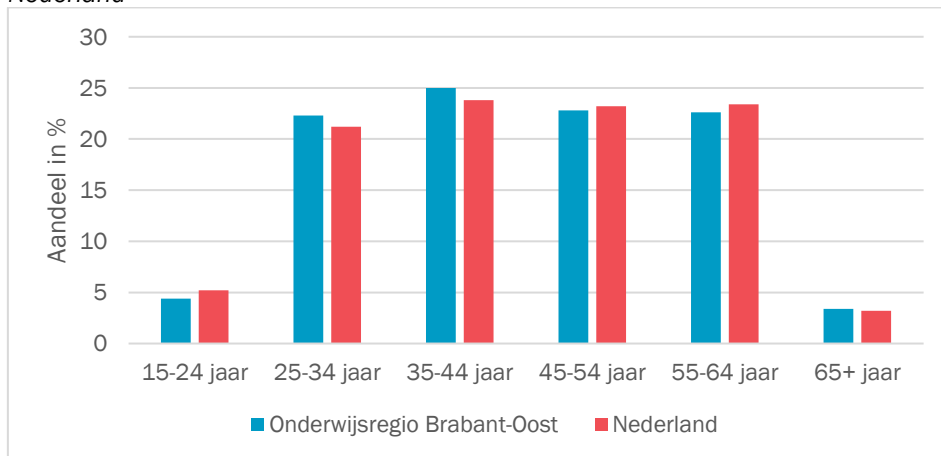

Leeftijdsverdeling personeelsbestand

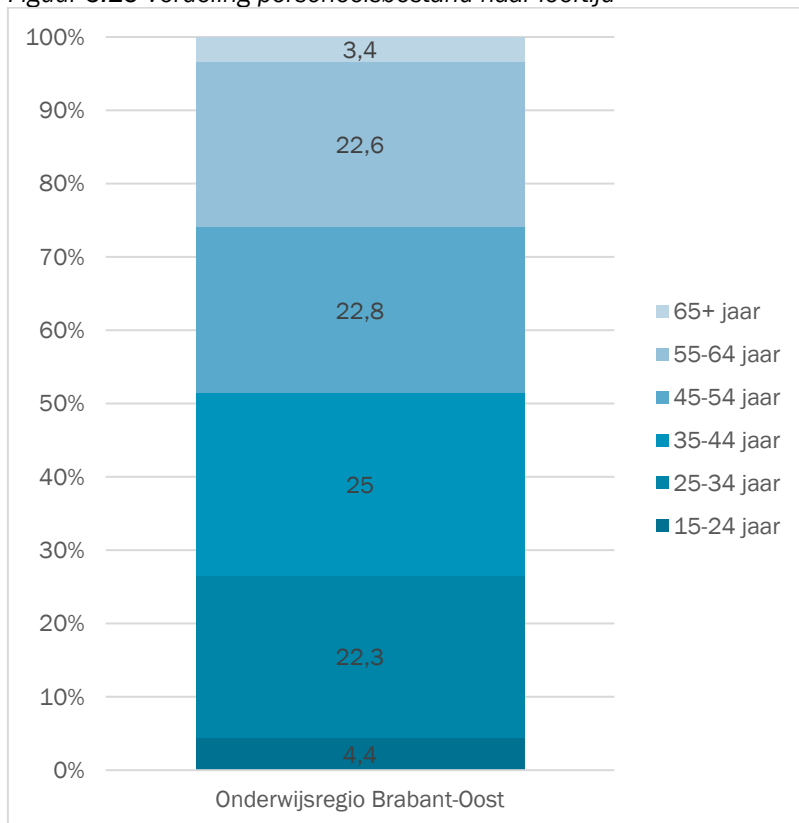
In Brabant-Oost is ongeveer de helft van het personeelsbestand 44 jaar of jonger. Daarnaast is meer dan een kwart van het personeelsbestand is 55+. In vergelijking met landelijk gemiddelde kent de Onderwijsregio Brabant-Oost daarmee een iets jongere samenstelling van het personeelsbestand. Deze vergelijking is opgenomen in Figuur 3.16.

Figuur 3.14 Verdeling personeelsbestand naar leeftijd, ORBO vergeleken met Nederland

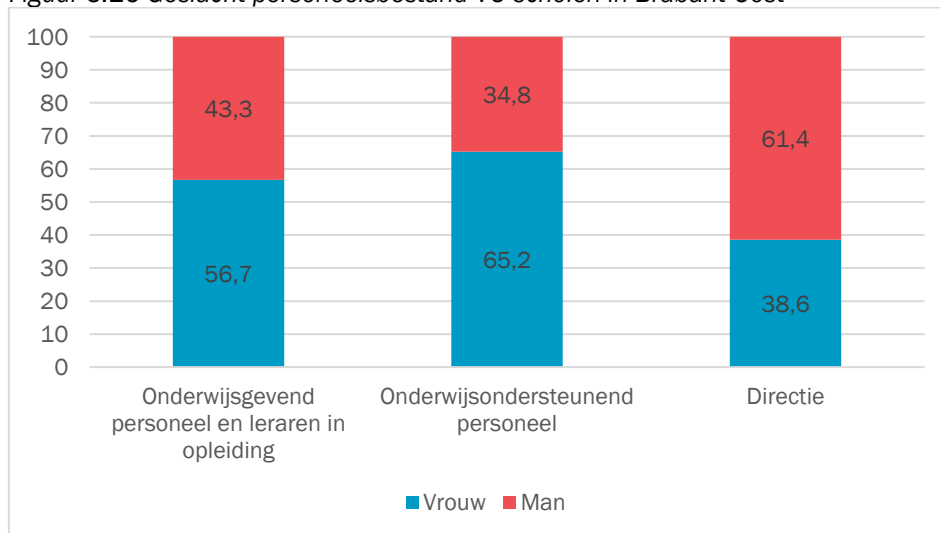
Figuur 3.15 Verdeling personeelsbestand naar leeftijd

Geslacht

Het grootste deel van het onderwijsgevend en onderwijsondersteunend personeel is vrouw. In de directie komen juist meer mannen voor. Dit beeld is redelijk gelijk aan het landelijk gemiddelde.

Figuur 3.16 Geslacht personeelsbestand VO-scholen in Brabant-Oost

Bron: DUO

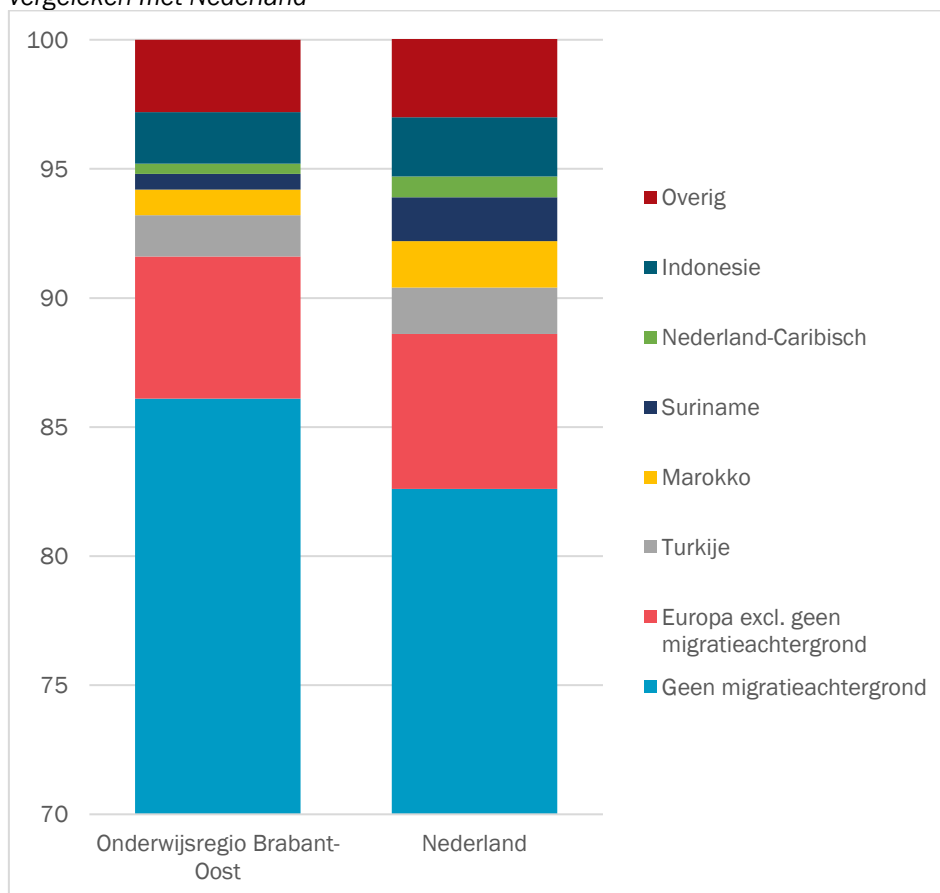
Achtergronden

Gegeven de toenemende diversiteit in achtergronden van de leerlingen (meer internationale kinderen in het onderwijs) is het interessant om te kijken hoe het is gesteld met de diversiteit van het personeelsbestand. We beschikken via CBS Microdata (bewerkingen door ABF) over de migratieachtergrond van het personeelsbestand in de Onderwijsregio. Deze is iets minder divers van samenstelling dan landelijk gemiddeld. De grafiek in Figuur 3.17 laat dit zien. 86 procent van het onderwijspersoneel in Brabant-Oost heeft geen migratieachtergrond, landelijk is dit 83 procent.

Gegeven de internationalisering in de regio (met name Brainportregio Eindhoven) is het interessant om mogelijkheden te verkennen de diversiteit te vergroten. Een voorbeeld van een programma dat al loopt is het *Expat Spouses Initiative* van het Holland Expat Center South.¹⁶ Vanuit dat programma wordt getracht om echtgenoten van internationals ook een professionele carrière in Nederland te laten opbouwen. Een dergelijk programma wordt momenteel ook in Noordoost-Brabant opgezet.

¹⁶ [Expat Spouses Initiative: Empowering Internationals in the Dutch Labour Market](#)

Figuur 3.17 Achtergrond personeelsbestand VO-scholen in Brabant-Oost, vergeleken met Nederland

CBS - Microdata, bewerking ABF

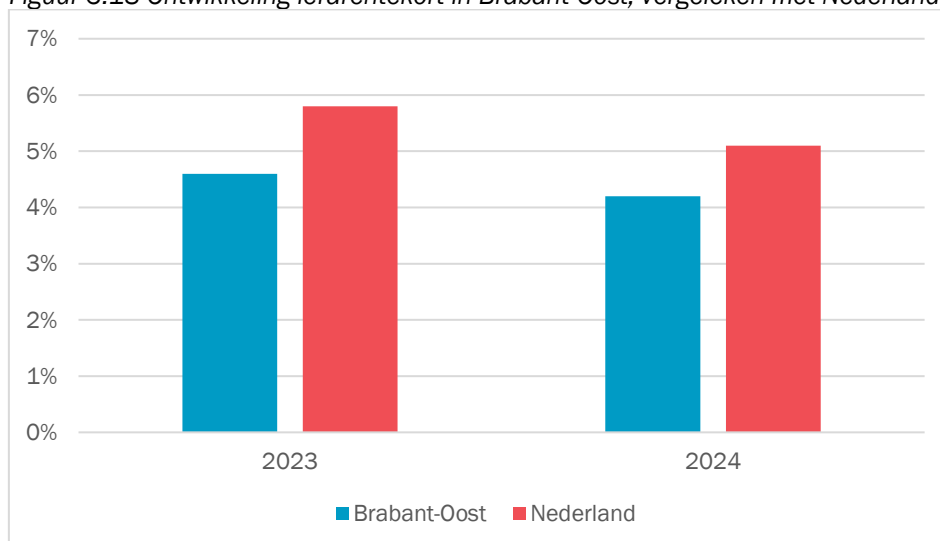
3.3.2 Tekortanalyse

Desondanks is nog steeds sprake van een lerarentekort

Ondanks de toename van het aantal FTE dat werkzaam is in het onderwijs, is nog steeds sprake van een lerarentekort. Dat tekort is volgens Centerdata in Brabant-Oost 4,2 procent in 2024. Daarbij komt Centerdata zelf uit op een onervuld aantal fte van leraren en directie van 130. Echter, wanneer wij het percentage van 4,2 op het aantal fte leerkrachten in het VO (4.990 fte) berekenen, komen we op een tekort van 230 fte uit. Het is kenmerkend voor de analyse van tekorten dat data soms per bron verschilt; het is aandachtspunt en actie voor de Onderwijsregio Brabant-Oost om meer regionaal en specifiek dergelijke informatie uit te vragen en te monitoren.

We constateren wel dat het lerarentekort relatief gezien iets lager dan het landelijk gemiddelde van 5,1 procent. Deze vergelijking is in Figuur 3.18 gemaakt.

Figuur 3.18 Ontwikkeling lerarentekort in Brabant-Oost, vergeleken met Nederland

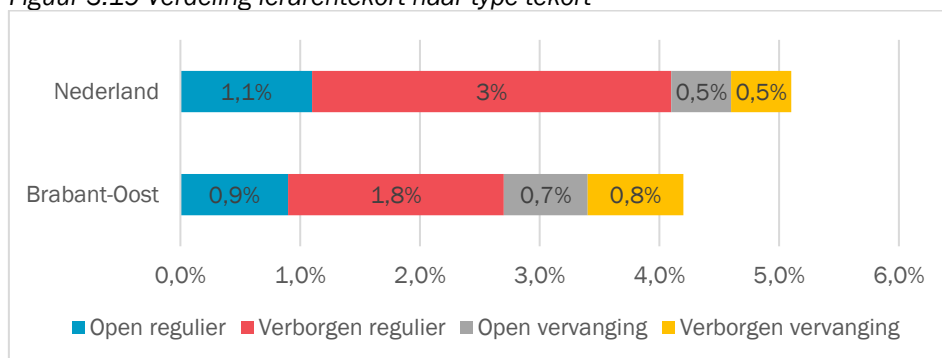
Bron: Centerdata

Het tekort is nader onder te verdelen in verschillende types:

- Het open (aandeel) lerarentekort op reguliere posities wordt berekend door het open tekort in reguliere posities in fte aan leraren te delen door de totale werkgelegenheid in fte van leraren in reguliere posities. Dit bedraagt in Brabant-Oost 0,9 procent van het totale tekort, is daarmee iets lager dan landelijk gemiddeld.
- Het verborgen (aandeel) lerarentekort op reguliere posities wordt berekend door het verborgen tekort in fte aan leraren voor reguliere posities te delen door de totale werkgelegenheid in fte van leraren voor reguliere posities. Het gaat hier om posities die door onbevoegden worden opgevuld, of door middel van extra inzet vanuit andere leerkrachten. Dit bedraagt in Brabant-Oost 1,8 procent van het totale tekortpercentage en laat daarmee zien dat sprake is van een relatief groot verborgen tekort. Wel ligt ook dit percentage lager dan landelijk gemiddeld.
- Het open (aandeel) lerarentekort op vervangingsposities wordt berekend door het open tekort in vervangingsposities in fte aan leraren te delen door de totale werkgelegenheid in fte van leraren in vervangingsposities. Dit bedraagt in Brabant-Oost 0,7 procent van het totale tekort, is daarmee iets hoger dan landelijk gemiddeld.
- Het verborgen (aandeel) lerarentekort op vervangingsposities wordt berekend door het verborgen tekort in fte aan leraren voor vervangingsposities te delen door de totale werkgelegenheid in fte van leraren voor vervangingsposities. Dit bedraagt in Brabant-Oost 0,8 procent van het totale tekort, is daarmee hoger dan landelijk gemiddeld.

Dit laat zien dat in Brabant-Oost met name op de vervangingsposities een hogere urgentie is dan op de reguliere posities en dat het verborgen tekort op beide posities (regulier en vervanging) hoger is dan het open tekort. Het tekort is in Figuur 3.19 uitgesplitst naar verschillende typen tekorten weergegeven.

Figuur 3.19 Verdeling lerarentekort naar type tekort

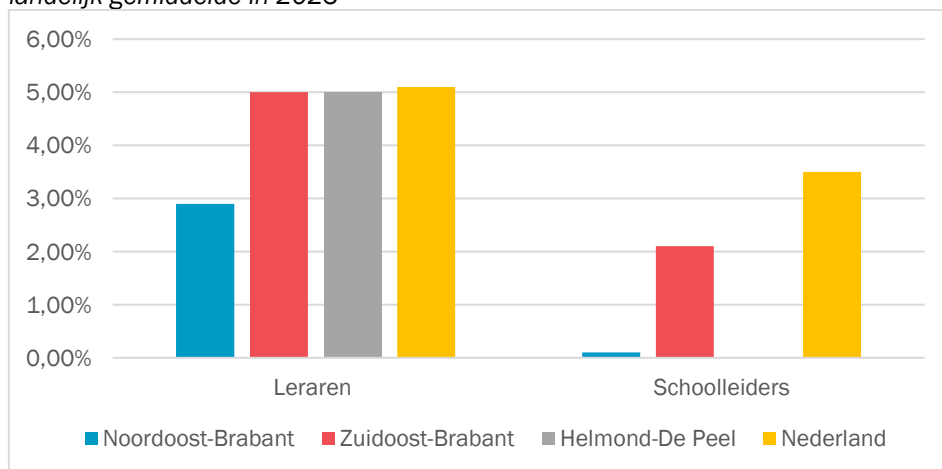

Bron: Centerdata – Onderwijs arbeidsmarktramingen

Regionaal duidelijke verschillen in tekorten

Het tekort aan leerkrachten en schoolleiders verschilt sterk per regio. In de regio Helmond-De Peel ligt het lerarentekort momenteel onder de 3 procent en is geen sprake van een tekort aan schoolleiders. De tekorten in Zuidoost- en Noordoost-Brabant zijn juist ongeveer gelijk aan het landelijk gemiddelde. Het tekort aan schoolleiders is in die regio's eveneens lager dan landelijk gemiddeld. De gegevens zijn uitgesplitst weergegeven in Figuur 3.20.

Figuur 3.20 Tekorten leraren en schoolleiders per regio, vergeleken met het landelijk gemiddelde in 2023

Bron: Centerdata – Onderwijs arbeidsmarktramingen

Tevredenheidscijfers

De baantevredenheid in het VO ligt landelijk op 79,2 procent. Daarbij is 5,5 procent ontevreden en 15,3 procent neutraal. Brabant-Oost doet het op dit aspect beter dan landelijk gemiddeld, met 81,6 procent tevredenheid en 18,4 procent 'neutraal'. Geen van de ondervraagde personeelsleden is ontevreden. We zoomen hieronder in op enkele onderliggende factoren:

- **Interessant werk:** ligt met 46,7 procent relatief hoog ten opzichte van andere onderwijsregio's. Landelijk ligt het op 43 procent.
- Over de **mogelijkheid om te leren** is al het personeel tevreden, 26,1 procent is zelfs heel tevreden. Dat beeld is iets minder positief dan landelijk gemiddeld (29,2 procent).
- **Tevredenheid over leidinggevende.** Dit beeld is vrij negatief voor Brabant-Oost; 40,8 procent is niet tevreden, 59,2 procent is wel tevreden. Landelijk is 22 procent niet tevreden en 23,1 procent heel tevreden. Dus dit is een serieus aandachtspunt.
- In Brabant-Oost is het onderwijspersoneel in 21,3 procent van de gevallen heel tevreden met het **salaris**, 21,7 procent is niet tevreden. Dit sluit redelijk goed aan bij het landelijk beeld, waarbij er landelijk iets meer onderwijspersoneel is dat ontevreden is (23,9 procent).
- Over de aspecten **werkzekerheid** en de mogelijkheid om in **deeltijd** te kunnen werken is het meeste personeel tevreden.
- In Brabant-Oost is 11,6 procent van het onderwijspersoneel ontevreden op het aspect '**zelf werktijden kunnen regelen**'. Dat is iets minder negatief gesteld dan het landelijk beeld (14,6 procent).
- Al het personeel is tevreden of zelfs heel tevreden (51,2 procent) met de **reistijd** die zij hebben. Daarmee onderscheidt de regio zich ten opzichte van het landelijk beeld, waar 12,7 procent in het VO ontevreden is en de 'heel tevreden' categorie met 41,5 procent ook lager ligt.

Op de meeste aspecten doet de onderwijsregio Brabant het dus relatief goed ten opzichte van het landelijk beeld. Afwijkende beelden zien we wel op de aspecten 'tevredenheid over leidinggevende' en de mogelijkheid om te leren. Dit zijn mogelijk ook samenhangende zaken, waar de regio op in kan zetten om te verbeteren.

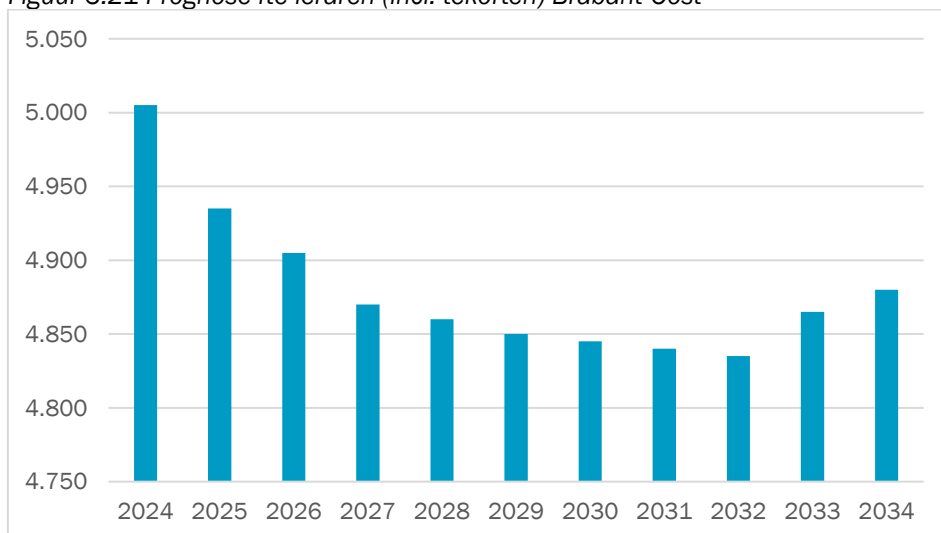
3.3.3 Toekomstige ontwikkelingen onderwijspersoneel

In lijn met krimp leerlingen, zijn minder leerkrachten nodig

In lijn met de geprognosticeerde krimp van het aantal leerlingen in het VO, zijn naar verwachting ook minder leerkrachten nodig. Centerdata gaat uit van een daling van

circa 150 FTE aan leerkrachten dat nodig is in 2032. Na 2032 zal het aantal leerkrachten weer toenemen.

Figuur 3.21 Prognose fte leraren (incl. tekorten) Brabant-Oost

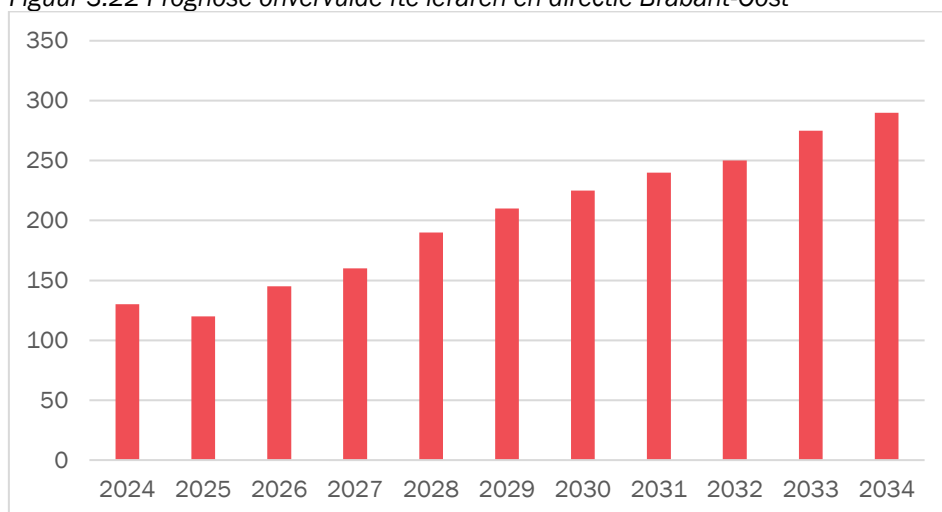

Bron: Centerdata – Onderwijs arbeidsmarktramingen

Ondanks een lager benodigd aantal leerkrachten, neemt het tekort toch toe

Het lerarentekort zal in de komende jaren blijven stijgen. Dit ondanks het feit dat in totaal minder leerkrachten nodig zijn. Dit betekent concreet dat de komende jaren naar verwachting meer leerkrachten het onderwijs uitstromen en dat de instroom die nu voorzien wordt te laag is. Dat is nu al het geval, met een tekort van 130 FTE (volgens Centerdata). Van belang is, dat de opgave de komende jaren groter gaat worden. Centerdata voorziet dat het tekort verder op gaat lopen naar bijna 300 FTE. De ontwikkeling is weergegeven in Figuur 3.22.

Figuur 3.22 Prognose on vervulde fte leraren en directie Brabant-Oost

Bron: Centerdata – Onderwijs arbeidsmarkttramingen

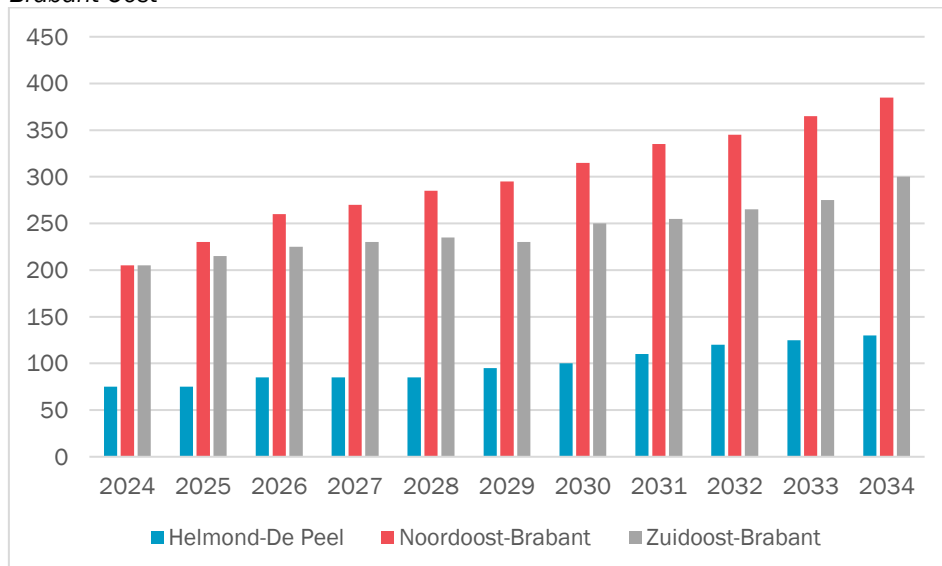
In alle arbeidsmarktregio's in Brabant-Oost neemt het tekort toe

De tekorten lopen in alle arbeidsmarktregio's op. In absolute zin (fte's) zien we daarin wel verschillen tussen de regio's. Zo is het tekort in Noordoost-Brabant het grootst, het neemt naar verwachting tot 2034 toe tot boven de 350 fte aan leerkrachten en schoolleiders dat nodig is. Ook in Zuidoost-Brabant is het tekort groot, maar de relatieve toename is daar wel wat meer bescheiden: over de periode 2024-2034 gaat het om een stijging van het tekort van 39%, op basis van ongewijzigd beleid. Het tekort in Noordoost-Brabant neemt met 66 procent toe. In Helmond-De Peel is de opgave in absolute zin het kleinst, maar neemt het relatieve tekort wel met 58 toe tot 2034.

De prognoses per regio zijn opgenomen in Figuur 3.23

Figuur 3.23 Prognose on vervulde fte leraren en directie per arbeidsmarktregio in Brabant-Oost

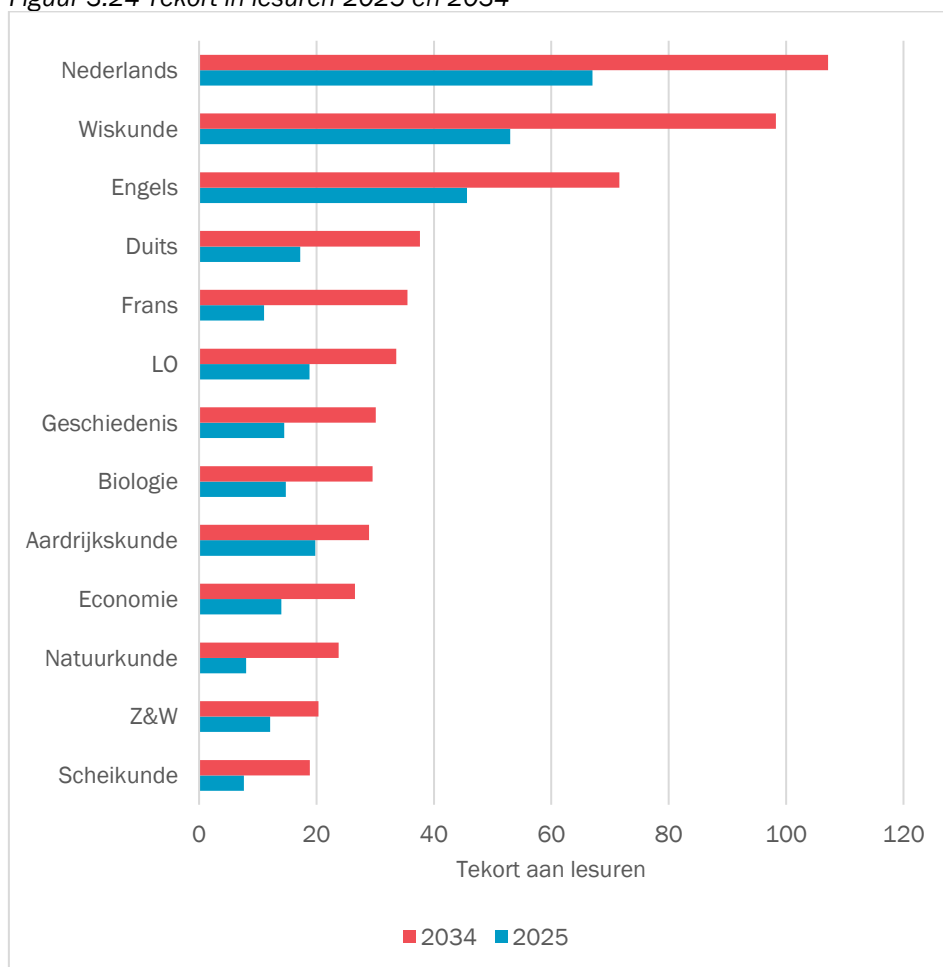
Bron: Centerdata – Onderwijs arbeidsmarkttramingen

3.3.4 Tekortvakken

Landelijk worden grote tekorten verwacht in de vakken informatica, KCV, Frans, Scheikunde, natuurkunde, wiskunde, Nederlands en Duits. Deze tekorten worden volgens het Scenariomodel VOION ook verwacht in de onderwijsregio Brabant-Oost. Uit dat model volgt hoe dan ook dat voor alle vakken een tekort ontstaat, in de vakken Nederlands, wiskunde, Engels, Duits en Frans nemen deze tekorten naar 2034 het sterkst toe.

In Figuur 3.24 is een overzicht opgenomen van het tekort in uren per vak in 2025 en 2034. In paragraaf 3.4.3 gaan we nader in op de vervangingsvraag per vak, waaruit ook nadere inzichten ontstaan in de tekorten per vak.

Figuur 3.24 Tekort in lesuren 2025 en 2034

Bron; VOION, bewerkingen Decisio

Per regio enig verschil in tekortvakken

Per arbeidsmarktregio binnen Brabant-Oost zitten er kleine verschillen in welke vakken het grootste tekort in lesuren in 2034 kennen. Deze gegevens zijn in Tabel 3.3 voor de top 5 opgenomen. In bijlage B2.2 is het totaaloverzicht per vak en per regio opgenomen.

Tabel 3.3 Top 5 tekortvakken per regio, kijkend naar het tekort aan lesuren in 2034

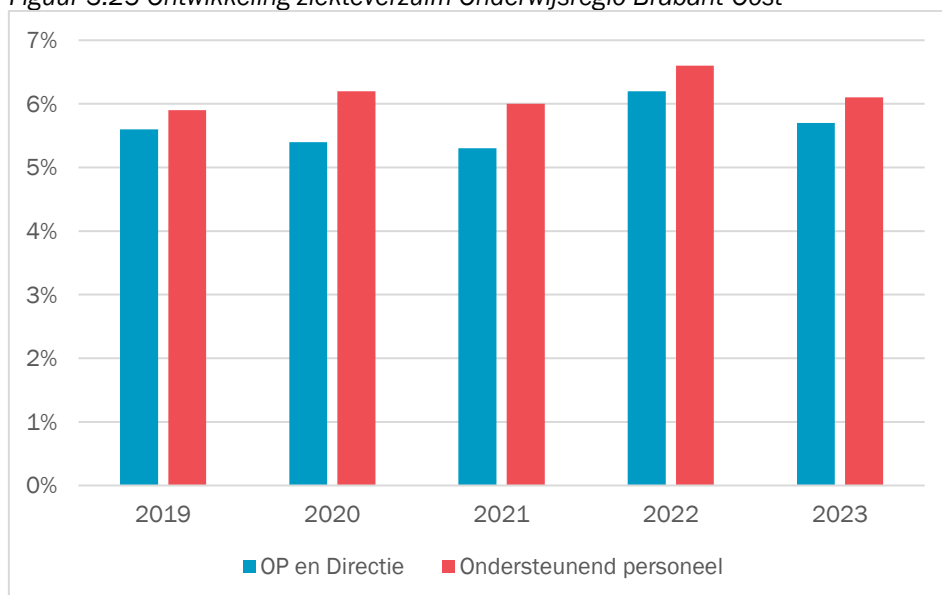
Helmond de Peel		Noordoost		Zuidoost	
Wiskunde	-21,35	Nederlands	-52,84	Nederlands	-39,05
Nederlands	-15,29	Wiskunde	-46,93	Wiskunde	-30
Engels	-11,8	Engels	-33,55	Engels	-26,24
Duits	-6	Duits	-23,02	Biologie	-14,53
Economie	-4,95	LO	-22,08	Frans	-10,66

3.3.5 Verzuim

Het ziekteverzuimpercentage geeft aan welk deel van de werktijd in een jaar verloren is gegaan wegens het ziekteverzuim van werknemers.

- Cijfers zijn alleen landelijk beschikbaar en laten in de afgelopen jaren een redelijk stabiel beeld zien van de mate van ziekteverzuim.
- In 2022 lag het verzuim met 6,2% (OP en directie) en 6,6% (OOP) het hoogst.
- Het verzuim ligt in 2023 op 5,7% voor onderwijzend personeel en directie en op 6,1% voor onderwijsondersteunend personeel. Beide percentages liggen hoger dan landelijk gemiddeld voor alle sectoren in Nederland (5,3% in 2023, bron: CBS).

Figuur 3.25 Ontwikkeling ziekteverzuim Onderwijsregio Brabant-Oost

Bron: Rapport VOION verzuimcijfers 2023

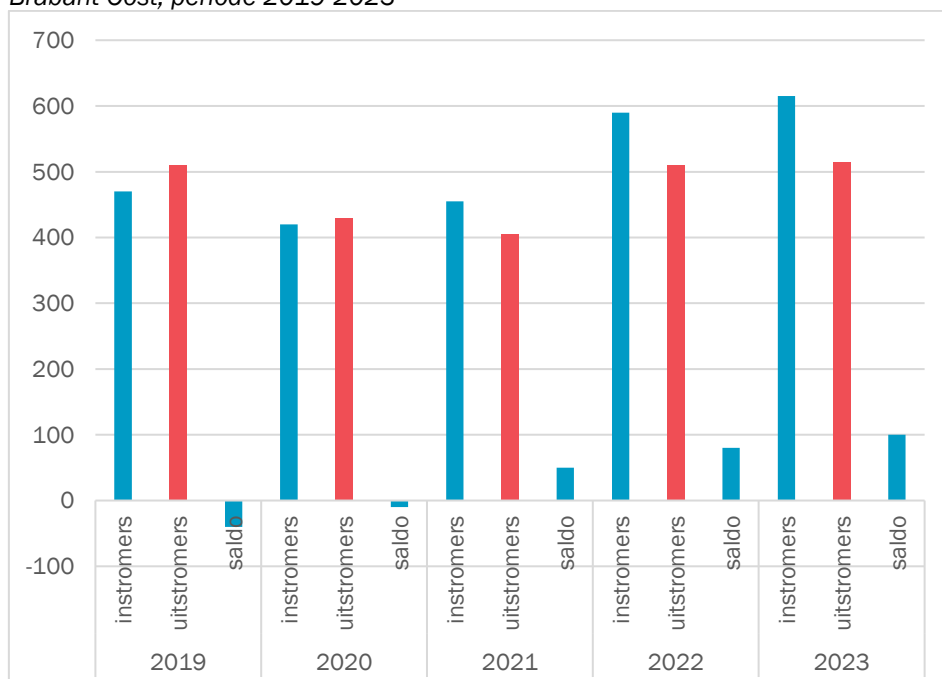
3.4 Arbeidsmobiliteit

Een belangrijk onderwerp in het kader van tekorten is de arbeidsmobiliteit van medewerkers in het onderwijs. Hoeveel leerkrachten ‘stromen uit’ (gaan elders binnen of buiten de regio werken, in een andere sector of met pensioen) en hoeveel ‘instroom’ is er, bijvoorbeeld vanuit opleidingen of zij-instroom trajecten en vanuit andere regio’s. In deze paragraaf gaan we in op verschillende elementen en bespreken we ook de vervangingsvraag per vak.

3.4.1 In- en uitstroom

De in- en uitstroom gemeten naar het aantal fte is in Figuur 3.27 opgenomen. In de afgelopen jaren (sinds 2021) is sprake van een positief saldo: meer mensen zijn in het onderwijs komen werken, dan dat eruit zijn vertrokken. Dat is een positief gegeven. Zeker aangezien het landelijk beeld een stuk 'negatiever' is, daar is de uitstroom de laatste jaren hoger dan de instroom.

Figuur 3.26 Aantal in- en uitstromers en het saldo van arbeidsmobiliteit (fte) in Brabant-Oost, periode 2019-2023

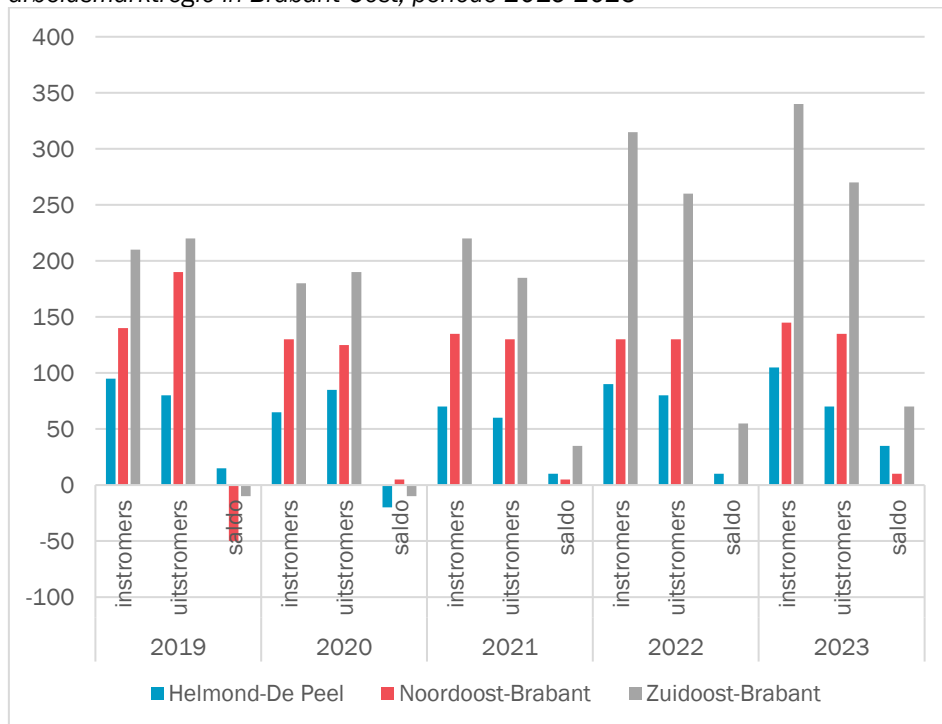

Bron: CBS Microdata, bewerking ABF

De in- en uitstroom en het saldo zijn ook per subregio uitgewerkt binnen Brabant-Oost. Deze gegevens zijn opgenomen in Figuur 3.27. Uit deze analyse komt naar voren dat de drie subregio's min of meer hetzelfde beeld laten zien als het beeld op totale regionale schaal. Hier lijken in de afgelopen jaren geen grote verschillen te zijn.

De in- en uitstroomcijfers uitgesplitst per vak is opgenomen in paragraaf 3.4.3. Daarin is de vervangingsvraag per vak uitgewerkt, met inzicht in de tekortvakken in Brabant-Oost.

Figuur 3.27 Aantal in- en uitstromers en het saldo van arbeidsmobiliteit per arbeidsmarktregio in Brabant-Oost, periode 2019-2023

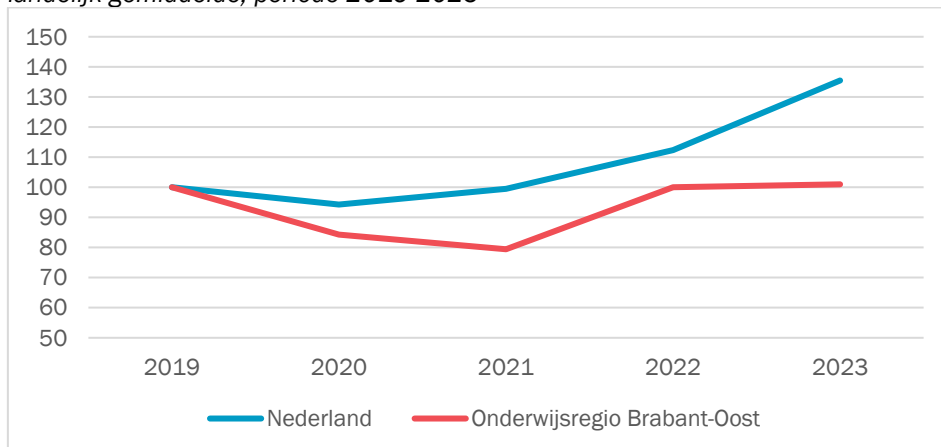

Bron: CBS Microdata, bewerking ABF

3.4.2 Nadere duiding en uitsplitsing van uitstroom

De ontwikkeling van de uitstroom is in Figuur 3.28 relatief weergegeven (basisjaar 2019 = 100) en vergeleken met het landelijk gemiddelde. Dit laat zien dat de uitstroom een aantal jaren op een lager niveau heeft gelegen en sinds 2022 op ongeveer hetzelfde niveau als in 2019. Landelijk loopt de uitstroom al jaren op, wat mogelijk komt door vergrijzing en door docenten die om andere redenen uit het vak gaan en in een andere sector gaan werken.

Figuur 3.28 Relatieve ontwikkeling uitstroom in Brabant-Oost, vergeleken met het landelijk gemiddelde, periode 2019-2023

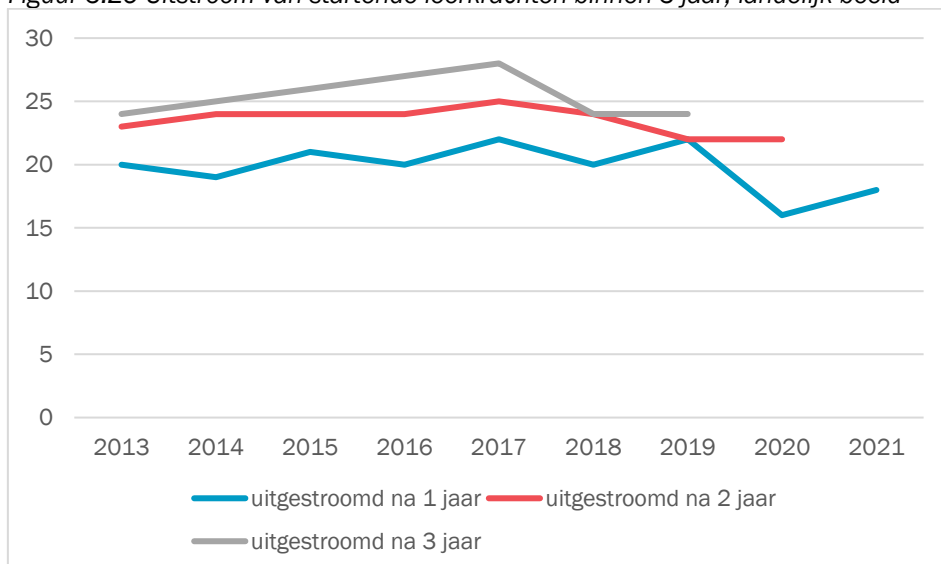

Bron: CBS Microdata, bewerking ABF

Uitstroom van startende leerkrachten

Deze gegevens zijn niet op het schaalniveau van de onderwijsregio Brabant-Oost beschikbaar. Wat we uit landelijke data kunnen halen is dat in de periode 2013-2017 meer dan een kwart van de startende leerkrachten weer uit het onderwijs stroomt. Dat percentage ligt in 2018 en 2019 iets lager. Dat geldt ook voor de uitstromers na 1 en na 2 jaar. Deze gegevens zijn opgenomen in Figuur 3.29.

Figuur 3.29 Uitstroom van startende leerkrachten binnen 3 jaar, landelijk beeld

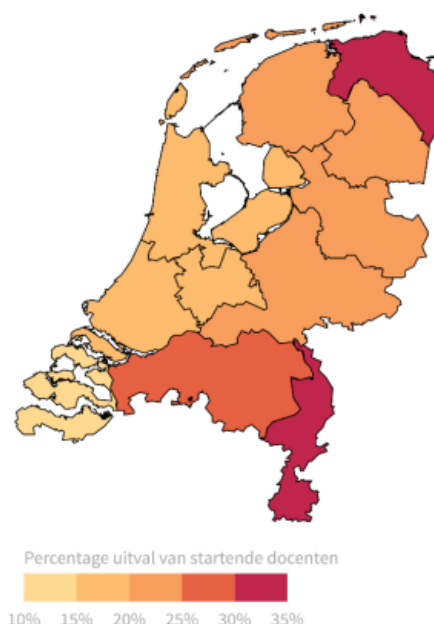

Bron: DUO, Salarisadministraties van instellingen, via: [Uitval startende leraren voortgezet onderwijs](#) | [Kerncijfers en indicatoren Voortgezet Onderwijs](#) | [OCW in cijfers](#)

Recent onderzoek naar motieven laat de volgende belangrijkste redenen voor uitstroom zien¹⁷:

- Hoge werkdruk
- Klassenmanagement/gedrag leerlingen
- Te weinig waardering
- Onvoldoende salaris

Er is nog geen beeld over het aantal uitstromende startende docenten in de onderwijsregio Brabant-Oost. Het verdient aandacht om hier nader onderzoek naar te doen. Door VOION is in 2022 wel een beeld van de *uitval* per provincie geschetst (VOION *Uitval startende docenten*, 2022 zie: [Rapport](#)). Dit beeld laat voor Noord-Brabant zien dat dat het aandeel startende docenten dat uitvalt hoger ligt dan in de meeste andere provincies, namelijk tussen de 25 en 30 procent. Het beeld is nevenstaand weergegeven.

Een nadere specificering van de uitstroom in de regio, kijkend naar werkduur is niet beschikbaar. Deze informatie wordt door DUO momenteel verzameld en is eind dit jaar (2025) beschikbaar. Het is voor de regio interessant om te weten hoe lang mensen in dienst zijn bij een werkgever, alvorens zij een volgende stap maken. Dit om ook haar aanpak nader op toe te spitsen.

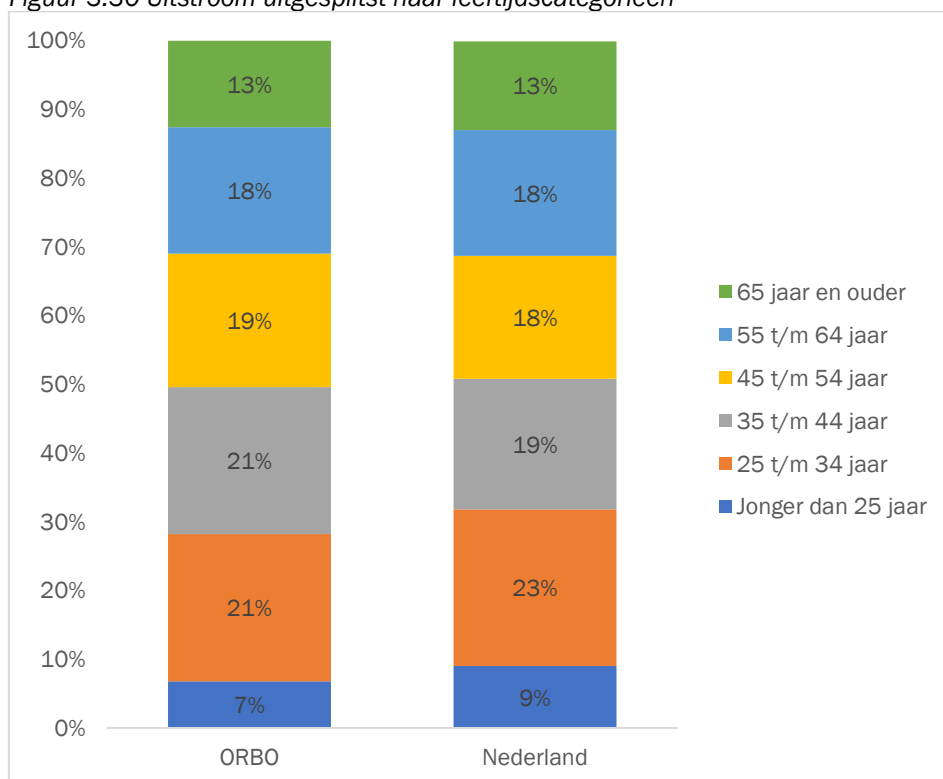
Leeftijden

De spreiding van de uitstroom over leeftijdsklassen is redelijk gelijkmatig. Daarbij valt uiteraard wel op dat 28 procent van de leerkrachten jonger is dan 34 jaar en dan weer uitstroomt. Dat percentage ligt wel lager dan landelijk (32 procent). De uitstroom over de andere leeftijdsklassen laat zich daarnaast wel goed vergelijken met het landelijk beeld, waarbij de uitstroom onder 55+ met 31 procent eveneens vrij hoog ligt.

De gegevens voor de onderwijsregio zijn met het landelijk beeld vergeleken in onderstaande Figuur 3.30.

¹⁷ Bron: VOION, Uitstroom van universitair geschoolde startende docenten [Rapport](#)

Figuur 3.30 Uitstroom uitgesplitst naar leeftijdscategorieën

CBS - Microdata, bewerking ABF

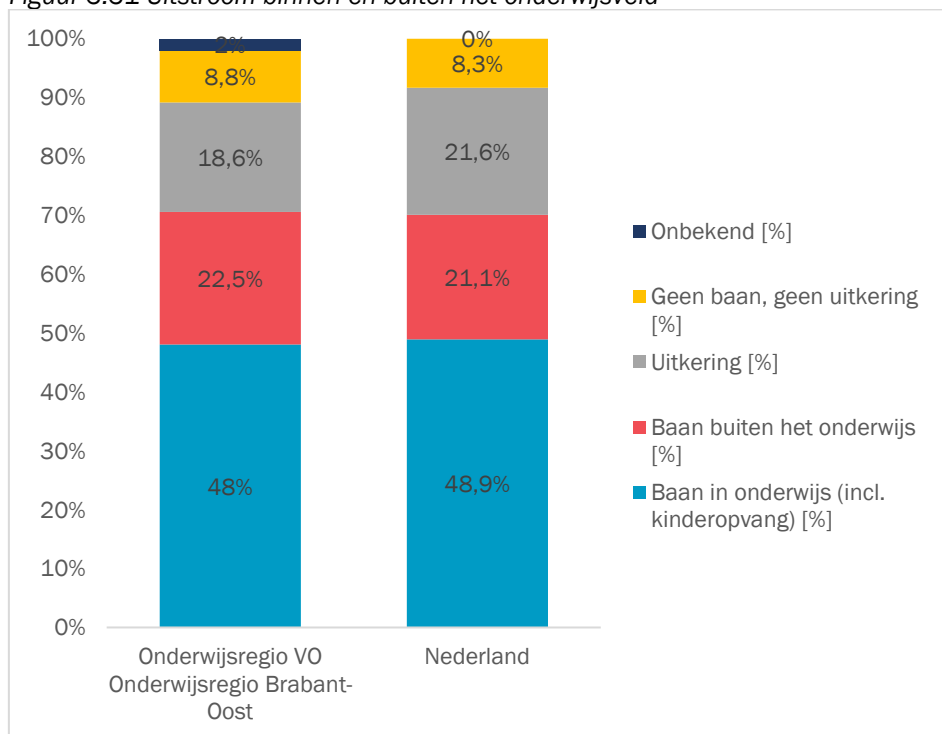
Bestemming uitstroom

Van de uitstromers vindt bijna de helft een baan binnen het onderwijs (incl. kinderopvang). Dat betekent ook dat een groot deel een baan vindt buiten het onderwijs. Daarin zien we dat veel mensen gaan werken in de sectoren overheid en zorg, zakelijke dienstverlening, handel en consumentendiensverlening en in de bouw, industrie, transport en logistiek. Naast een hele grote categorie 'overig' (het gaat om een kwart van de uitstromers). Deze gegevens zijn in opgenomen in Figuur 3.32.

Naast de uitstromers naar andere sectoren zijn er ook uitstromers naar een uitkering (dit kan ook pensioen, AOW zijn) of mensen die helemaal stoppen met werken en ook geen uitkering krijgen. Deze gegevens zijn opgenomen in Figuur 3.31

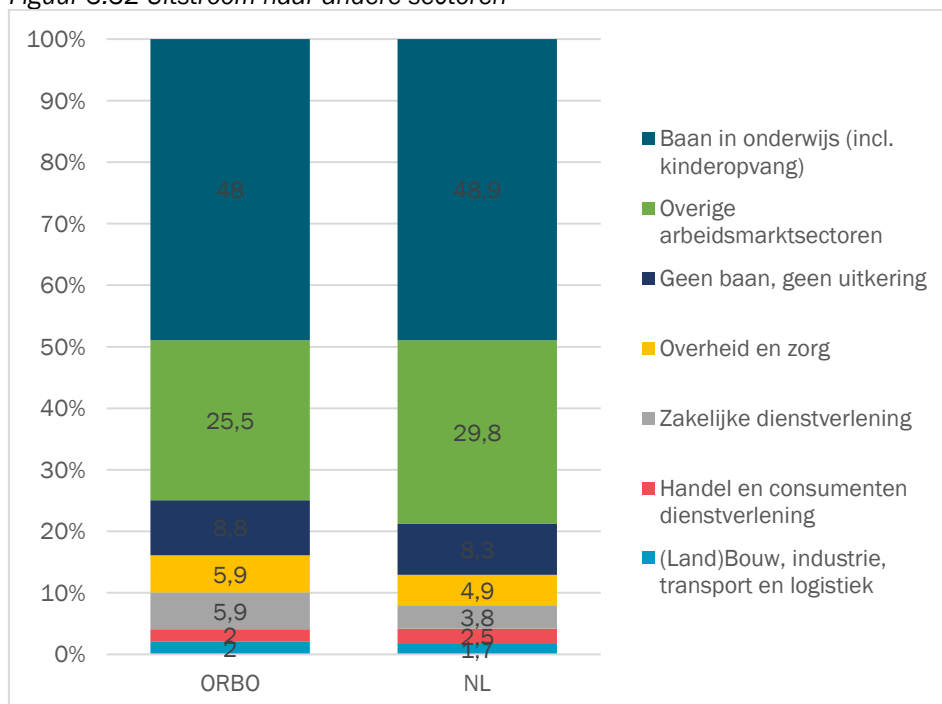

Figuur 3.31 Uitstroom binnen en buiten het onderwijsveld

CBS - Microdata, bewerking ABF

Figuur 3.32 Uitstroom naar andere sectoren

CBS - Microdata, bewerking ABF

Naast het bepalen van de in- en uitstroom, is er aan het VO personeel in de Onderwijsregio Brabant-Oost gevraagd of zij erover na hebben gedacht om ander werk te zoeken en of zij iets hebben gedaan om dat te verwezenlijken. In Onderwijsregio Brabant-Oost blijkt dat 45,1% in 2021 over alternatief werk heeft nagedacht en 20,0% ook daadwerkelijke stappen heeft gezet [Nederland: 43,8%, respectievelijk 21,6%].

3.4.3 Vervangingsvraag per vak

Informatie over in- en uitstroomcijfers van opleidingen in tekortvakken is niet beschikbaar op regionale schaal. Wel is informatie beschikbaar over de **vervangingsvraag** per vak. Het gaat hier om alle fte's per vak die niet meer vervuld worden in de toekomst. En let op: het gaat hier om data op het niveau van de drie arbeidsmarktregio's (Zuidoost- en Noordoost Brabant en Helmond de Peel), daarmee ontbreekt een deel van de informatie, zo zijn de gegevens voor de gemeenten uit Gelderland en Limburg hier dus niet in meegenomen. Verschillen in de relatieve ontwikkeling van de vervangingsvraag per vak ontstaan vooral omdat de leeftjdsverdeling van leraren voor ieder vak anders is waardoor bijvoorbeeld de uitstroom bij een "vergrijsd" vak hoger kan zijn dan bij andere vakken (bron: Centerdata). Deze gegevens zijn in Tabel 3.4 per vak opgenomen.

Tabel 3.4 Vervangingsvraag per vak

Vak	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Nederlands	49	36	36	38	36	33
Duits	17	13	13	15	13	12
Engels	39	31	32	33	32	33
Frans	14	12	12	11	11	10
Biologie	16	13	14	16	14	13
Informatica	3	3	2	2	2	2
Natuurkunde	14	11	11	11	12	11
Scheikunde	10	8	9	9	8	8
Wiskunde	38	32	32	35	29	29
Aardrijkskunde	15	11	10	10	11	10
Economie	20	17	17	18	16	14
Geschiedenis	11	8	10	11	10	9
Levensbeschouwing	8	7	7	7	7	6
Maatschappijleer	8	8	8	9	8	9
Techniek	9	8	7	6	7	6
CKV, Kunstvakken	23	21	20	22	21	20
Gezondheidszorg en Welzijn	8	8	7	9	9	7
Klassieke Talen	4	3	4	4	4	3

Vak	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Lichamelijke Opvoeding	21	16	18	19	18	17
Overige Vakken	0	13	20	22	22	19
Praktijkonderwijs	4	3	3	4	4	4
Totaal	328	281	293	310	292	275

Bron: Centerdata

Ook is informatie over de **instroom per vak beschikbaar**, met een prognose voor de komende jaren (bron: Centerdata). “De instroom naar vak van personen vanaf de lerarenopleidingen, is gebaseerd op gegevens van de historische aantallen afgestudeerden aan de lerarenopleidingen (hbo bachelors en universitaire masters). Binnen Mirror wordt een zo optimaal mogelijke match tussen vraag en aanbod gemaakt, waarbij onder andere gelet wordt op de afstudeerrichting en regio van de afgestudeerde. Met betrekking tot het praktijkonderwijs wordt in Mirror verondersteld dat sprake is van voldoende aanbod van leraren (Dit wil niet zeggen dat dat in de praktijk ook het geval is, het ontbreekt op dit moment echter aan voldoende kennis om het praktijkonderwijs beter te modelleren). De op die manier voorspelde instroom per vak is in Tabel 3.5 weergegeven.

Tabel 3.5 Verwachte instroom per vak

Vak	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Nederlands	40	36	30	29	28	28
Duits	11	10	9	10	10	10
Engels	42	36	29	29	28	31
Frans	10	9	7	7	7	7
Biologie	18	14	12	13	12	13
Informatica	1	1	1	1	0	1
Natuurkunde	11	9	8	8	8	8
Scheikunde	6	6	5	5	5	5
Wiskunde	34	30	25	25	23	24
Aardrijkskunde	11	11	9	8	9	9
Economie	19	17	14	15	15	14
Geschiedenis	13	8	7	9	9	8
Levensbeschouwing	7	6	6	5	6	6
Maatschappijleer	14	11	8	8	7	9
Techniek	9	8	7	6	7	7
CKV, Kunstvakken	31	18	16	19	18	18
Gezondheidszorg en Welzijn	10	9	7	8	8	7
Klassieke Talen	3	2	3	2	3	2
Lichamelijke Opvoeding	30	14	13	15	14	16
Overige Vakken	10	7	8	12	12	15

Vak	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Praktijkonderwijs	6	3	3	3	3	3
Totaal	336	265	227	237	232	241

Bron: Centerdata

Onvervulde werkgelegenheid per vak

Vervolgens is op basis van de vervangingsvraag en de prognose van de instroom een analyse te maken van de onvervulde werkgelegenheid per vak. Hieruit komt een beeld over tekortvakken naar voren. De tekorten concentreren zich met name in de vakken Wiskunde en Nederlands en in wat mindere mate bij Duits, Frans, Informatica, Natuurkunde en Scheikunde. De tekorten bij de vakken Engels, Biologie, Economie, Maatschappijleer en Gezondheidszorg en Welzijn zullen naar verwachting gedurende de ramingsperiode afnemen.

Tabel 3.6 Onvervulde werkgelegenheid per vak

Vak	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Nederlands	34	29	28	32	35	37
Duits	9	9	10	13	14	16
Engels	18	9	6	5	4	4
Frans	8	9	12	14	17	20
Biologie	7	4	3	4	4	3
Informatica	4	5	6	7	8	10
Natuurkunde	12	12	13	14	17	18
Scheikunde	8	9	10	13	14	16
Wiskunde	34	31	30	35	36	38
Aardrijkskunde	8	6	4	5	5	5
Economie	10	7	5	6	5	4
Geschiedenis	2	1	1	1	1	1
Levensbeschouwing	3	2	2	2	3	3
Maatschappijleer	8	5	3	2	2	1
CKV, Kunstvakken	1	1	1	1	1	1
Gezondheidszorg en Welzijn	4	2	1	1	1	1
Klassieke Talen	2	2	3	4	5	6
Lichamelijke Opvoeding	1	1	1	1	1	1
Overige Vakken	0	0	1	1	1	1
Totaal	179	149	144	166	176	186

Bron: Centerdata

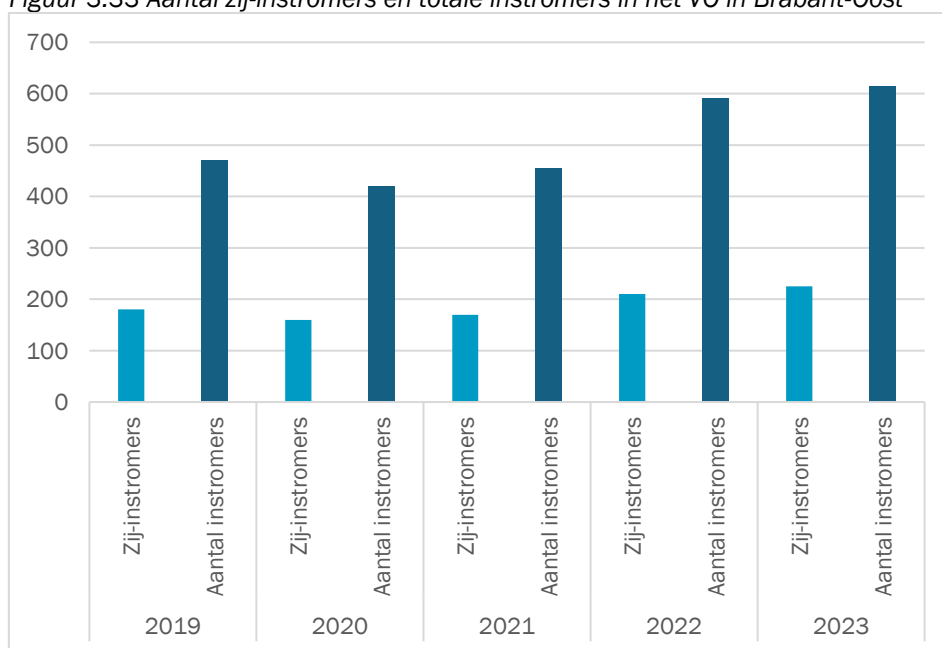
3.4.4 Zij-instroom

Ontwikkeling van zij-instroom

Het aantal zij-instromers is de laatste jaren licht gestegen in Brabant-Oost. In 2019 waren er nog 180 zij-instromers, in 2023 waren het er al 225. Tegelijkertijd is ook de totale instroom toegenomen, om die reden ligt het aandeel zij-instroom op de totale instroom in 2023 iets lager dan in 2019.

In vergelijking met het landelijk beeld zien we dat in Brabant-Oost het aandeel zij-instromers met 37 procent op de totale instroom, iets hoger ligt (landelijk is het 34 procent in 2023). De ontwikkeling van het aantal en ook aandeel zij-instromers door de jaren heen volgen in Brabant-Oost dan wel weer de landelijke ontwikkelingen.

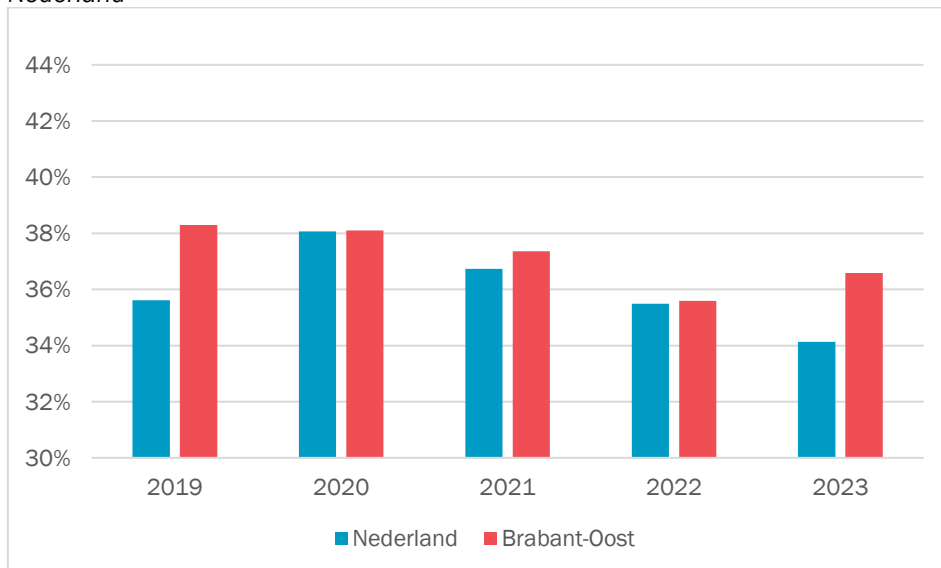
Figuur 3.33 Aantal zij-instromers en totale instromers in het VO in Brabant-Oost

CBS - Microdata, bewerking ABF

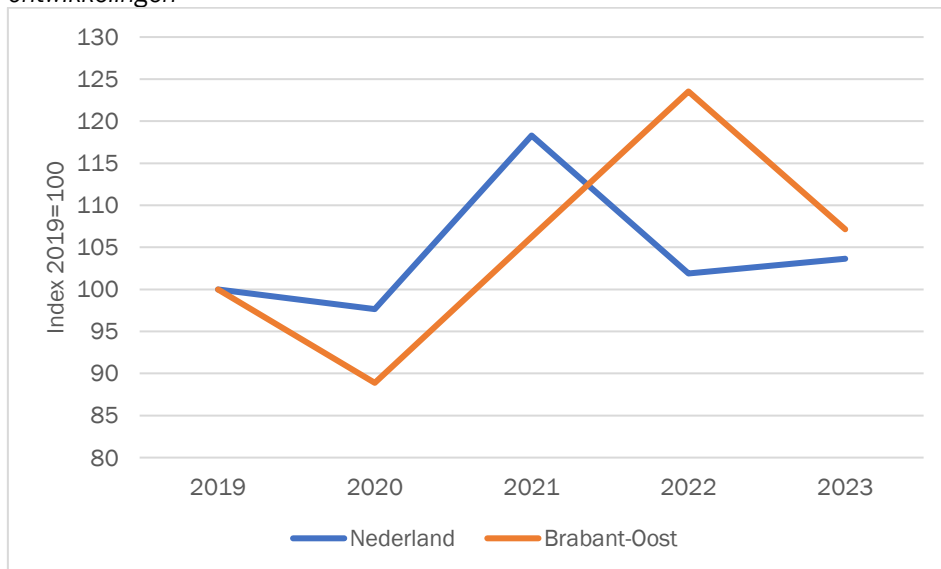
Met betrekking tot zij-instroom is ook de volgende informatie nog gevraagd: aantal opgeleiden in de afgelopen 5 jaar, slagings-/diplomapercentages, en doorstroom naar werk in het onderwijs. **Deze informatie is niet beschikbaar op regionale schaal.** Landelijk is wel een beeld te geven van de instroom van zij-instromers op opleidingen. Dit aantal ligt op 3.700 studenten in 2024 en is redelijk stabiel geweest in de afgelopen jaren. Waarbij in 2020 en 2021 een piek was te zien. Het is aan de Onderwijsregio aan te bevelen om deze informatie nader op te vragen, te onderzoeken en monitoren in de komende jaren.

Figuur 3.34 Aandeel zij-instroom op totale instroom, ORBO vergeleken met Nederland

CBS - Microdata, bewerking ABF

Figuur 3.35 Ontwikkeling zij-instromers 2019-2023 in vergelijking met landelijke ontwikkelingen

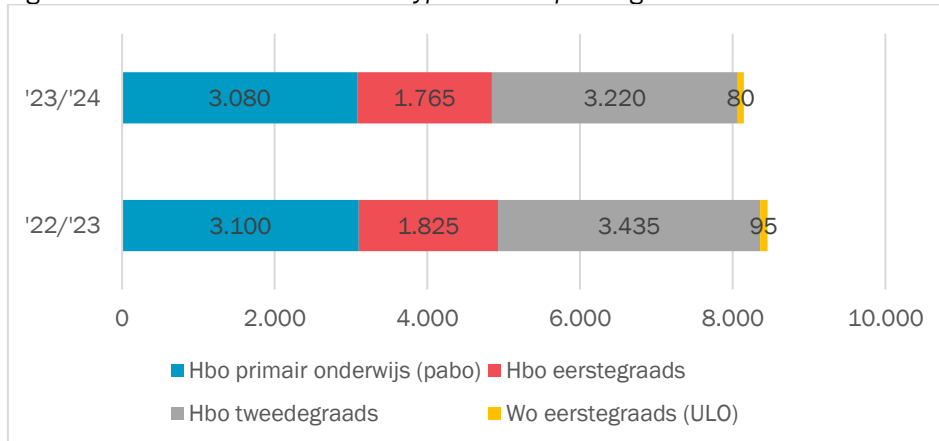
CBS - Microdata, bewerking ABF

3.5 Opleidingen

Over het aantal studenten WO dat een lerarenopleiding volgt is vooralsnog weinig informatie bekend (nader uit te zoeken). Wel constateren we dat het aantal

studenten dat een HBO of WO eerste- of tweedegraads lerarenopleiding volgt iets is afgenomen in de afgelopen jaren.

Figuur 3.36 Aantal studenten naar type lerarenopleiding

Bron: DUO, [Databronnen - DUO – Onderwijsdata | personeel](#)

In het kader van de analyse van tekorten is het lastig dat de informatie over potentiële instroom van docenten vanuit opleidingen per vak niet (goed) beschikbaar is. Hier zou de regio nader in kunnen zetten op het verzamelen en verrijken van beschikbare data.

4. Doorkijk naar scenario's en aanpak

Uit voorgaande hoofdstukken is gebleken dat de personeelstekorten in de Onderwijsregio Brabant-Oost de komende jaren oplopen. In het PO komt dat zowel door groei van het aantal leerlingen, als door een hogere (verwachte) uitstroom van personeel dan instroom. In het VO daalt het aantal leerlingen op korte en middellange termijn juist, daar wordt het oplopende personeelstekort veroorzaakt door de zogeheten vervangingsvraag, waarbij de uitstroom hoger is dan de verwachte instroom. Op subregionaal niveau zijn er verschillende scenario's te onderkennen. Zo zal het personeelstekort in de groeiregio's eerder en meer zichtbaar zijn en zijn er tegelijkertijd ook sub regio's waar krimp een reëel scenario zal zijn. Behalve kwantitatief zullen er op sub regio niveau ook kwalitatieve verschillen in tekorten zichtbaar kunnen worden.

Als de Onderwijsregio zich hier niet terdege op voorbereidt, dan heeft dit negatieve effecten op leerlingen en medewerkers. De werkdruk stijgt, onderwijskwaliteit en werkplezier nemen af. Met mogelijk meer ongewenste uitstroom en verzuim tot gevolg. Daarmee ontstaat een zichzelf negatief versterkende, vicieuze cirkel. Met andere woorden: niets doen is geen optie.

4.1 Aanpak lerarentekort (landelijke) ideeën en aanpakken

Conform het landelijk beeld zullen ook voor deze regio de belangrijkste aanpakken voor de korte termijn gericht moeten zijn op het *behoud* van medewerkers voor het onderwijs in de regio. Iedere bevoegde docent die ongewenst en voortijdig het onderwijs verlaat is een gemiste kans.¹⁸

Extra aandacht verdient het behoud van *startende* medewerkers. Het onderwijs investeert veel in het opleiden van jonge docenten en zij-instromers. Het uitstroomcijfer in deze categorieën is echter onwenselijk hoog. Landelijke data geeft aan dat starters die met negatieve ervaringen het onderwijs verlaten meestal niet terugkeren in het onderwijs ondanks de behaalde bevoegdheid.

De regio kent subregio's waar krimp plaatsvindt met een risico op het verlies van arbeidsplaatsen en subregio's waar een groeiend tekort zichtbaar is. Vanuit een regionaal gezichtspunt is het aan te bevelen arbeidsmobiliteit te stimuleren en

---

¹⁸ N.B. Om activiteiten ten behoeve van het behoud van medewerkers te kunnen blijven monitoren kunnen doelstelling voor verschillende activiteiten vertaald worden naar het terugdringen van ongewenste uitstroom (in percentages).

loopbaan perspectief te bieden in krimpregio's. Dit vraagt leiderschap en samenwerking.

Diversiteit als kans

Het is belangrijk om oog te hebben voor de uiteenlopende contexten en belangen binnen de regio. Wat voor de ene school, het ene bestuur of een deelregio geldt, kan elders anders zijn. De uitdaging is om deze verschillen te vertalen naar gezamenlijke kansen: hoe kunnen scholen en besturen elkaar helpen om problemen op te lossen of te verzachten? Welke mogelijkheden zijn er om medewerkers uit krimpregio's een loopbaanperspectief te bieden op plekken waar zij hard nodig zijn? Hoe kan kennis- en expertise-uitwisseling bijdragen aan het aanpakken van urgente knelpunten – en hoe wordt dit het beste georganiseerd?

Betekenisvolle ontmoetingen

Om deze manier van kijken en samenwerken te realiseren is het belangrijk dat er op alle niveaus betekenisvolle ontmoetingen zijn binnen de regio. Dus zowel op de laag van (directeur)bestuurders als op de lagen van schoolleiders, docenten/leerkrachten en HR stafexperts. Een goed functionerend netwerk van HR experts kan een belangrijke rol spelen in het tactisch-operationeel samenwerken op het gebied van arbeidsmobiliteit maar ook op het gebied van beleidsontwikkeling en monitoring. Door elkaar te kennen wordt het mogelijk gemaakt 'dat het kan gebeuren'.

Leiderschap

Het medewerkertevredenheidsonderzoek binnen de regio laat ten opzichte van het landelijke beeld een lagere waardering van het ervaren leiderschap zien. Voor het behoud van medewerkers is de invloed van leidinggevend en leiderschap een niet te onderschatten factor. Het verdient aanbeveling om leiderschap hoog op de agenda te plaatsen in ieder bestuur/school en te onderzoeken of en hoe de onderwijsregio kan bijdragen aan het vergroten van de medewerkertevredenheid op dit punt.

Ideeën, aanpakken en activiteiten uit andere onderwijsregio's of samenwerkingsinitiatieven

Ondersteunend aan de besluitvorming binnen de onderwijsregio worden in de onderstaande opsomming puntsgewijs activiteiten of aandachtspunten benoemd die zijn verzameld uit landelijke aanpakken en ideeën en/of naar voren zijn gekomen uit de interviews. Sommige van deze activiteiten zullen herkend worden omdat deze ook in deze onderwijsregio worden opgepakt, sommige doen misschien minder ter zake of zijn juist een wenselijk nieuw op te pakken activiteit.

Sommige activiteiten zullen aansluiten bij een noodzaak op sub regionaal niveau maar in een ander deel van de regio geen of nog geen urgentie kennen. Het is aan de onderwijsregio als geheel om in haar activiteitenkeuze alle belangen en toekomstscenario's mee te nemen en te expliciteren.

Behoud van zittend personeel

- Faciliteren en borgen van een goed inductieprogramma voor startende leerkrachten en docenten, en aandacht voor onboarding voor alle nieuwe medewerkers voor een goede landing binnen de eigen schoolcultuur
- Doordacht meerjarig beleid voor zij-instromers: goede facilitering en begeleiding.
- Stimuleren van het behalen van een tweede bevoegdheid of anderszins ten behoeve van verbreding van het loopbaanperspectief van medewerkers. Denk hierbij ook aan de doorstroom van PO bevoegdheid naar VO, NT2, speciaal onderwijs etc.
- Vergroten van loopbaanmogelijkheden door specialisatie-opdrachten in bijv. curriculum ontwikkeling of begeleiding van minder ervaren docenten
- Benutten van talent en potentieel van docenten in de laatste werkfase.
- Prioriteit in de leidinggevende taak richten op de medewerker (leerling zorg anders organiseren) zodat er aandacht en ruimte is voor professionele gesprekken en maatwerk
- Aandacht voor werkdruk en welzijn van medewerkers, laagdrempelig en gericht op motivatie
- Aandacht voor verzuimbegleiding, gericht op een gezonde en snelle terugkeer.
- Professionaliseringsbeleid. Goed benutten van subsidiemogelijkheden t.b.v. professionalisering.

Samenwerkingen

- Gezamenlijke arbeidsmarktcommunicatie, waarbij ook de unique selling points van het werken in de regio naar voren worden gebracht:
- Aanhaken aan landelijke wervingsstrategie (werkeninhetonderwijs.nl) en vertalen naar de regio.
- Sterke samenwerking met de docentopleidingen t.b.v. samen opleiden, inductie en professionalisering.
- Samen zorgen voor goede spreiding van stage plekken en kwalitatief hoogwaardige begeleiding van stagiaires.
- Samen zorgen voor een goede spreiding van net opgeleide stagiaires over de regio.
- Afspraken maken om onderlinge concurrentie te voorkomen (bijv. over arbeidsvoorwaarden).

- Inzetten op (regionaal) faciliteren van zij-instromers. Samen met de opleidingsinstituten zorgen voor goede informatie aan geïnteresseerden, stevige oriëntatie- en voorbereidingstrajecten ontwikkelen en opleidingstrajecten bieden die aansluiten bij levens- en werkervaring van zij instromers en bij de ervaringen in de onderwijspraktijk.
- Regionaal onderwijsloket ('Grijp je kans in het onderwijs') uitbreiden voor VO. Actief bemensen en bemiddelen van geïnteresseerden naar vacatureplaatsen
- Regionale flexpools opzetten om tijdelijke tekorten op te kunnen vangen.
- In samenwerking met arbeidsregio en opleidingsinstituten trajecten op maat creëren gericht op (partners van) expats en statushouders met een bevoegdheid uit land van herkomst.
- Regionale samenwerking op het gebied van professionalisering; aanbod van trainingen en bijscholing.
- Regionale aanpak voor arbeidsmarkt mobiliteit: actief delen van vacatures, actief bemiddelen van docenten met een loopbaanwens.
- Regionale inzet op strategische personeelsplanning (SPP) en strategisch HRM: professionalisering voor schoolleiders en HR experts.
- Regionale inzet op het potentieel aantrekken van leraren en ondersteuners in de klas vanuit de doelgroep 'internationals'. Voorbeelden van initiatieven die al lopen zijn ESOW, Wereldburgers voor de klas en samenwerkingen die er zijn met ASML.
- Regionale inzet op stille reserves:
  - herintreders, vanuit andere branche, of zelfs WW of WIA terug in het onderwijs
  - (vroeg)gepensioneerden in kleinere vervangingen of in een begeleidingsrol
  - medewerkers die wellicht in lestaak willen/kunnen uitbreiden

Onderwijs van de toekomst

Ook in deze regio moet onder ogen worden gezien dat het lerarentekort ondanks alle inspanningen wellicht niet op te lossen is. In dit scenario kan de regio van betekenis zijn door met elkaar op zoek te gaan naar manieren om het onderwijs anders in te richten. Dit start met de vraag wat leerlingen te leren hebben om zich in de snel veranderende samenleving van de toekomst een plek te verwerven. Wat betekent dit voor het onderwijs? De aanwezigheid van Brainport waar organisaties zich bezighouden met het ontwikkelen van toekomstige digitale technieken is voor deze regio een kans om voorop te lopen in de onderwijsontwikkeling en het debat.

- Het gesprek over het onderwijs van de toekomst initiëren en faciliteren om met elkaar visie te ontwikkelen (zowel binnen de sectoren als intersectoraal als met 'de blik van buiten').

- Herdefiniëren van het vak van docent/leerkracht: wat is de essentie van de rol van onderwijsprofessional? Welke -werkdruk verhogende- activiteiten kunnen ook door andere expertises en/of met inzet van digitale ondersteuning worden overgenomen? Welke kansen en mogelijkheden biedt dit? Hoe kan het onderwijs anders worden georganiseerd?
- Hoe leren leerlingen? Is een klas de enige vorm?
- Samenwerkingen aangaan met Brainport om in co-creatie digitale en technische ondersteuning in het onderwijs te vergroten. Ontwikkelen van experimenten en pilots om samen te leren.

Data-informed werken

- Afspraken maken welke data relevant is om binnen de regio bij te houden. Wij denken aan de volgende relevante onderwerpen (die volgen uit de witte vlekken uit de onderwijsarbeidsmarktanalyse):
  - Redenen van vertrek van onderwijspersoneel;
  - Tegelijkertijd ook motivatie van mensen om in het onderwijs in deze regio te werken (wat gaat goed, wat kan beter?).
  - Meer inzicht in verzuim (oorzaken) en verzuimbegeleiding (wat werkt en wat niet)
  - De vraag naar en rol van onderwijsondersteuners: wat is het tekort aan onderwijsondersteuners in de regio? Is informatie beschikbaar over de ‘mobiliteit’ van onderwijsondersteuners binnen het onderwijs? Stromen zij bijvoorbeeld ook door naar de rol/positie van leerkracht?
- Aanvullend op bovenstaande onderwerpen (die in onze ogen relevant zijn) is het zaak om vanuit de gestelde ambities en doelstellingen nader scherp te maken en te definiëren aan welke data behoefte is. De data wordt op die manier relevant om voortgang van acties, activiteiten en programma’s te monitoren.
- Investeer samen in het (laten) uitvoeren van kwantitatief en kwalitatief vervolgonderzoek met betrouwbare en volledige data. Verminder de afhankelijkheid van landelijk beschikbare databronnen, die vaak onvolledig zijn en niet altijd aansluiten op de regionale context. Dit verkleint het risico dat gebrekkige gegevens leiden tot conclusies en oplossingen die niet goed onderbouwd of bruikbaar zijn voor de regio.
- Bepaal met elkaar welke data relevant zijn en neem verantwoordelijkheid op het juist, op dezelfde manier en volledig administreren.

4.2 Verbinding zoeken met andere regionale samenwerkingsconstructen

Werken aan een toekomstbestendige onderwijsarbeidsmarkt is een complexe opgave, juist omdat er al meerdere regionale structuren bestaan die zich richten op

aanpalende vraagstukken, zoals jeugdzorg, passend onderwijs en de aansluiting met de arbeidsmarkt. Landelijk blijkt dat onderwijsregio's nog zoekende zijn naar hun positie en toegevoegde waarde. Onder meer de PO-Raad signaleert dat er risico's zijn op versnippering en bestuurlijke drukte, maar ziet ook kansen om juist verbindend en *complementair* te werken. Voor Brabant-Oost ligt hier een belangrijke strategische uitdaging: hoe kan de onderwijsregio een schakel worden die bestaande samenwerkingen versterkt, in plaats van overlapt?

Een gerichte aanpak kan zijn om verbinding te zoeken met bestaande netwerken zoals **samenwerkingsverbanden passend onderwijs, jeugdhulpregio's, doorstroompunten (voorheen RMC-regio's) en arbeidsmarktregio's**. Deze organisaties werken met deels dezelfde gemeenten, doelgroepen en data. Ze staan personeel gezien ook deels voor dezelfde uitdagingen. Door structureel samen te werken, kunnen middelen en kennis effectiever worden benut en ontstaat een gezamenlijke agenda op thema's die breder zijn dan het onderwijs alleen. Voor Brabant-Oost zijn met name de volgende thema's kansrijk:

- **Inclusief onderwijs en jeugdzorg:** in stedelijke gebieden zoals Eindhoven en Helmond groeit het aandeel leerlingen met extra ondersteuningsbehoeften, mede door de instroom van internationale gezinnen en arbeidsmigranten. Afstemming met jeugdhulpregio's en passend onderwijs kan bijdragen aan snellere en betere ondersteuning.
- **Doorlopende leerlijnen en gelijke kansen:** in sommige gemeenten binnen de regio zijn de uitvalcijfers en overgangsproblemen tussen primair en voortgezet onderwijs relatief hoog. Samen met doorstroompunten kan gewerkt worden aan een integrale aanpak om voortijdig schoolverlaten te verminderen en soepele overstappen in de keten te realiseren.
- **Arbeidsmarkt & personeelstekorten:** ondanks de lichte leerlingkrimp op korte termijn is in de Brainportregio een sterke groei te verwachten. Door samenwerking met arbeidsmarktregio's kunnen regionale tekorten in tekortvakken zoals Nederlands, Wiskunde en moderne vreemde talen gezamenlijk worden aangepakt, bijvoorbeeld via omscholingstrajecten of wervingscampagnes die aansluiten bij de technologische uitstraling van Brainport.
- **Huisvesting en migratie:** de forse woningbouwopgave rond Eindhoven en andere groeikernen zal direct impact hebben op leerlingstromen. Door in een vroeg stadium af te stemmen met gemeenten, arbeidsmarktregio's en woningbouwpartners kan het onderwijs beter inspelen op deze demografische veranderingen.

Het is cruciaal dat deze samenwerking slank en doelgericht wordt georganiseerd. Een gezamenlijke agenda met een beperkt aantal speerpunten kan voorkomen dat

er nieuwe bestuurlijke lagen ontstaan. De Onderwijsregio Brabant-Oost kan zo haar rol als regisseur en verbinder waarmaken: niet als extra overlegtafel, maar als platform dat bestaande initiatieven versterkt en versnelt. Dit helpt niet alleen om dubbel werk te voorkomen, maar maakt ook zichtbaar welke meerwaarde de onderwijsregio toevoegt aan het regionale netwerk. Enkele concrete suggesties voor samenwerking op personeelsvlak zijn:

- Creëer regionale samenwerking met andere sectorspecifieke structuren: zorg & welzijn, jeugdzorg, etc., zodat eventuele overspanning in de arbeidsmarkt benut wordt – b.v. professionals met overlap in takenondersteuning – of gezamenlijke fasen van scholing/bijbscholing/erkenning.
- Onderzoek of samenwerking tussen onderwijsregio, arbeidsmarktregio en jeugdhulpregio gezamenlijk ingezet kan worden bij de verloning (bekostiging en salariëring), loopbaanpaden en incentives voor leraren om in “moeilijke” gebieden te werken.

Door zo te werken kan Brabant-Oost een voorbeeld worden van hoe onderwijsregio's hun kracht benutten: door bruggen te slaan tussen onderwijs, jeugdhulp, arbeidsmarkt en gemeenten – met als gezamenlijke doel een sterkere onderwijsarbeidsmarkt en betere kansen voor alle leerlingen.

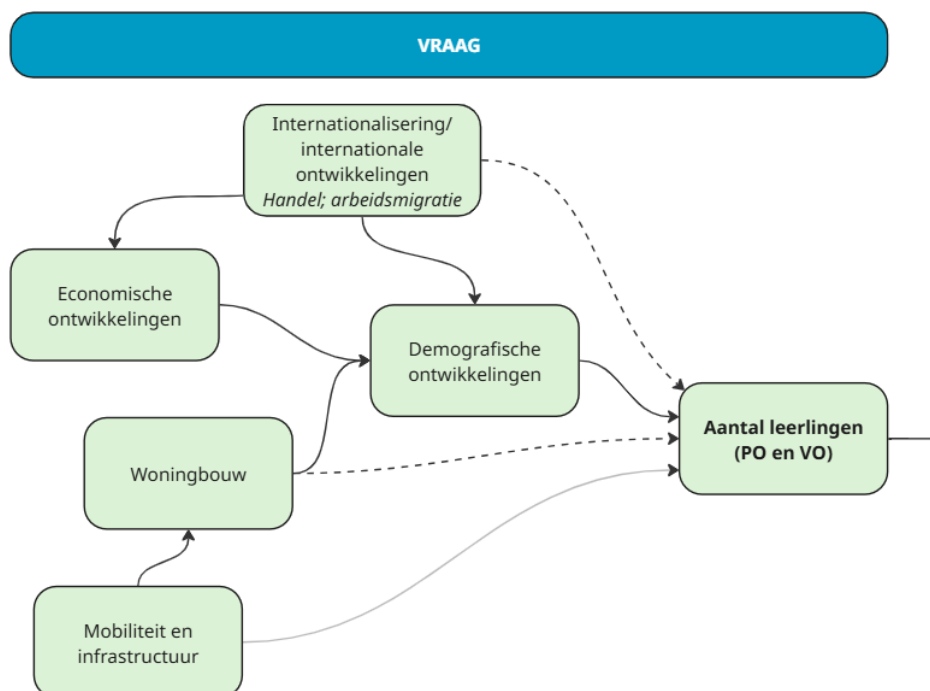
5. Verantwoording prognoses leerlingenaantallen

5.1.1 Diverse factoren zijn van invloed op het vraagstuk

Om tot een goede prognose van het aantal leerlingen te komen is een goed begrip van alle factoren die van invloed zijn op het vraagstuk nodig. Daartoe hebben we verschillende gesprekken gevoerd documentatie bestudeerd. We zijn op basis daarvan overgegaan tot analyse en duiding van verschillende factoren die het aantal leerlingen op regionale/lokale schaal beïnvloeden. Het overzicht van factoren is opgenomen in Figuur 5.1.

In het vervolg van deze paragraaf gaan we in op de verschillende factoren en hoe die zich in de regio Brabant-Oost ontwikkelen.

Figuur 5.1 Overzicht van factoren die de vraagzijde 'ontwikkeling leerlingenaantal' beïnvloeden

5.1.2 Economie en woningbouw

De factoren economie (werkgelegenheid) en woningbouw hangen sterk met elkaar samen. Wat dat betreft staat de regio voor een 'schaalsprong', met name in de zogeheten 'Brainportregio Eindhoven' (bestaat uit alle gemeenten die in Zuidoost-Brabant zijn gelegen). Een schaa sprong die wordt veroorzaakt door een snelle – verwachte – economische groei in de regio, mede aangezwengeld door de groei in de zogeheten High Tech Maintenance Sector (HTSM) waar ook ASML toe behoort. Deze plannen leggen een behoorlijke druk op de maatschappelijke voorzieningen en leefomgeving, met name in en rondom Eindhoven. Recent zijn hier diverse publicaties over verschenen:

- Voor de Metropoolregio Eindhoven (MRE) een studie *Nulmeting voorzieningen* (BRO, 2024). Die concluderen voor het PO en VO het volgende:
  - In vergelijking met het landelijk gemiddelde heeft de MRE weinig PO-scholen per 1.000 4 tot en met 11 jarigen. De MRE heeft 3,92 basisscholen per 1.000 4 t/m 11 jarigen. Landelijk zijn er 4,26 basisscholen per 1.000 4 t/m 11 jarigen.
  - De MRE heeft minder middelbare scholen per 1.000 12 t/m 17 jarigen dan het landelijk gemiddelde. De regio heeft 0,88 middelbare school per 1.000 12 t/m 17 jarigen. Landelijk zijn er 1,38 middelbare school per 1.000 12 t/m 17 jarigen.
- Deloitte heeft op basis van de nulmeting van BRO een inschatting gemaakt van de verwachte behoefte aan extra voorzieningen. Daarin is ook informatie opgenomen over het benodigde aantal scholen, uitgaande van een groei van de MRE met 100.000 woningen t/m 2040:
  - 46 basisscholen en 8 middelbare scholen, als wordt uitgegaan van de huidige verhoudingen van het aantal scholen per inwoners.
  - 77 basisscholen en 42 middelbare scholen, als wordt uitgegaan van het landelijk gemiddelde van het aantal voorzieningen per inwoner.

Kortom, een forse groei van het aantal woningen en inwoners wordt verwacht. Dat vraagt ook extra maatschappelijke voorzieningen.

NB. Wij constateren dat in beide studies sec naar aantallen scholen en schoolgebouwen is gekeken. Dat is gedaan op basis van het huidige aantal inwoners en voorzieningenniveau. Geen rekening is gehouden met specifieke demografische ontwikkelingen (samenstelling van huishoudens, nadere uitsplitsing van leeftijden en op basis daarvan prognoses van leerlingen) en met specificaties van scholen (hoeveel ruimte er bijvoorbeeld nog is op bestaande scholen om leerlingen op te vangen). Daarmee geven deze studies beperkt inzicht in de daadwerkelijke prognoses van leerlingenaantallen en zijn ze lastig te gebruiken voor de onderwijsarbeidsmarktanalyse.

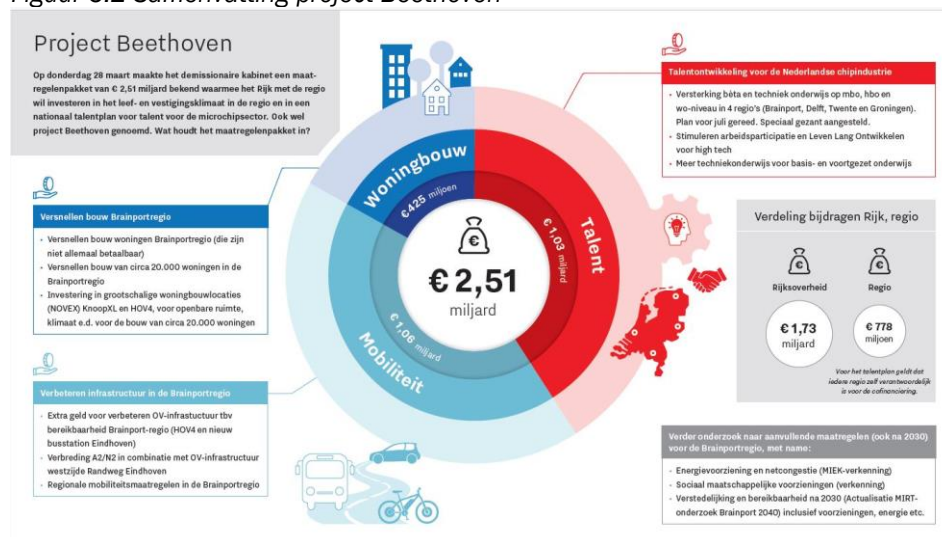

De relevante vraag voor deze onderwijsarbeidsmarktanalyse blijft (met bovenstaande in acht nemend) wel in hoeverre met de schaa sprong rekening is gehouden in bestaande prognoses (van de bevolkingsontwikkeling en dus ook niet wat betreft leerlingenaantallen)?

Investerings in voorzieningen voorzien

Wat in ieder geval wel wordt gedaan is met diverse investeringen op het gebied van woningbouw en voorzieningen, mobiliteit en infrastructuur en programma's gericht op het aantrekken van talent, reeds tegemoet te komen in de uitdagingen die de economische groei met zich meebrengen. Project Beethoven is daar een aansprekend voorbeeld van, de hoofdlijnen van dat programma zijn in Figuur 5.2 opgenomen.

Figuur 5.2 Samenvatting project Beethoven

5.1.3 Woningbouw

Daarnaast staat Brabant-Oost, net als veel andere regio's in Nederland, voor een flinke woningbouwopgave. Hiervoor zijn regionale woondeals gesloten tussen de Rijksoverheid, provincie en gemeenten, waarin per gemeente aantallen nieuw te bouwen woningen zijn afgesproken. In de regio Brabant-Oost gaat het om ongeveer 83.000 woningen¹⁹ die tussen 2022 en 2030 gerealiseerd moeten worden. Voor de verschillende COROP-regio's zijn onderstaande woningbouwaantallen vastgesteld:

- Noordoost Brabant: ~ 41.000
- Zuidoost Brabant: ~ 42.000

¹⁹ Regionale Woondeal Noordoost-Brabant (2023) en Regionale Woondeal Zuidoost-Brabant (2023).

De nadruk binnen de woningbouwopgave ligt met name op het stedelijke gebied rond Eindhoven. Volgens de regionale woondeals worden hier, inclusief de omliggende gemeenten, ongeveer 33.000 nieuwe woningen gepland.

In Brabant-Oost zijn dit de gemeenten met de hoogste aantallen nieuwbouw:

- Eindhoven: ~ 20.000
- 's-Hertogenbosch: ~ 11.000
- Meijerijstad: ~ 7.000
- Helmond: ~ 6.000
- Oss: ~ 5.000
- Land van Cuijk: ~ 4.000
- Maashorst: ~ 3.000
- Overige gemeenten: ~ 27.000 (minder dan 2.500 per gemeente)

Voor de periode 2030 tot 2040 wordt in de woondeals een extra groei van circa 65.000 woningen in de regio Brabant-Oost voorzien.

Aansluiting prognoses?

Hoewel de woningbouwafspraken in de woondeals uitgaan van een nog iets hogere groei, sluiten ze redelijk goed aan op de provinciale prognoses voor de benodigde extra woningvoorraad. Volgens de provincie zijn er tot 2030 in totaal 63.400 extra woningen nodig in Brabant-Oost (waarvan 26.000 in Noordoost en 37.400 in Zuidoost). Ter vergelijking: in de woondeals wordt gesproken over 83.000 woningen in deze regio.

Onzekerheid woningbouwplannen

Of alle geplande woningen daadwerkelijk gebouwd zullen worden, is afhankelijk van verschillende factoren. De volgende aspecten kunnen een rem zetten op de woningbouwplannen:

- Natuur- en stikstofwetgeving;
- Toegankelijkheid energie-infra;
- Water en bodem-sturend bouwen;
- Geluidsnormen;
- Capaciteit RvS en ambtelijke capaciteit;
- Beschikbaarheid van financiële middelen (o.a. vanuit Rijk en Provincie);
- Prijsontwikkelingen;
- Beschikbaarheid grondstoffen, bouwmaterialen en bouwpersoneel;
- Andere wetgeving (bv. milieu).

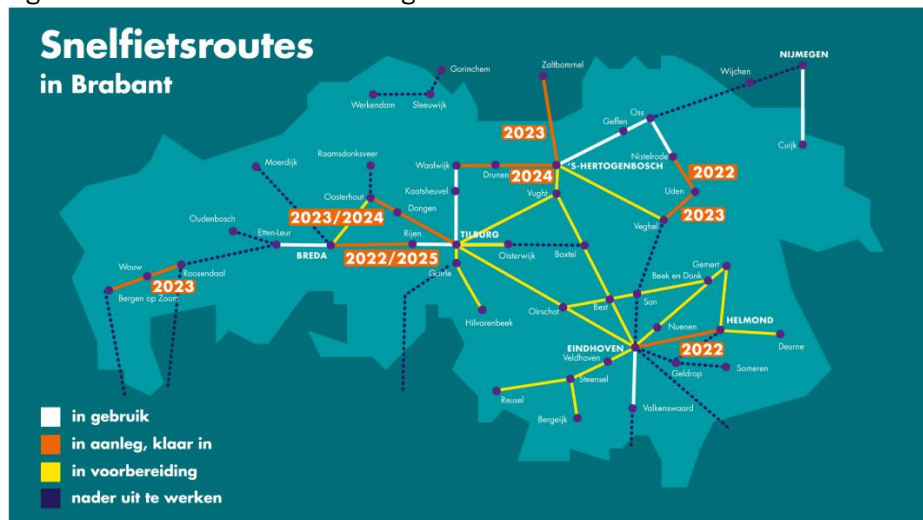
5.1.4 Mobiliteit en infrastructuur

De bereikbaarheid van onderwijsinstellingen is afhankelijk van mobiliteit en de kwaliteit van infrastructuur. Dit bepaalt in grote mate of leerlingen en schoolpersoneel binnen een acceptabele reistijd de school kunnen bereiken en beïnvloedt zo hun keuze om op een bepaalde locatie onderwijs te volgen of te werken.

Mobiliteitsinterventies in de onderwijsregio Brabant-Oost resulteren mogelijk in kortere reistijd en stelt mensen daarmee in staat verder weg te wonen van de locatie waar zij werken of naar school gaan. Voorbeelden van beoogde interventies in Brabant-Oost zijn:

- HOV Brainportlijn
- HOV Noordoost
- Snel- en doorfietsroutes (zie onderstaande kaart met bestaande en toekomstige snelfietsroutes)

Figuur 5.3 bestaande en toekomstige doorfietsroutes in Noord-Brabant

Bron: Provincie Noord-Brabant.

Het realiseren van deze mobiliteitsmaatregelen, zoals verbeteringen in het openbaar vervoer en de aanleg van hoogwaardige fietsroutes, vergroot de mogelijkheden voor leerlingen om een geschikte school te kiezen, met name in het voortgezet onderwijs. Bovendien wordt het zoekgebied voor onderwijspersoneel hiermee groter, waardoor de kans op een betere aansluiting tussen vraag en aanbod op de onderwijsarbeidsmarkt toeneemt.

Bijlage 1. Verantwoording gebruikte bronnen

Gesprekspartners

Gedurende het onderzoek is met de volgende organisaties gesproken:

- Prodas
- Atalanta PO
- Hogeschool de Kempel
- Hogeschool Fontys
- Cambium college Zaltbommel
- Het Hooghuis
- Augustiniamum
- Stichting PO Brabant
- Brainport Development

Literatuur en bronnen

Onder andere:

- DUO Onderwijsdata
- Centerdata
- Onderwijs in Cijfers, waarbij onderliggend onder meer gebruik is gemaakt van onderzoeken van ABF, DUO en Centerdata

Bijlage 2. Achtergronddata

B2.1 Primair Onderwijs

Tabel B.1 Ontwikkeling aantal leerlingen 2020-2025 PO

Gemeente	2020	2021	2022	2023	2024	2025
ASTEN	1.190	1.180	1.198	1.201	1.236	1.269
BERGEIJK	1.284	1.278	1.262	1.271	1.281	1.282
BEST	2.258	2.217	2.237	2.240	2.295	2.343
BLADEL	1.727	1.732	1.754	1.696	1.675	1.630
BOEKEL	838	850	848	845	880	886
BOXTEL	2.470	2.374	2.407	2.360	2.288	2.303
CRANENDONCK	1.511	1.467	1.478	1.442	1.491	1.493
DEURNE	2.527	2.511	2.532	2.547	2.541	2.554
EERSEL	1.476	1.495	1.515	1.534	1.537	1.610
EINDHOVEN	17.802	17.578	17.744	17.758	17.823	18.037
GELDROP-MIERLO	3.154	3.121	3.086	3.068	3.056	3.084
GEMERT-BAKEL	2.788	2.760	2.737	2.656	2.641	2.660
HEEZE-LEENDE	1.169	1.194	1.178	1.185	1.191	1.214
HELMOND	7.993	7.842	7.797	7.669	7.515	7.429
LAARBEEK	1.692	1.641	1.598	1.585	1.623	1.684
MAASHORST	4.680	4.658	4.643	4.714	4.675	4.697
MEIERIJSTAD	6.444	6.429	6.454	6.406	6.411	6.401
NEDERWEERT	1.149	1.148	1.156	1.170	1.147	1.183
NUENEN CA	1.792	1.816	1.854	1.931	1.948	1.981
OIRSCHOT	1.445	1.410	1.429	1.360	1.374	1.409
REUSEL-DE MIERDEN	1.110	1.134	1.138	1.135	1.137	1.155
SOMEREN	1.454	1.514	1.574	1.593	1.697	1.709
SON EN BREUGEL	1.558	1.564	1.570	1.556	1.557	1.508
VALKENSWAARD	2.202	2.179	2.214	2.222	2.228	2.296
VELDHOVEN	3.468	3.495	3.436	3.536	3.545	3.606
VUGHT	2.907	2.904	2.932	2.918	2.929	2.885
WAALRE	1.482	1.452	1.465	1.492	1.487	1.514
WEERT	3.694	3.631	3.678	3.678	3.591	3.564
Totaal	83.264	82.574	82.914	82.768	82.799	83.387
Relatieve ontwikkeling		-0,8%	0,4%	-0,2%	0,0%	0,7%
Ontwikkeling 2020-2025						0,2%

Bron: DUO open onderwijsdata

Tabel B.2 Prognose ontwikkeling aantal leerlingen 2024-2035 PO

Gemeente	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
ASTEN	1.236	1.269	1.274	1.295	1.320	1.352	1.357	1.380	1.372	1.375	1.387	1.406
BERGEIJK	1.281	1.282	1.258	1.243	1.251	1.248	1.253	1.234	1.226	1.221	1.240	1.251
BEST	2.295	2.343	2.364	2.399	2.441	2.482	2.500	2.540	2.552	2.606	2.698	2.783
BLADEL	1.675	1.630	1.626	1.620	1.605	1.590	1.597	1.577	1.540	1.527	1.521	1.509
BOEKEL	880	886	908	926	945	956	980	1.002	1.015	1.026	1.047	1.058
BOXTEL	2.288	2.303	2.303	2.290	2.282	2.294	2.298	2.290	2.299	2.316	2.326	2.352
CRANENDONCK	1.491	1.493	1.555	1.610	1.631	1.646	1.677	1.717	1.745	1.797	1.829	1.853
DEURNE	2.541	2.554	2.524	2.498	2.436	2.422	2.405	2.387	2.355	2.339	2.359	2.410
EERSEL	1.537	1.610	1.618	1.643	1.659	1.660	1.649	1.671	1.673	1.652	1.662	1.684
EINDHOVEN	17.823	18.037	18.139	18.121	18.211	18.202	18.258	18.428	18.745	18.994	19.283	19.671
GELDROP-MIERLO	3.056	3.084	3.091	3.033	3.031	3.021	3.034	3.008	2.985	2.978	3.010	3.122
GEMERT-BAKEL	2.641	2.660	2.670	2.664	2.650	2.658	2.653	2.689	2.711	2.697	2.719	2.766
HEEZE-LEENDE	1.191	1.214	1.216	1.212	1.172	1.147	1.147	1.111	1.099	1.085	1.082	1.085
HELMOND	7.515	7.429	7.360	7.302	7.305	7.325	7.308	7.354	7.474	7.578	7.686	7.864
LAARBEEK	1.623	1.684	1.741	1.734	1.762	1.783	1.806	1.823	1.835	1.825	1.829	1.832
MEIERIJSTAD	6.411	6.401	6.363	6.374	6.323	6.307	6.343	6.429	6.463	6.522	6.607	6.714
NEDERWEERT	1.147	1.183	1.165	1.174	1.167	1.172	1.160	1.156	1.161	1.163	1.189	1.203
NUENEN CA	1.948	1.981	2.017	2.030	2.015	2.026	2.040	2.071	2.088	2.095	2.170	2.277
OIRSCHOT	1.374	1.409	1.430	1.433	1.442	1.452	1.453	1.434	1.425	1.400	1.372	1.365
REUSEL-DE MIERDEN	1.137	1.155	1.157	1.152	1.152	1.137	1.143	1.136	1.124	1.105	1.091	1.094
SOMEREN	1.697	1.709	1.707	1.678	1.671	1.648	1.642	1.618	1.608	1.607	1.611	1.616
SON EN BREUGEL	1.557	1.508	1.504	1.432	1.404	1.363	1.343	1.318	1.292	1.271	1.258	1.260
VALKENSWAARD	2.228	2.296	2.316	2.340	2.317	2.302	2.314	2.308	2.289	2.292	2.321	2.350
VELDHOVEN	3.545	3.606	3.590	3.599	3.544	3.516	3.579	3.578	3.624	3.680	3.708	3.763
VUGHT	2.929	2.885	2.886	2.834	2.776	2.756	2.733	2.723	2.724	2.728	2.746	2.800
WAALRE	1.487	1.514	1.501	1.482	1.475	1.457	1.460	1.423	1.404	1.397	1.408	1.418
WEERT	3.591	3.564	3.560	3.543	3.526	3.526	3.513	3.521	3.566	3.584	3.604	3.627
Totaal	78.124	78.689	78.845	78.660	78.511	78.449	78.644	78.925	79.394	79.861	80.760	82.133
Relatieve ontwikkeling		0,7%	0,2%	-0,2%	-0,2%	-0,1%	0,2%	0,4%	0,6%	0,6%	1,1%	1,7%
Ontwikkeling 2024-2035												5,0%

Bron: DUO open onderwijsdata

Tabel B.3 Aantal en aandeel internationale kinderen in het PO naar doelgroep en per gemeente, 2023

	Aantal kinderen					Aandeel kinderen per groep		
	AM	KW	statushouder	student	Totaal	AM	KW	statushouder
ASTEN	55	30	25	0	110	50%	27%	23%
BERGEIJK	35	30	35	0	100	35%	30%	35%
BEST	75	160	45	0	280	27%	57%	16%
BLADEL	40	15	20	0	75	53%	20%	27%
BOEKEL	15	0	20	0	35	43%	0%	57%
BOXTEL	105	60	40	0	205	51%	29%	20%
CRANENDONCK	45	20	75	0	140	32%	14%	54%
DEURNE	65	25	55	0	145	45%	17%	38%
EERSEL	15	50	30	0	95	16%	53%	32%
EINDHOVEN	1140	2845	315	15	4315	26%	66%	7%
GELDROP-MIERLO	85	140	65	0	290	29%	48%	22%
GEMERT-BAKEL	85	40	50	0	175	49%	23%	29%
HEEZE-LEENDE	20	40	25	0	85	24%	47%	29%
HELMOND	600	400	155	0	1155	52%	35%	13%
LAARBEEK	50	35	40	0	125	40%	28%	32%
MAASHORST	130	75	95	0	300	43%	25%	32%
MEIERIJSTAD	285	150	130	0	565	50%	27%	23%
NEDERWEERT	25	25	20	0	70	36%	36%	29%
Nuenen, Gerwen en Nederwetten	35	95	35	0	165	21%	58%	21%
OIRSCHOT	30	25	50	0	105	29%	24%	48%
REUSEL-DE MIERDEN	25	20	15	0	60	42%	33%	25%
SOMEREN	60	20	30	0	110	55%	18%	27%
SON EN BREUGEL	25	60	15	0	100	25%	60%	15%
VALKENSWAARD	55	85	40	0	180	31%	47%	22%
VELDHOVEN	90	590	60	0	740	12%	80%	8%
VUGHT	35	40	45	0	120	29%	33%	38%
WAALRE	25	160	25	0	210	12%	76%	12%
WEERT	165	90	85	0	340	49%	26%	25%
Totaal	3415	5325	1640	15	10395	33%	51%	16%

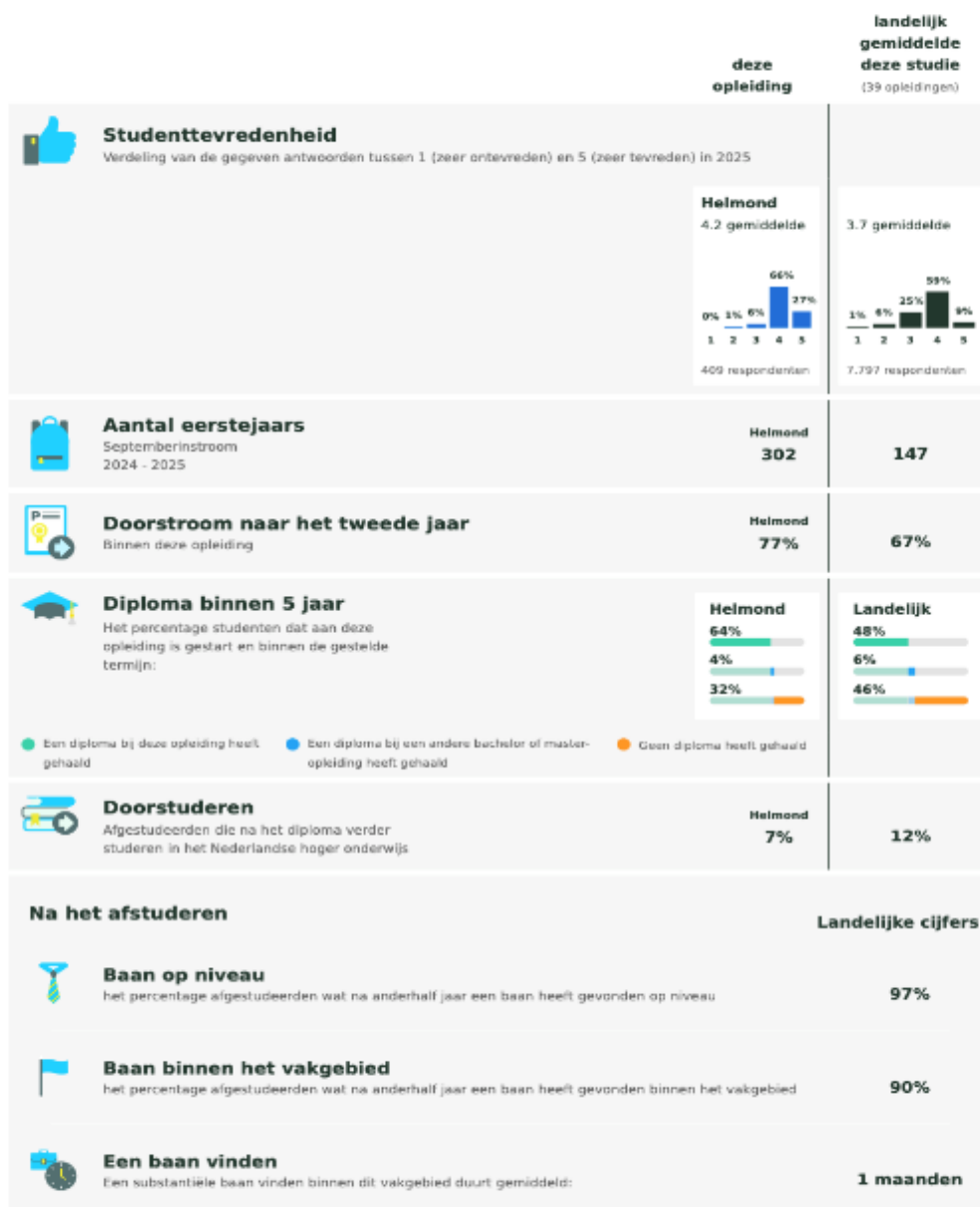
Opleidingen in de regio

Kerncijfers Hogeschool de Kempel

Hogeschool De Kempel Opleiding tot leraar Basisonderwijs

Hbo bachelor, voltijd

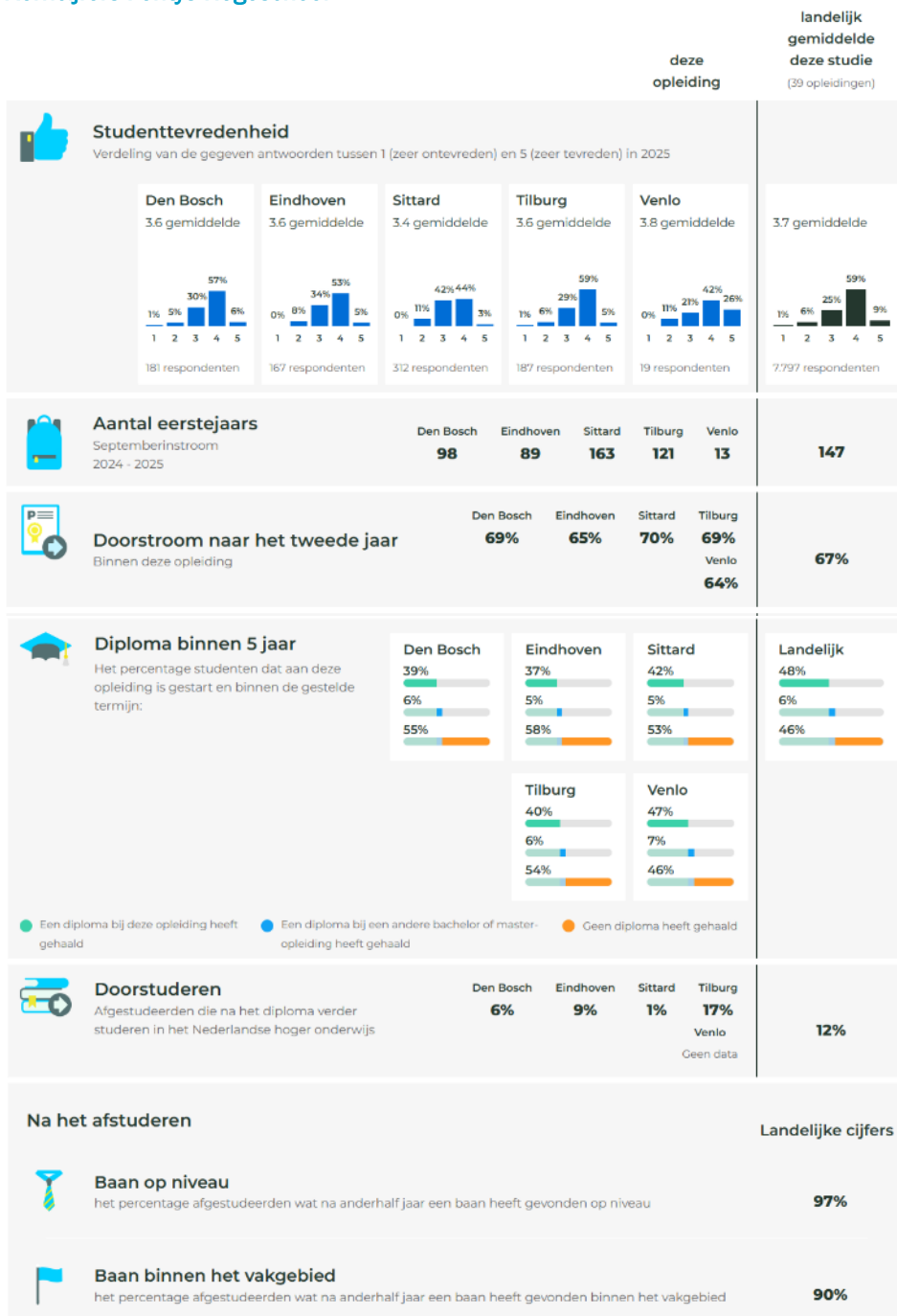
STUDIE IN CIJFERS

Laatste wijziging op 28 mei 2025
studiekeuze123.nl/studie-in-cijfers

Kerncijfers Fontys Hogeschool

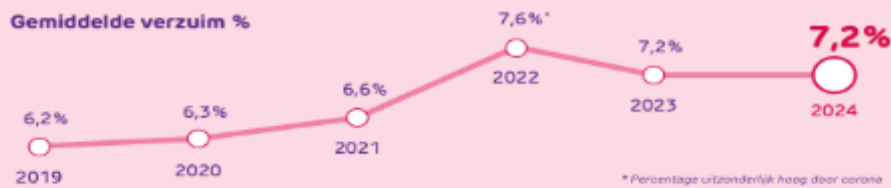

Een substantiële baan vinden duurt gemiddeld 1 maand

Verzuimcijfers 2024 | Primair onderwijs

Voor het tweede jaar op rij zijn 10.000 fte door verzuim niet inzetbaar

Het ziekteverzuimpercentage in het primair onderwijs is in 2024 opnieuw hoog gebleven. Het gemiddelde verzuim is 7,2%. Wat zijn de belangrijkste inzichten?

Gemiddelde verzuimpercentage

Het percentage medewerkers dat afwezig is vanwege ziekte.

Gemiddelde meldingsfrequentie

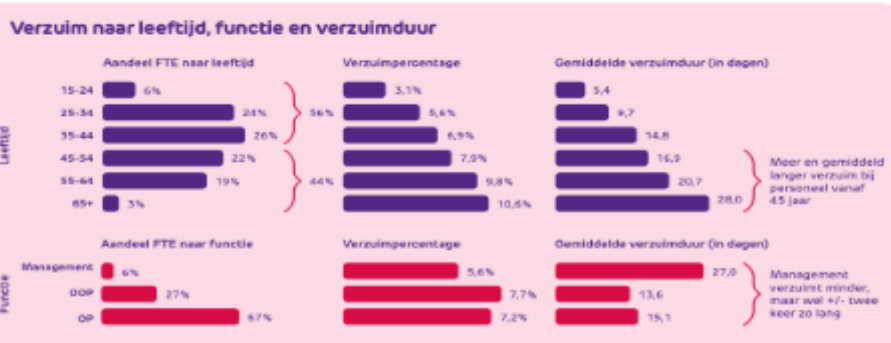
Het gemiddeld aantal keren dat medewerkers zich per jaar ziek melden.

Gemiddeld nulverzuim

Het percentage medewerkers dat zich in een bepaald jaar niet ziek heeft gemeld.

Gemiddelde verzuimduur

De gemiddelde duur van een afgeronde verzuimmelding in de rapportageperiode.

Meer weten?

Wil je meer weten over verzuim? Klik hier

Voor berekening van de verzuimpercentages wordt de 'Standaard voor verzuimregistratie' gevolgd. VVPF beschikt niet over het percentage van het aantal te werken uren dat iemand ziek is. Bij ziekte wordt uitgegaan van 100% arbeidsongeschiktheid. Hierdoor kunnen onze cijfers afwijken van DUO of CBS.

B2.2 Voortgezet Onderwijs

Tekorturen per vak, per regio:

	Helmond de Peel	Noordoost	Zuidoost
Overig	-35	-105,64	-79,54
Wiskunde	-21,35	-46,93	-30
Nederlands	-15,29	-52,84	-39,05
Engels	-11,8	-33,55	-26,24
Duits	-6	-23,02	-8,63
Economie	-4,95	-12,08	-9,53
Ondersteuning	-4,91	-6,4	-1,14
D&P	-4,52	-1,26	0
Frans	-4,33	-20,5	-10,66
Muziek	-4,28	-8,58	-3,32
Geschiedenis	-3,94	-19,5	-6,65
Biologie	-3,57	-11,45	-14,53
Natuurkunde	-3,37	-11,2	-9,22
Aardrijkskunde	-3,36	-17,4	-8,19
Scheikunde	-2,78	-10,27	-5,84
AVO	-2,56	-6,75	-4,58
MNa	-2,46	-6,5	-1,9
Maatschappijleer	-2,32	-6,96	-3,04
BWI	-2,25	-4,79	-2,82
O&O	-2,04	-1,9	0
LO	-1,97	-22,08	-9,55
NASK	-1,94	-3,29	-3,64
Beeldende vorming	-1,81	-4,57	-3,6
Informatica	-1,73	-2,26	-0,95
Ondersteuning	-1,45	-3,5	-0,53
GL	-1,35	-11,24	-2,33
Handvaardigheid	-1,17	-0,88	0
PIE	-1,08	-6,3	-4,02
Bedrijfseconomie	-0,96	-1,03	-1,51
M&T	-0,65	-0,76	-0,9
Kunst	-0,41	-8,07	-5,09
Rekenen	-0,29	-3,45	-0,45
Tekenen	-0,22	-0,93	-0,81
NLT	-0,17	0	-0,14
HBR	-0,07	-1,44	0
MM	-0,03	-4,3	-3,37
CKV	-0,02	-0,78	-1,45

	Helmond de Peel	Noordoost	Zuidoost
Dans	0	0	0
E&O	0	-3,19	-2,3
Groen	0	0,03	0
L&P	0	-0,27	0
Maatwerkuur	0	-0,03	0
MVI	0	-0,69	0
Overig Alfa	0	0	-0,23
Taal - rekenen	0	0	0
ANW	0,02	0,05	0
Filosofie	0,02	-0,5	0,03
Klassieke talen	0,02	-4,71	-2,23
Drama	0,03	-1,08	-0,3
Techniek	0,03	-0,34	0
T&T	0,08	-0,16	0
Z&W			